

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

34 üncü Birleşim
16 Aralık 2004 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	359
II. - GELEN KÂĞITLAR	362
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	368
<i>A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR</i>	<i>368:375</i>
1. - Bursa Milletvekili Şerif Birinç'in, bir grup parlamenter, bakanlık bürokratları ve bazı işadamlarıyla Umman'a yaptıkları ziyarete ve orada yaşanan olumlu gelişmelere ilişkin gündemđđő konuşması	368:369
2. - Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, büyük düşünür Mevlana Celaleddin Rômî'nin ölümünün 731 inci yıldönümüne ilişkin gündemđđő konuşması	369:371
3. - Erzurum Milletvekili Ömer Özyılmaz'ın, kapkaç terörü, şiddet ve uyuşturucu kullanımındaki artışın sebepleri ile alınması gereken önlemlere ilişkin gündemđđő konuşması ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin'in cevabı	371:375
IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	375
1. - Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Raporu (3/500) (S. Sayısı: 605)	375:376

2. - Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Raporu (3/501) (S. Sayısı: 606) 376:378
3. - Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Raporu (3/502) (S. Sayısı: 607) 378:379
4. - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun Milli Saraylar Daire Başkanlığı ve ona bağlı saray, köşk, kasır ve fabrikaların 2004 yılı faaliyetleri hakkında İhtüzüğün 177 ve müteakip maddeleri gereğince yaptığı denetimle ilgili Rapor (5/6) (S. Sayısı: 673) 379:380
5. - Çanakkale Milletvekilleri Mehmet Daniş ve İbrahim Köşdere'nin, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Kamu İhale Kanununa Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/212) (S. Sayısı: 305) 380
6. - Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/821) (S. Sayısı: 701) 380:410
- V. - SORULAR VE CEVAPLAR** 411
- A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI* 411:431
1. - Artvin Milletvekili Yüksel ÇORBACIOĞLU'nun, Ardahan Valiliğinin hayvancılıkla ilgili bir uygulamasına,
- Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'in, balıkçılık yapan köylülerin sorunlarına,
- Antalya Milletvekili Feridun Fikret BALOĞLU'nun, şekerpancarı kotalarına,
- Eskişehir Milletvekili Mehmet Vedat YÜCESAN'ın, Türkiye'deki uluslararası akreditasyon sertifikasına sahip laboratuvarlara,
İlişkin soruları ve Tarım ve Köyleri Bakanı Sami GÜÇLÜ'nün cevabı (7/4144, 4145, 4146, 4147) 411:420
2. - Samsun Milletvekili Haluk KOÇ'un, Samsun Kız Yetiştirme Yurdunda sendikaya ait yazıların bir milletvekili tarafından panodan indirildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Güldal AKŞİT'in cevabı (7/4151) 421:423
3. - Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın, yıllar itibariyle ihalat ve ihracat oranına ve dışicaret açığına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kürşad TÜZMEN'in cevabı (7/4206) 424:431

I. GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Tayyar Altukulaç, Genel Kurul çalışmalarında zamanın daha verimli kullanılmasının önemine,

Konya Milletvekili Remzi Çetin, 731 inci vuslat yıldönümü münasebetiyle Mevlana Celaleddin Rûmî'nin edebî kişiliğine ve fikirlerine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Balıkesir Milletvekili Ali Kemal Deveciler'in, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşmasına, Tarım ve Köyişleri Bakanı Sami Güçlü cevap verdi.

Denizli Milletvekili Osman Nuri Filiz'in (3/495) (S. Sayısı: 601),

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Yıldız'ın (3/496) (S. Sayısı: 602),

Konya Milletvekili Özkan Öksüz'ün (3/497) (S. Sayısı: 603),

Kütahya Milletvekili Hüsnü Ordu'nun (3/498) (S. Sayısı: 604),

Yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına gerek bulunmadığı hakkında Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon raporları okundu; 10 gün içerisinde itiraz edilmediği takdirde raporların kesinleşeceği açıklandı.

Antalya Milletvekili Feridun Fikret Baloğlu'nun (6/1306), (6/1322) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi okundu; soruların geri verildiği bildirildi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Lüksemburg'a yaptığı resmî ziyarete katılacak milletvekillerine ilişkin Başkanlık,

Bazı milletvekillerinin belirtilen sebep ve sürelerle izinli sayılmalarına ilişkin Başkanlık, Tezkereleri kabul edildi.

Gündemin "Sözlü Sorular" kısmının:

1 inci sırasında bulunan (6/646),

2 nci " " (6/647),

Esas numaralı sorular, üç birleşim içinde cevaplandırılmadığından, İhtüzük gereğince yazılı soruya çevrildi.

3 üncü sırasında bulunan (6/653),

5 inci " " (6/663),

6 ncı " " (6/664),

7 nci " " (6/665),

8 inci " " (6/667),

10 uncu " " (6/671),

11 inci " " (6/672),

12 nci " " (6/675),

13 üncü " " (6/677),

14 üncü " " (6/679),

15 inci " " (6/682),

16 ncı " " (6/683),

17 nci " " (6/684),

18 inci	"	"	(6/685),
19 uncu	"	"	(6/686),
20 nci	"	"	(6/688),
22 nci	"	"	(6/690),
23 üncü	"	"	(6/691),
24 üncü	"	"	(6/692),
25 inci	"	"	(6/693),
26 nci	"	"	(6/694),
27 nci	"	"	(6/695),
28 inci	"	"	(6/696),
29 uncu	"	"	(6/699),
31 inci	"	"	(6/701),
32 nci	"	"	(6/703),
33 üncü	"	"	(6/705),
34 üncü	"	"	(6/708),
35 inci	"	"	(6/710),
36 nci	"	"	(6/711),
37 nci	"	"	(6/712),
38 inci	"	"	(6/713),
39 uncu	"	"	(6/714),
40 inci	"	"	(6/715),
41 inci	"	"	(6/716),
43 üncü	"	"	(6/718),
45 inci	"	"	(6/720),
46 nci	"	"	(6/721),
47 nci	"	"	(6/722),
48 inci	"	"	(6/723),
49 uncu	"	"	(6/728),
50 nci	"	"	(6/729),
51 inci	"	"	(6/730),
52 nci	"	"	(6/731),
53 üncü	"	"	(6/732),
54 üncü	"	"	(6/733),
55 inci	"	"	(6/734),
56 nci	"	"	(6/735),
57 nci	"	"	(6/736),
58 inci	"	"	(6/738),
59 uncu	"	"	(6/739),
60 inci	"	"	(6/740),

61 inci "	"	(6/741),
62 nci "	"	(6/742),
63 üncü "	"	(6/743),
64 üncü "	"	(6/744),
65 inci "	"	(6/745),
66 ncı "	"	(6/746),
67 nci "	"	(6/749),
68 inci "	"	(6/750),
69 uncu "	"	(6/753),
70 inci "	"	(6/754),
71 inci "	"	(6/756),
72 nci "	"	(6/757),
73 üncü "	"	(6/759),
74 üncü "	"	(6/760),
75 inci "	"	(6/761),
76 ncı "	"	(6/762),

Esas numaralı sorular, ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından ertelendi.

4 üncü sırasında bulunan	(6/662),
9 uncu "	(6/670),
21 inci "	(6/689),
30 uncu "	(6/700),

Esas numaralı soruya Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun,

42 nci sırasında bulunan (6/717) esas numaralı soruya, Devlet Bakanı Güldal Akşit,

44 üncü sırada bulunan (6/719) esas numaralı soruya, Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen,

Cevap verdiler.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1 inci sırasında bulunan, Kamu İhale Kanununa Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifinin (2/212) (S. Sayısı: 305) görüşmeleri, daha önce geri alınan maddelere ilişkin komisyon raporu henüz gelmediğinden, ertelendi.

2 nci sırasında bulunan, Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısının (1/821) (S. Sayısı: 701) görüşmelerine devam olunarak 9 uncu maddesine kadar kabul edildi.

16 Aralık 2004 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 19.08'de son verildi.

Nevzat Pakdil

Başkanvekili

Harun Tüfekci

Konya

Kâtip Üye

Türkân Miçeoğulları

İzmir

Kâtip Üye

Bayram Özçelik

Burdur

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**16 Aralık 2004 Perşembe****Raporlar**

1. - Türkiye Cumhuriyeti ve Slovenya Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/811) (S. Sayısı: 711) (Dağıtma tarihi: 16.12.2004) (GÜNDEME)

2. -Türkiye Cumhuriyeti ve Suriye Arap Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/850) (S. Sayısı: 712) (Dağıtma tarihi: 16.12.2004) (GÜNDEME)

3. - Ticari Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline İlişkin Gümrük Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/851) (S. Sayısı: 713) (Dağıtma tarihi: 16.12.2004) (GÜNDEME)

4. - Türkiye Cumhuriyeti ve Afganistan İslami Geçiş Devleti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/860) (S. Sayısı: 714) (Dağıtma tarihi: 16.12.2004) (GÜNDEME)

5. - Türkiye Cumhuriyeti ve Lübnan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Teşviki ve Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/862) (S. Sayısı: 715) (Dağıtma tarihi: 16.12.2004) (GÜNDEME)

6. - Türkiye Cumhuriyeti ve Güney Afrika Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/907) (S. Sayısı: 716) (Dağıtma tarihi: 16.12.2004) (GÜNDEME)

7. - 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/925) (S. Sayısı: 717) (Dağıtma tarihi: 16.12.2004) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. - Denizli Milletvekili Mehmet U. Neşşar'ın, Denizli-Gökpınar Beldesi Belediye Başkanı hakkındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1363) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

2. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, Balıkesir ve diğer illerde verem aşısı sorununa ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/1364) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

3. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, ham petrol ve akaryakıt ürünleri fiyatlarındaki değişikliklere ilişkin Maliye Bakanından sözlü soru önergesi (6/1365) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

4. - İzmir Milletvekili Sedat Uzunbay'ın, emeklilerin yaşam standartlarının yükseltilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/1366) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

5. - Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu'nun, genel bütçe vergi gelirlerinden belediyelere verilen paylara ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/1367) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

6. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Eğitim-Sen'in kapatılma davasına ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/1368) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

7. - İzmir Milletvekili Sedat Uzunbay'ın, emeklilerin mağduriyetlerinin giderilmesi için sendika kurmalarına yönelik bir çalışma olup olmadığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/1369) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

8. - Balıkesir Milletvekili Sedat Pekel'in, Türk eğitim ve öğretiminin kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/1370) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

9. - Mersin Milletvekili Hüseyin Güler'in, Eğitim-Sen üyesi öğretmenlerin demokratik haklarının polis tarafından engellendiği iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/1371) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

Yazılı Soru Önergeleri

1. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, Milli Eğitim Bakanlığının yeni Özel Öğrenci Yurtları Yönetmeliğinde yer almayan bir hükme ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4359) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

2. - Antalya Milletvekili Nail KAMACI'nın, Antalya-Kumluca İlçesi Sarnıç Tepesinin tahsisine ve ağaç kesimine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4360) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

3. - İzmir Milletvekili Hakkı ÜLKÜ'nün, elektrik kaçaklarına ve nükleer enerji santrallerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4361) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

4. - Kırşehir Milletvekili Hüseyin BAYINDIR'ın, TSE Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4362) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

5. - Ankara Milletvekili İsmail DEĞERLİ'nin, Ankara'da kamu kuruluşlarına ait projelerin gerçekleştirme oranına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4363) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

6. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, siyasi parti kongrelerinde hükümet komiseri bulundurma zorunluluğunun kaldırılıp kaldırılmayacağına ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/4364) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

7. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, İmralı'da hükümlü terör örgütü liderinin basında yer alan siyasi beyanlarına ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/4365) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

8. - Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın, Karayolları Genel Müdürlüğü Görevde Yükselme Yönetmeliğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4366) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

9. - İzmir Milletvekili Bülent BARATALI'nın, İzmir Emniyet Müdürlüğü inşaatında yüklenici firmaya yapılan ödemeye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4367) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

10. - İzmir Milletvekili Bülent BARATALI'nın, Bingöl depremi nedeniyle yapılan suüstimalere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4368) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

11. - Ordu Milletvekili İdris Sami TANDOĞDU'nun, Ordu İli Fatsa-Aybastı Reşadiye Dere Yolu çalışmalarının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4369) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

12. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, 58 ve 59 uncu Hükümet döneminde kamu bankalarından verilen kredilere ilişkin Devlet Bakanından (Ali BABACAN) yazılı soru önergesi (7/4370) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

13. - Kırklareli Milletvekili Mehmet S. KESİMOĞLU'nun, Kırklareli-Babaeski-Alpullu Ziraat Bankası şubesinin kapatılmasına ilişkin Devlet Bakanından (Ali BABACAN) yazılı soru önergesi (7/4371) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

14. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Yalova'da okul, spor salonu ve poliklinik bulunan bir alana akaryakıt istasyonu açma izni verilmesine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4372) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

15. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, uyuşturucu kullanımı ve nakline yönelik önlemlere ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4373) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

16. - Samsun Milletvekili Haluk KOÇ'un, malul ve engelli araç ruhsatı alacakların ÖTV'den muafiyetlerine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4374) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

17. - İzmir Milletvekili Bülent BARATALI'nın, İzmir-Urla İlçesinde bazı halk plajlarındaki yeni uygulamaya ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4375) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

18. - Ankara Milletvekili İsmail DEĞERLİ'nin, Ankara Büyükşehir Belediyesinin katlı kavşak ihalelerine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4376) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

19. - Ankara Milletvekili İsmail DEĞERLİ'nin, Ankara'daki metro hattı ihalelerine ve bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4377) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

20. - Ankara Milletvekili İsmail DEĞERLİ'nin, Gümüşhane-Şiran İlçesinde güvenlik güçlerince yapılan bir operasyona ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4378) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

21. - Konya Milletvekili Atilla KART'ın, Konya-Ereğli Polis Mestek Yüksek Okuluna sözleşmeli alınan personele ve bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4379) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

22. - Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın, kişi başına düşen millî gelir ile enflasyon, asgari ücret ve memur maaşları artış oranlarına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/4380) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

23. - Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın, tahsil edilen vergi miktarı, yıllara göre artış oranı ile vergi kaçığını önleme çalışmalarına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/4381) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

24. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, petrol ürünlerindeki ÖTV artışına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/4382) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

25. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, kirada olan kamuya ait taşınmazların satışına ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/4383) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.2004)

26. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Yap-İşlet-Devret modeliyle işletilen havaalanı terminallerine ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/4384) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

27. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Türkiye Cumhuriyeti ile Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasında imzalanan mutabakat zaptına ilişkin Devlet Bakanından (Kürşad TÜZMEN) yazılı soru önergesi (7/4385) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

28. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, terör örgütü KONGRA-GEL'in AB nezdindeki faaliyetlerine ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/4386) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

29. - Ordu Milletvekili İdris Sami TANDOĞDU'nun, Ordu-Aybastı İlçesinin diyaliz makinesi ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/4387) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

30. - Antalya Milletvekili Hüseyin EKMEKÇİOĞLU'nun, okullardaki norm kadro uygulamasına ve müdür yardımcısı atamalarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/4388) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

31. - Samsun Milletvekili Haluk KOÇ'un, Samsun Gübre Fabrikasının özelleştirilme sürecine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4390) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

32. - Konya Milletvekili Atilla KART'ın, Konya Et Kombinasının özelleştirilme sürecine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4391) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

33. - İzmir Milletvekili Sedat UZUNBAY'ın, Emekli Sandığı, SSK ve BAĞ-KUR emeklileri arasındaki maaş farkına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4392) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

34. - Kocaeli Milletvekili İzzet ÇETİN'in, TÜBİTAK'a yapılan bazı atamalara ve iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4393) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

35. - Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'ın, Türkiye'de atom bombası bulunup bulunmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4394) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

36. - Hatay Milletvekili Gökhan DURĞUN'un, Hatay Havaalanı inşaatına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4395) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

37. - İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN'in, Karayolları Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen ihalelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4396) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

38. - Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın, TSE Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4397) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

39. - Antalya Milletvekili Nail KAMACI'nın, İl Özel İdaresi ve Belediye Gelirleri Kanun Tasarısı hazırlık çalışmalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/4398) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

40. - İstanbul Milletvekili Mehmet Ali ÖZPOLAT'ın, Eğitim-Sen üyelerine Emniyet güçlerinin sert müdahalede bulunduğu iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4399) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

41. - Denizli Milletvekili Mustafa GAZALCI'nın, Eğitim-Sen'in İstanbul mitingine ve hakkında açılan davaya ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4400) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

42. - Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'in, Bursa-Harmancık İlçe Belediyesinin çay bahçesi ve kafeterya inşaatının ödenek durumuna ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4401) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

43. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, eski Başbakan Mesut YILMAZ'ın eşinin kaçırılmak istendiği iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4402) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

44. - Kırklareli Milletvekili Mehmet S. KESİMOĞLU'nun, Eğitim-Sen üyelerine Emniyet güçlerinin müdahalesine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4403) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

45. - Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, Adana-Havutlu Beldesi Belediye Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4404) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

46. - Ankara Milletvekili İsmail DEĞERLİ'nin, Ankara-Çubuk İlçesi Belediye Başkanlığı binasının boyanmasında yolsuzluk yapıldığı iddialarına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4405) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

47. - Ankara Milletvekili Zekeriya AKINCI'nın, ASKİ'nin tahsil ettiği su bedellerine ve borcu olan abonelere ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4406) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

48. - Ankara Milletvekili Zekeriya AKINCI'nın, ASKİ tarafından ihale verilen firmalara ilişkin işleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4407) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

49. - Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, Liselere Giriş Sınavında yapılan değişikliklere ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/4408) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

50. - Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, İstanbul-Sultanbeyli'deki bazı ilköğretim okullarındaki öğrencilerin durumlarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/4409) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

51. - Sinop Milletvekili Engin ALTAY'ın, personel atamalarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/4410) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

52. - Artvin Milletvekili Yüksel ÇORBACIOĞLU'nun, İller Bankasının bir bürokrati hakkındaki mahkeme kararının uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4411) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

53. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Elazığ-Yolçatı-Karakoçan arasındaki yol genişletme çalışmalarının yatırım programına alınıp alınmadığına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4412) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

54. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Elazığ'daki yol yapım çalışmalarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4413) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

55. - Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, Karayolları Genel Müdürlüğüne ait bir arsanın Diyarbakır-Yenişehir Belediyesine satış yoluyla devrine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4414) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

56. - Afyon Milletvekili Halil ÜNLÜTEPE'nin, Afyon Depreminden etkilenen hayvancılıkla geçinen vatandaşlarımızın durumuna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4415) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

57. - İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN'in, Belevi-Selçuk-Meryemana yolunun, Kuşadası-Meryemana ve Şirince Köyü kavşağının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/4416) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

58. - Denizli Milletvekili Mehmet U. NEŞŞAR'ın, bazı doktorların Bakanlıkta ve hastanelerde görev almalarına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/4417) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

59. - Isparta Milletvekili Mevlüt COŞKUNER'in, Isparta-Eğirdir Kemik Hastalıkları Hastanesine yapılacak doktor atamalarına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/4418) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

60. - İzmir Milletvekili Enver ÖKTEM'in, sağlık personeli atamalarına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/4419) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

61. - Samsun Milletvekili Haluk KOÇ'un, Samsun Tarım İl Müdürlüğündeki personel atamalarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4420) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

62. - Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, tarım sektöründe kadının rolünü öne çıkaran projelere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4421) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

63. - İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'in, Enerji İçecekleri Tebliğindeki değişikliğe ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4422) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

64. - Şanlıurfa Milletvekili Turan TÜYSÜZ'ün, Şanlıurfa Tarım İl Müdürlüğünden GAP-EYAM Müdürlüğüne geçişleri yapılan işçilere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/4423) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

65. - Çanakkale Milletvekili Ahmet KÜÇÜK'ün, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin uygulanmasında esnaflar açısından yaşanan sıkıntılara ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/4424) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

66. - Manisa Milletvekili Ufuk ÖZKAN'ın, Bodrum-Milas Havaalanına yeni bir dış hatlar terminali yapılıp yapılmayacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/4425) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

67. - Antalya Milletvekili Tuncay ERCENK'in, Antalya Sorgun Ormanının çevre düzeni planında değişiklik yapılıp yapılmadığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi (7/4426) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

68. - Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'in, Bursa-Harmancık Belediyesi çay bahçesi ve çevre düzenlemesi inşaatının ödenek durumuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanından yazılı soru önergesi (7/4427) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

69. - Iğdır Milletvekili Dursun AKDEMİR'in, Nahçıvan'da yolcu beraberinde getirilen malların vergi muafiyeti kapsamına alınmasına ilişkin Devlet Bakanından (Kürşad TÜZMEN) yazılı soru önergesi (7/4428) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.2004)

70. - Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın, Irak'ta iş yapan Türk firmalarının mağduriyetlerini önlemek için alınacak tedbirlere ilişkin Devlet Bakanından (Kürşad TÜZMEN) yazılı soru önergesi (7/4429) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

71. - Yozgat Milletvekili Emin KOÇ'un, TRT Genel Müdürlüğündeki bazı atamalara ilişkin Devlet Bakanından (Beşir ATALAY) yazılı soru önergesi (7/4430) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

72. - İstanbul Milletvekili Halil AKYÜZ'ün, bir yarışma programına ve yayın ilkelerine ilişkin Devlet Bakanından (Beşir ATALAY) yazılı soru önergesi (7/4431) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.12.2004)

73. - Ordu Milletvekili Kazım TÜRKMEN'in, Sosyal Hizmetler il müdürlükleri ile ilgili bazı iddialara ilişkin Devlet Bakanından (Güldal AKŞİT) yazılı soru önergesi (7/4432) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

74. - İstanbul Milletvekili Ömer Zülfü LİVANELİ'nin, sokak çocuklarının ve gençliğin kötü alışkanlıklardan korunması için alınacak tedbirlere ilişkin Devlet Bakanından (Güldal AKŞİT) yazılı soru önergesi (7/4433) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

75. - İzmir Milletvekili Sedat UZUNBAY'ın, emekli aylıklarıyla ilgili düzenleme yapılıp yapılmayacağına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/4434) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.2004)

76. - Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, Tuz Gölündeki kirliliğe ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/4435) (Başkanlığa geliş tarihi: 6.12.2004)

77. - Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, TSE Başkanıyla ilgili bazı iddialara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/4436) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

78.- Adana Milletvekili N. Gaye ERBATUR'un, Adana-Ceyhan Misis I. Merhale Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/4437) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

79.- Adıyaman Milletvekili Mahmut GÖKSU'nun, Cumhurbaşkanınca affedilen hükümlü ve tutuklulara ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/4438) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

80.- Adıyaman Milletvekili Mahmut GÖKSU'nun, Irak'taki katliamın durdurulması için ABD ile yapılan görüşmelere ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/4439) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2004)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati:15.00

16 Aralık 2004 Perşembe

BAŞKAN: Başkanvekili Nevzat PAKDİL**KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Türkân MİÇOOĞULLARI (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34 üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Umman programıyla ilgili olarak söz isteyen Bursa Milletvekili Şerif Birinç'e aittir.

Buyurun Sayın Birinç. (AK Parti sıralarından alkışlar)

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. - Bursa Milletvekili Şerif Birinç'in, bir grup parlamenter, bakanlık bürokratları ve bazı işadamlarıyla Umman'a yaptıkları ziyarete ve orada yaşanan olumlu gelişmelere ilişkin gündem dışı konuşması

ŞERİF BİRİNÇ (Bursa)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7-9 Aralık 2004 tarihlerinde, Devlet Bakanımız Sayın Kürşad Tüzmen, Muğla Milletvekilimiz Hasan Özyer ve Antalya Milletvekilimiz Atıla Emek olmak üzere, bakanlık bürokratları ve bazı işadamlarımızla beraber Umman'a bir ziyarete bulduk; bu ziyaretle ilgili intibalarımı sizlerle paylaşmak üzere söz almış bulunmaktayım.

Umman'da, Ticaret ve Sanayi Bakanıyla, Ulaştırma Haberleşme Bakanıyla, İskân, Elektrik ve Su Bakanı ve Umman'lı işadamlarıyla bire bir irtibatlar, görüşmeler oldu. Umman'ın başşehri Maskat, temiz, çevre düzeninin en iyi korunduğu şehirlerden biri. Gittiğimizde öğrendik ki, çevre ve temizlik açısından dünyanın ikinci şehri seçilmiş.

Umman insanları, samimî, hoşgörülü, misafirperver, sıcak insanlar olarak bize gözüktüler. Geçmişte de Türkiye'yle olan irtibatları devamlı olumlu zeminde gelişmiş. Türklerle irtibatları 15 inci, 16 ncı Yüzyıla kadar inmekte. 16 ncı Yüzyılda Umman ve Hint Okyanusu Portekizlilerin egemenliğinde olduğu bir dönemde, Hindistan İmparatoru Babür Şahın isteğiyle, Kanunî, Süveyş'te, o zaman, 1535'te bir liman inşa ettiriyor ve buradaki tersanelerde inşa edilen gemilerle, 1538 yılında, Mısır Valisi Süleyman Paşa, Kızıldeniz üzerinden Umman Denizine ve Hint Okyanusuna açılarak buradaki Portekizlilerle savaşıyor. Bunu takip eden yıllarda Murat Reis, Piri Reis, Seydi Ali Reis komutasındaki Osmanlı Donanması, yine aynı bölgede Ummanlılarla beraber Portekizlilerle savaşıyor ve Umman'ın kıyı şeridinde, başta başşehir Maskat olmak üzere Portekizlilerin elinden geri alıyorlar. Daha sonraki yıllarda, Osmanlı Donanması, Basra Körfezi ve Süveyş'e çekiliyor.

17 nci Yüzyılda, İranlılar, Basra Osmanlı Donanmasını kuşattıkları zaman, yine Umman Donanması yardımıyla Osmanlı Donanması bu kuşatmayı kırıyor.

18 inci Yüzyılda da, bazı Suudi kabilelerinin Ummanlılar üzerine baskısını artırması üzerine, Osmanlı Ordusu gelerek bu baskıyı ortadan kaldırıyor.

Yani, tarih boyunca Ummanlılarla ilişkilerimiz birebir ve müspet zeminde gelişiyor. Ummanlılar, gerek Birleşmiş Milletlerde gerekse uluslararası camiada genellikle Türkiye'nin yanında yer almakta, bazen de çekimser kalmaktadırlar. Son yıllarda Kıbrıs konusunda da aynı tavrı çizmişlerdir.

Umman'la ilk ticarî anlaşmamız 1995 yılında imzalanmıştır. Bu anlaşmaya bağlı olarak iki devlet arasında bir ortaklık kurumu kurulmuş ve bu ortaklık kurumu dahilinde ticarî ilişkiler geliştirilmiştir.

Bu yaptığımız temaslarda da dört ana konuda ilişkilerimizin üst düzeye çıkarılması kararlaştırılmıştır; bunların birincisi, karşılıklı yatırımların desteklenmesi ve korunması; ikincisi, ortak yatırımların yapılması; üçüncüsü, karşılıklı gümrük kolaylığı sağlanması, çifte vergilendirmeye çözüm bulunması; dördüncüsü de, Körfez ülkeleriyle ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi.

Umman, Türkiye için, bölge ülkeleriyle ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesinde bir köprü vazifesi görebilir. Yine, Türkiye, Umman için, Avrupa ve Asya ülkeleriyle olan faaliyetleri geliştirmede bir köprü vazifesi görebilir.

300 000 kilometrekarede 2 300 000 nüfusa sahip bu ülkenin gayri saft milli hâsılası 21 milyar dolardır. Fert başına düşen geliri de 9 000 dolar civarındadır. Dışticaret hacmi takriben 20 milyar dolardır; 12 milyar dolar ihracat, 8 milyar dolar ithalatları vardır.

Umman, son yıllarda ülkemizin ve bazı ülkelerin aksine deflasyon yaşamaktadır; yani, enflasyon tersine işlemektedir.

Umman'la ticaret hacmimiz takriben 30 000 000 dolar civarındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Birinç.

ŞERİF BİRİNÇ (Devamla) - Karşılıklı temennimiz, bu miktarın, en kısa zamanda 300 000 000 dolara yükseltilmesidir.

Şu anda, Umman'da, değişik işadamlarımız yatırım yapmaktadır. Liman inşaatı, yol, otoyol, kanalizasyon ve su tesisatlarının inşaatında, Türk işadamlarımız, takriben 300 000 000 dolar civarında yatırım almış ve bu yatırımı başarıyla sürdürmektedirler. Temennimiz, önümüzdeki günlerde karşılıklı olarak işbirliğinin geliştirilmesi ve iki ülkenin dostluğunun pekişmesidir.

Bu duygu, düşüncelerle, hepinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Birinç verdiğiniz izahatlar için.

Gündem dışı ikinci söz, büyük düşünür Mevlana Celaleddin Rûmi'nin ölümünün 731 inci yıldönümünü münasebetiyle söz isteyen Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'e aittir.

Sayın Kepenek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2. - *Ankara Milletvekili Yakup Kepenek'in, büyük düşünür Mevlana Celaleddin Rûmi'nin ölümünün 731 inci yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşması*

YAKUP KEPENEK (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer izleyenler; yarın, birçok bakımdan önemli bir gün; ama, yarının asıl önemi, insanlık âşığı, gönüller sultanı Hazreti Mevlana Celaleddin Rûmi'nin 731 inci ölüm yıldönümü olmasıdır. Size, bu kısa sürede, Mevlana'nın, dünden bugüne, bugünden yarınlara uzanan kimi düşüncelerini özetlemeye çalışacağım.

Değerli arkadaşlar, insanlığın, aklını kullanarak iş yapmaya başlaması, aklın egemenliğine erişmesi hiç de kolay olmamıştır. Avrupa'da, akıl çağı, aydınlanma çağı olarak adlandırılan gelişme, rönesans ve reform süreçlerinin doğrudan bir sonucudur; bu, 18 inci Yüzyılda gerçekleşir. O yüzyılda, doğanın ve değişimin açıklanmasının yolu, akıl kullanılarak bulunmuştur. Descartes'in "düşünüyorum, öyleyse varım" diyebilmesi, insanlık tarihinin büyük dönüştürücü sayılır, bu nedenle de önemlidir; ancak, Avrupa'da, ekmeğe gibi, bilgiyi de üretmek önem kazanmaktadır ve buradan doğan sonuç çok daha önemlidir; insan aklını önemsemek, insanı önemsemektir. İnsanı önemsemek, "insanlar doğuştan hür ve eşit doğar" deyimine giden yolun taşlarını döşer. Avrupa'yı bugünlere taşıyan o taşlardır. Oysa, akıl üzerine tartışmalar, insan aklına önem veren İbni Sina, Gazali, İbni Rüşd gibi bilginler, Avrupa'da anlaşılmalardan çok daha önce, 10 uncu ve 11 inci Yüzyıllarda bizim dünyamızda, bu topraklarda yeşermiştir.

Bu topraklarda yeşeren ve bu düşüncüyü yeşertenlerin başında Mevlana Celaleddin Rûmi gelir. Mevlana'da, öncelik insana verilir. Bakın, size bir alıntı: "İnsan ruh, akıl ve sevgi üçgenidir. Canın gıdası aklın ışığıdır." Mevlana'ya göre insan değerlidir. Mevlana'dan alıntımızı biraz daha sürdürülim: "Toplum adamı ol. Bir heykeltıraşın yaptığı gibi kendine taştan bir dost yont, meydana çıkar. Her gün bir yerden dönmek ne iyi. her gün bir yere konmak ne güzel, bulanmadan, donmadan akmak ne

âlâ. Dünya beraber gitti cancağızım, ne kadar söz varsa düne ait; şimdi, yeni şeyler söylemek gerek. Dünya, her nefeste yeniden yaratılmakta, yenilenmektedir. Akıl ışıktır. Her adam için duygu bir güneştir. Bütün yol boyunca vicdan sestir ufuklar genişliğince. Bizim yolumuz, şu güzelim dünyada yaşamak yoludur. " Alıntı burada bitiyor. Mevlana'nın düşüncesinde insan ve akıl birlikte. Bu sözlerde aklın yaratıcılığı öne çıkar. Değişim, dönüşüm, yenilenme ve evrim öne çıkar ve başka bir şey daha öne çıkar, bu dünyadaki yaşam güzeldir ve o da öne çıkar.

İkinci olarak, Mevlana hoşgörüdür. İnsana eşitlikçi bir anlayışla çağrı yapılan şu sözleri hepiniz bilirsiniz: "Gel, yine de gel. Ne olursan ol, yine gel. Hıristiyan, Mecusi, putperest olsan yine de gel. Bizim dergâhımız umutsuzluk dergâhı değildir. Yüz kere tövbeni bozmuş olsan, yine gel."

Şimdi, Mevlana'nın gözünde insanlar, birdir, kardeşdir, eşittir dediğimiz zaman..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kepenek, devam edin.

YAKUP KEPENEK (Devamla) -Teşekkür ederim.

... insana dayalı eşitsizlikler, ayrımcılıklar da gereksiz kalır, geçersiz kalır. Mevlana'nın düşüncesinde, bütün dinler karşısında insan tarafsız kalmalıdır. Mevlana, insanseverdir. O günlerde insan-sever olmak çok önemlidir. Bakın ne diyor; yine bir alıntı:

"Bütün evrende gizli gömü biziz.

Ölümstüzlük yurdunu veren biziz.

Geçince karanlığı bu suyun, toprağın,

Hızır da Bengisu da biziz."

Mevlana'nın gönlünde ayrımcılıkları bitiren bir başka şey var; insan sevgisi var.

"Sevgide ne yükseliş ne alçalış olur

Ne delilik ne usuluk olur

Hafızlık, şeyhlik, müritlik olmaz

Boşveriş, aldırma, başıboşluk olur"

"Güzel değilsem de güzele taparım

Şarap değilsem de şarapla sarhoşum.

Yalvaran, yakaran değilsem ne çıkar

Senin meyhanene serilmiş postum."

Mevlana'nın düşüncesinde akla öncelik verildiği için bağınazlık yoktur, yasakçılık yoktur ve bu nedenle Mevlana "her ne arar isen kendinde ara" diyen bir düşüncenin sahibidir.

İnsana, insan aklına değer verildiği zaman, ayrımcılık kalktığı zaman, eşitlik öne çıktığı zaman kadın-erkek ayrımı olmaz. Mevlana'ya göre -yine bir alıntı- "kadın, hak nurudur, sevgili değil; sanki yaratıcıdır, yaratılmış değil."

Mevlana'nın kadın-erkek eşitliği düşüncesi, bütün çevresine ve ilgili herkese yayılmasıyla kendisini gösterir. Kadın-erkek eşitliğini insan ve toplumun usuna ne kadar yerleştirdiğimizi ayrıca sorgulamalıyız.

Mevlana yalnız değildir; o yılların Anadolu aydınlanması, Şeyh Bedreddin, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve sonraları Pir Sultan Abdal gibi büyük düşünürlerin yüceltiği bir insanlık onurudur; Anadolu'nun, evrensel, insanlığa katkısıdır.

Anadolu'yu evrensel kılan bu değerlerdir ki, Mustafa Kemal'i en karanlık günlerde Anadolu aydınlanmasını yeniden ışıklandırmaya götürebilmiştir. Eğer, bugünkü Türkiye'de etnik ayrımcılık ve benzeri ayrımcılıklar bir iç çatışmayı getiriyor, hoşgörü halk arasında egemen oluyorsa, bunu, toplumun Mevlana'dan gelen hoşgörü dokusunda aramak gerekir diye düşünüyorum. Eğer, Türkiye, dünya ülkeleri arasında saygın bir yer edinerek Avrupa Birliği üyeliğine gidiyorsa, bu, Avrupa'nın kendi düşünce damarlarına Anadolu aydınlanmasının yaptığı katkıların doğrudan bir getirisi. Anadolu ışığını Avrupa kaldırıp bir tarafa koyamıyorsa, bunu, biz, Mevlana ve izleyicilerine borçluyuz; bunun temelini harcı koyanlar onlardır.

Biz, onlara çok şey borçluyuz. Bu borcu nasıl öderiz, önce onu düşünmeliyiz. Önce kendi kültürümüze, bu toprakların ürünü olan eserlere sahip çıkmak, onların evrensel düzeyde öğrenilmesini sağlamak ve bunu, dünyaya tanıtmak zorunluluğumuz var. Mevlana'nın dediği gibi, toplumsal insan olmanın yolu budur.

İkinci olarak, kültür, insan aklının ürünüdür. Düşünceye dayalı ürünler...

BAŞKAN - Sayın Kepenek, toparlar mısınız lütfen.

YAKUP KEPENEK (Devamla) - Bitiriyorum.

Türkiye, bu gelişmelerle, düşünceye dayalı eserler vererek dünyadaki yerini alacaktır. Bunu, Türkiye, sanatıyla, düşüncesiyle, eserleriyle yapacaktır. Bize düşen, Mevlânâ döneminde bu toplumun hamurunu oluşturan insan aklına, onun yaratıcı gücüne ve insanlar arasındaki eşitliğe giden, hoşgörüyü önem veren düşüncenin, yeniden, gelişmesinin önündeki engelleri kaldırmak ve bu yönde çaba harcamaktır. Gençlerimize, çocuklarımıza verebileceğimiz en büyük hediye budur. Mevlânâ'nın dediği gibi, yarın düne ait olanlar eskimiş olacak, yarın yeni şeyler söylemek gerekecek.

Yarın 17 Aralık. 17 Aralıkta Avrupa bir karar verecek. Mevlânâ'nın ölüm yıldönümünde, o çerçevede söyleyeceğimiz yeni şeylerin gücünü Mevlânâ'dan aldığımızı bilmeliyiz, yüzyılların birikiminden geldiğimizi bilmeliyiz.

Bu duygu ve düşüncelerle, hepinize teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, size de ayrıca teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kepenek.

Gündem dışı üçüncü söz, kapkaç terörü, şiddet ve uyuşturucu kullanımıyla ilgili söz isteyen, Erzurum Milletvekili Sayın Ömer Özyılmaz'a aittir.

Sayın Özyılmaz, buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

3. - *Erzurum Milletvekili Ömer Özyılmaz'ın, kapkaç terörü, şiddet ve uyuşturucu kullanımındaki artışın sebepleri ile alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin'in cevabı*

ÖMER ÖZYILMAZ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; önce, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde, son haftalarda artan bir şekilde kendini gösteren toplumsal sapmalar yaşanmaktadır. Kapkaç terörü, şiddet ve uyuşturucu kullanımı bunlardan bazılarıdır. Bu tür sapmalar, hem yetişen nesiller yönünden hem anne-babalar için hem millî birlik ve beraberliğimiz açısından hem de toplumun geleceği bakımından büyük sıkıntılar oluşturmaya adaydır.

Söz konusu sapmaların, psikososyal, ekonomik, hukuksal ve güvenlikle ilgili sebepleri vardır. Zira, sorun sadece polise tedbirlerle çözümlenecek bir sorun değildir.

Ayrıca, olaylar patlak verip can yaktığı zaman olayların üzerine gidip sonra unutulmaya da terk edilmemelidir. İlgili kamu ve özel sektör kuruluşları, siyasiler, aydınlar, bilim insanları ve basın mensupları bu sorunlar etrafında bir araya gelerek, çağdaş, bilimsel ve objektif ölçüler çerçevesinde bu sapmaların sebeplerini araştırmalı, kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerileri geliştirilmelidir.

Bu konuşmamız, söz konusu sorunun sebeplerini teşhis edip, çözüm önerileri sunmayı hedeflemektedir.

Değerli arkadaşlar, konuya psikososyal açıdan, ekonomi ve hukuk açısından yaklaşırsak, söz konusu sorunların altında, olayların faillerinin kişilik, kimlik, ekonomik, sosyal ve bunların sonucu olarak da çeteleşme sorunlarının yatmakta olduğunu görürüz. Bu bölümde, söz konusu insanların sapmalarına neden olan bu sebepleri bulup çıkarmaya çalışacağız. Bu çerçevede, birinci sebep; yani, insanların bu tür sapmalara yönelmelerinin birinci sebebi, bize göre, özgüvenden; yani, kendilerine duymaları gereken güvenden yoksun olmalarıdır.

İkincisi: Bu insanlarda kişilik zafiyeti vardır.

Üçüncüsü: Bu insanların yukarıda belirtilen kişilik bozukluklarının yanında kimlik sorunları da vardır.

Dördüncüsü: Bu insanların geleceği için bir hedef ve bir beklenti oluşturulamadığını görmekteyiz.

Beşincisi: Kendisine güven ve saygı olmayanın, başka insanlara veya onların bir insan olarak sahip oldukları insan haklarına ya da eşyaya saygı duyamayacaklarını hepimiz biliriz.

Altıncısı: Bu insanlar hem otokontrolden yoksundurlar hem de kendi aileleri ve toplumla da uyum bozuklukları içerisinde oldukları için aile ve toplum kontrolünden de uzak kalmışlardır.

Yedincisi: İşsizlik ve yoksulluğun pençesine düşmüşlerdir bunlar.

Sekizincisi: Ülkemizdeki içgüçler ve büyük kentlerde kontrolsüz yığılmalar.

Dokuzuncusu: Ailelerin dağılması, boşanma olayları da burada önemli bir etkidir.

Onuncusu: Ülkemizdeki hızlı nüfus artışı ve buna yönelik eğitim ve sağlık hizmetlerinin geçmişi geliştirilememiş olmasıdır.

Son bir sebep ise, ülkemizde yaşanmakta olan çeteleşme sürecidir.

Değerli arkadaşlar, bu sorunları belirlemek yetmez. Elbette, bunlara çözümler üretmek lazım. Bu çerçevede önerilerimizi sıralarsak:

Birincisi: Her şeyden önce bu sapsmalara düşmüş olanlara, yeniden eğitim çalışmaları esnasında da yeni nesle de, aile ve okul olarak, çocukluklarından itibaren özgüven; yani, kendilerine güven duygusu aşılamak ve onu geliştirmek gerekir; çünkü, bir insanın kendisine güvenmesi hem onun kişiliğinin oturacağı zemini ve besleneceği enerji kaynağını oluşturur hem de kendisini büyük işlerin adamı olarak görmesini sağlar. Bu ise, kişinin yöneleceği işler açısından, son derece önemlidir.

İkincisi: Bunlara ve yeni nesle, yine, aile ve okul aracılığıyla, unsurları gelişmiş ve dengeye ulaşmış sağlıklı bir kişilik kazandırmak gerekir; çünkü, ancak böyle sağlıklı bir kişiliğe sahip olanlar hem ileriyeye dönük vizyon geliştirirler hem de ne yapmaları gerektiğini bilirler.

Üçüncüsü: Bu insanlara ve yeni nesle, çağdaş bilgi ve becerinin yanında, özellikle, kimliklerini öğretmek; yani, kim olduklarını, hangi millete, hangi inanç ve kültür dünyasına ait olduklarını ve bunun ne demek olduğunu onların kişiliklerine işlemek gerekir.

Bu çalışma da, aile ve okul tarafından yapılmalıdır. Özellikle, okullarımızda kimliğimizi, milli ve manevî değerlerimizi anlatmaya çalıştığımız, tarih, coğrafya, din kültürü ve ahlak bilgisi gibi derslerin içerik, yöntem, araç gereç ve bunun gibi çeşitli yönlerden daha başarılı olması ve bizi hedefimize ulaştırması için yeniden ele alınması gerektiği ortadadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özyılmaz.

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Zira, bizi biz yapan değerlerimizi öğrenip içselleştiren çocuk ve gençler, hem toplumsal sapsmalardan büyük ölçüde kendilerini korurlar hem de iyilik numunesi insanlar olmaya başlarlar.

Dördüncüsü: Yine, bu sapsmalara düşmüş insanlara ve yeni nesle özellikle, sağlıklı hedefler gösterip, onları o yönde motive etmek gerekir. Zira, içselleştirilmiş olan hedef ve gayeler, hem çocuk ve genci sapsmalara karşı koruyacak hem de o hedeflere ulaşmak için bütün gücüyle çalışmalarını sağlayacaktır. Bu çalışma da, yine, aile ve okul tarafından yapılmaktadır.

Beşincisi: Bu insanlara ve yeni nesle, kendilerine güvenmeyi ve saygı duymayı öğretmenin yanında, diğer insanlara ve onların haklarına da saygı duymayı öğretmek gerekir. Zira, kişi, kendisinin hakları ve kendisindeki eşyalar kadar başkalarında olanların da kıymetli olduğunu bilmesi gerekir.

Altıncısı: Sağlıklı kişiliğe sahip, hedefleri belli, kendine güvenen, başkasına saygı duyan, istek ve arzularını inançları doğrultusunda doyuma ulaştırmayı beceren bir benliğe sahip olan insanlar, kendisi, ailesi ve toplumuyla barışık olurlar. Dolayısıyla, kendilerini kontrol ederler. Toplumun kontrolüne hem açık olurlar hem de onu önemserler.

Yedincisi: Ülke ekonomisi, yatırım ve istihdama göre yeniden düzenlenmelidir. Hükümetimiz o yönde ciddi çalışmalar yapmaktadır. Zira, ülke kaynakları, yatırım, istihdam ve üretime yönelik olarak planlandığında, işsizlik ve yoksulluk azalır. Bu ise, söz konusu sapsmaların önlenmesinde çok önemli bir rol oynar.

Sekizincisi: Kısa ve orta vadede bölgelerarası ekonomik dengesizliğin giderilerek, herkesin kendi ilinde yaşamasını sağlamak hedef olmalıdır. Hatta, bu çerçevede, geri kalmış illere yönelik olarak daha etkin teşvik yasaları ve sübvansiyonlar uygulanmalıdır. Göç alan metropollerde de, kısa vadede, hem gerekli kontroller sağlanmalı hem de rehberlik ve rehabilitasyon merkezleri kurularak, sapsmalar önlenmeye çalışılmalıdır. Medya aracılığıyla da bu yönde yaygın eğitim faaliyeti yürütülmelidir.

Dokuzuncusu: Bilimsel araştırmalar göstermiştir ki, aile yuvasındaki geçimsizlik, çocuğun kişiliğini olumsuz olarak etkilemektedir. Bu geçimsizliğin, ailelerin boşanması ve ailenin dağılmasıyla sonuçlanması ise, en çok çocukları psikolojik olarak yaralayacak ve belki de onları yıkacaktır. Psikolojik olarak yıkılmış olan çocuk ve genç ise, her türlü kötülük ve sapmanın içerisine her an düşmeye adaydır. Bu yüzden, anne-baba, başta kendilerini ve toplumu; ama, en çok da yavrularını düşünerek, anlaşmazlık konularını iki medeni insan olarak, karşılıklı fedakârlık anlayışıyla çözmek, yuvalarını ve en çok da yavrularını kurtarmak için gayret sarf etmelidirler.

Bunun yanında da başta kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığı olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlar, ciddi çalışmalar yaparak, ülkemizde aile kurumunun sorunlarını bulup ortaya çıkarılmalı ve çözümü için de ülke genelinde çalışmalar yapılmalıdır.

Onuncusu: Ülkemizde nüfus artış hızı, ailelerin bakıp besleyebilecekleri ve eğitip topluma yararlı kılabilecekleri kadar çocuk sahibi olmalarına göre ayarlanmalıdır. Bu hususta, kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve ilgili diğer kamu kurum ve özel sektör kuruluşları, halkımızı ikna etmek yoluyla, ülkemizde bu hedefi gerçekleştirmek için gerekli çalışmaları etkin bir şekilde yapmaya başlamalıdır.

BAŞKAN - Sayın Özyılmaz, bu hususları, malum, Sayın Bakana yazılı olarak da verebilirsiniz. Konuşmanızı kısaca toparlayıp tamamlarsanız memnun olurum.

Buyurun.

ÖMER ÖZYILMAZ (Devamla) - Tamamıyorum Sayın Başkanım.

Ayrıca, kamu ve özel sektör kaynakları, çağdaş bir anlayışla ve bugüne kadarki uygulamalardan daha etkin bir şekilde eğitim ve sağlık hizmetlerine yönlendirilmelidir.

Son öneri ise, ülkemizdeki çeteleşme süreciyle ilgilidir. Esasen, çeteler, birer toplumsal urdur. Toplumun sağlıklı olabilmesi ve gelişmesi için, bu urlardan kurtulması ve ülkede hukukun egemen olması için çalışmak şarttır. Bu çalışmayı yapacak olan, elbette, devlet gücüdür.

Böylece, kişileri hem psikososyal açıdan sağlıklı yetiştirmeye çalışıp hem ekonomik yönden güçlü kılmaya gayret ederken hem de onları pençesine alacak olan zararlı unsurlardan toplumu temizlemek, sağlıklı toplum oluşturmanın asgari koşuludur.

Bu duygu ve düşüncelerle, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Özyılmaz.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) - Konuyla ilgili kısa bir açıklama yapmak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Erzurum Milletvekili arkadaşımız Sayın Doç. Dr. Ömer Özyılmaz Beyin, uyuşturucu kullanımı, kapkaç terörü ve şiddete yönelmenin sebepleri konularında yapmış olduğu gündem dışı konuşma üzerine söz aldım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bilimsel bir içeriği olan, son derece yararlandığım, yararlandığımız konuşması için Sayın Özyılmaz'a teşekkür ediyorum. Konuyu çok özet şekilde; ama, herkesin istifade edeceği tarzda ortaya koydular; sosyal, ekonomik, eğitimsel ve psikolojik nedenleri ortaya koymak suretiyle, sanıldığının aksine, konunun sadece bir polisiye sorun olmadığını da izaha çalıştılar.

Değerli arkadaşlarım, Hükümetimiz de, sorunu yalnızca bir polisiye mesele olarak görmemekte ve konuyu bütün yönleriyle kavrayacak bir yaklaşımı benimsemektedir. Nitekim, konu, bundan bir süre önce Bakanlar Kurulumuzda tartışılmış ve 4 bakan arkadaşımızdan oluşan bir altkomisyon

kurulmuştur. Komisyonunda bulunan bakan arkadaşların görev alanları, Hükümetimizin bu sorunu, ekonomik, sosyal, psikolojik nedenlerini değerlendirmek suretiyle çözüme kararlılığının bir ön işareti olarak algılanmalıdır. Esas itibarıyla, ekonomik nedenler başta olmak üzere, daha iyi yaşam koşulları aramak niyetiyle hızla büyük kentlere akan nüfusun getirdiği yeni kuşak sorunlar yalnızca ülkemizin değil, aynı zamanda gelişmekte olan bütün ülkelerin ortak sıkıntısıdır.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye olarak ve İçişleri Bakanlığı olarak elimizde yeterli bilgi ve tecrübe birikimi bulunmaktadır. Mevcut bilgilerden hareketle, bu sorunların köklü çözümlerinin ancak orta ve uzun vadede alınacak tedbirlerle sağlanabileceğini düşünmekteyiz. Bu amaçla, Hükümet olarak, Acil Eylem Planımızda, sosyal politikalarla ilgili yapılacak faaliyetlere özel bir bölüm açılmıştır. Bu bölüm altında, gelir dağılımında adaletin sağlanması, işsizliğin önlenmesi, nitelikli eğitim, sağlıklı toplum, herkese sosyal güvenlik, kentleşme ve yerleşme ana başlıkları altında 45 tedbir öngörülmüştür. Bu tedbirlerin realize edilmesi için, yasal altyapıyı oluşturabilmek amacıyla, geçtiğimiz iki yıl boyunca, pek çok yasa Türkiye Büyük Millet Meclisinin önüne getirilerek, bunlardan bir bölümü için onay alınmıştır. Ayrıca, idari tedbirler cümlesinden olarak, önemli projeler gerçekleştirildi.

Değerli arkadaşlarım, meselenin belki de en dikkat çekici yönü, görsel ve yazılı basında çıkan ve hepimizi üzen, suç mağdurlarının iç burkan fotoğrafları oluşturmaktadır. İşte bu noktada, sorunun polisiye tedbirlere ilişkin bölümü başlamaktadır. Tabiiyle, işin polisiye bölümünde öncelik, uyuşturucu kullanımı ve kapkaç olayına karışan şahısların profillerini çıkarmaya verilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, bu çalışmalara paralel olarak, özellikle kapkaç fiilinin Türk Ceza Kanunu açısından yeniden tanımlanması gerektiği değerlendirilmiş ve 1 Nisan 2005 tarihinde yürürlüğe girecek olan 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "nitelikli hırsızlık" yan başlıklı 142 nci maddesinde "elde veya üstte taşınan eşyayı çekip almak suretiyle ya da özel beceriyle" ifadesi kullanılarak kapkaç suçu tanımlanmış ve bu suçu işleyenlerin üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmaları öngörülmüştür.

Yine, yasal altyapı çalışmasına paralel olarak, suçların yoğunlukla işlendiği yerler kent haritalarında gösterilmek suretiyle, bu bölgelere ek güvenlik önlemleri alınması cihetine gidilmiştir. Yine, bu cümleden olarak, tren garlarında ve trenlere alınacak tedbirler konusunda İçişleri Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı arasında işbirliği sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bütün bunların yanında, Bakanlığımızca geliştirilen modern bir güvenlik projesiyle, özellikle kapkaç hadiselerinin önlenmesi konusunda daha önemli mesafeler alınmasına başlanmıştır. Şimdilik Diyarbakır'da uygulanan, İstanbul'da kuruluş çalışmaları devam eden; fakat, Ankara, İzmir gibi büyük kentlerimize de yaygınlaştırmayı öngördüğümüz mobil elektronik sistem entegrasyonu projesi güvenlik birimlerimize önemli kolaylıklar sağlayacaktır. Bu sistem sayesinde, merkezden sevk ve idare edilen mobil polis ekiplere her zaman ulaşılarak, suç ve suçlularla ilgili anlık bilgiler aktarılabilir. Merkeze bağlı mobil bilgisayarlı yapılabilecek sorgulama imkânıyla, şüpheliyi gözaltına alma uygulaması en aza indirilecektir; herhangi bir şekilde gözaltına alınan bir vatandaşın yakınları, en yakın mobil ekiplerden gerekli bilgiyi anında alabileceklerdir. Mobil ekip araçlarının, yerleşim merkezine homojen olarak dağılımı yapılarak, hizmet, vatandaşın bulunduğu mekâna götürülecektir. Kayıp çocuk ve yetişkin ihbarlarında şahsa ait fotoğraf veya eşkal merkez tarafından anında bütün mobil araçlara gönderilebilecektir. Olaylara müdahale ve ekiplerin koordinasyonu en etkin şekilde gerçekleştirilebilecek; personel, araç ve yakıt bakımından önemli tasarruf sağlanacaktır.

Değerli arkadaşlarım, mobil ekiplerin ihtiyaç duyacakları acil yardım, ambulans ve itfaiye gibi hizmetlerin koordinasyonunda da büyük kolaylıklar sağlanacak ve kurumlar arasında eşgüdüm, bu uygulamaya göre, daha da geliştirilecektir.

Bütün bunların yanında, özellikle kapkaç suçunun işlenmesinde küçük yaşta çocukların kullanılması için organizasyonlar yapanlar, düzenlenen seri operasyonlarla yakalanıp adalete teslim edilmektedirler.

Değerli arkadaşlarım, Hükümet olarak, gençliğimizi uyuşturucu belasından, toplumumuzu kapkaç sorunundan korumak üzere gerekli her türlü tedbiri alıyoruz, almak için ciddi çalışmalarımız devam etmektedir. Önümüzdeki günlerde bunun pozitif sonuçlarını hep birlikte göreceğiz.

Bu suçların tamamen bertaraf edilmesi tabii ki mümkün değildir; ancak, toplumsal rahatsızlığa neden olmayacak ölçüye indirgenmesi konusundaki gayretlerimize aralıksız devam etmekteyiz.

Bu önemli konuyu gündeme getiren değerli milletvekili arkadaşımız Sayın Özyılmaz'a bir kez daha teşekkür ediyor; bu vesileyle, hepinizi, yeniden, saygıyla selamlıyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Sayın milletvekilleri, Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyonun, bazı sayın milletvekillerinin yasama dokunulmazlıkları hakkında 3 adet raporu vardır; sırasıyla okutup, bilgilerinize sunacağım.

İlk raporu okutuyorum:

IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. - Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Raporu (3/500) (S. Sayısı: 605) (x)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Tokat Milletvekili Feramus Şahin hakkında düzenlenen yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dair Başbakanlık tezkeresi ve eki dosya hakkındaki hazırlık komisyonu raporu, Karma Komisyonumuzun 26.5.2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Tokat Milletvekili Feramus Şahin Komisyonumuza yazılı olarak dokunulmazlığının kaldırılması talebini iletmıştır.

Karma Komisyonumuz isnat olunan eylemin niteliğini dikkate alarak Tokat Milletvekili Feramus Şahin hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Burhan Kuzu

İstanbul

Komisyon Başkanı ve üyeler

Karşı Oy Yazısı

Anayasamızın 83 üncü maddesinde yasama dokunulmazlığı başlığı altında mutlak ve geçici anlamda iki tür dokunulmazlık düzenlenmiştir. Mutlak dokunulmazlık, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulmamalarını sağlamaktadır. Mutlak dokunulmazlık adı verilen ve kaldırılması söz konusu olmayan bu dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin düşüncelerini serbestçe ifade etmelerine imkân tanımaktır.

Geçici dokunulmazlık ise, seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin Meclisin kararı olmadıkça tutulmamasını, sorguya çekilememesini, tutuklanmamasını ve yargılanmamasını; hakkında verilmiş olan ceza hükmünün üyelik sıfatı sona erinceye kadar yerine getirilmemesini sağlamaktadır.

Geçici dokunulmazlık TBMM kararıyla kaldırılabilir.

Geçici dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin yasama çalışmalarına katılımının tutuklanma, sorguya çekilme, yargılanma veya tutulma gibi nedenlerle engellenmemesi ve siyasi iktidarın keyifleşebilecek suç isnatları veya ceza kovuşturmalarına karşı korunmasıdır.

Günümüzde pek çok ülkede geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltıldığı görülmektedir.

Türkiye ise bu gelişimin dışında kalmıştır.

(x) 605 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Bu durum, geçici dokunulmazlığın toplum tarafından giderek bir ayrıcalık olarak görülmesine yol açmıştır.

Son zamanlarda kimi vatandaşlarımızda yolsuzluk olaylarının bir bölümünün siyasetçiyle bağlantılı olduğu ve dokunulmazlık nedeniyle bu yolsuzlukların takibinin güçleştiği yolunda bir kanı oluşmaya başlamıştır. Bu kanı, Parlamentonun saygınlığının olumsuzca etkilenmesine ve dokunulmazlıkların hukuk devletinin gerçekleşmesinin önündeki bir engel olarak görülmesine neden olmaktadır.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda yargı organlarından gelen taleplerin sonuca bağlanmasının uzun zaman alması veya Meclisçe genellikle kovuşturmanın milletvekili sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verilmesi, toplumun adalet duygusunu da zedelemektedir.

Diğer yandan dokunulmazlığının kaldırılmaması, hakkında suç isnadı bulunan milletvekilinin yargılanma hakkından yararlanmasına da imkân bırakmamaktadır.

Bütün bu kanı ve değerlendirmelerin siyasal yaşantımızdaki olumsuz etkilerinin daha büyük boyutlara ulaşmasını engellemek için Anayasamızın 83 üncü maddesinin değiştirilmesi ve geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltılması gerekmektedir. Bu konuda CHP ve siyasi partilerimizin pek çoğu 2002 seçimleri sırasında topluma taahhütte bulunmuştur.

Ancak şu ana kadar böyle bir Anayasa değişikliği gerçekleştirilmemiştir.

Bu durumda, milletvekili dokunulmazlığının hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesini güçleştirici bir husus haline dönüşmemesi, TBMM'nin saygınlığını zedeleyecek eleştirilere neden olmaması ve milletvekillerinin yargılanarak aklanma hakkından yararlanmalarını engellememesi için bir tek çözüm kalmıştır; o da, hakkında dokunulmazlığının kaldırılması istemi bulunan milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesidir.

Bu nedenlerle, komisyonun, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.

Uğur Aksöz	Mehmet Ziya Yergök	Halil Ünlütepe
Adana	Adana	Afyon
Yüksel Çorbacıoğlu	Oya Araslı	Feridun F. Baloğlu
Artvin	Ankara	Antalya
Tuncay Ercenk	Atila Emek	Feridun Ayvazoğlu
Antalya	Antalya	Çorum
Yılmaz Kaya	Muharrem Kılıç	Orhan Eraslan
İzmir	Malatya	Niğde
	İ. Sezai Önder	
	Samsun	

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer raporu okutuyorum:

2. - *Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Raporu (3/501) (S. Sayısı: 606) (x)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

4208 sayılı Kararın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanuna muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez hakkında düzenlenen Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Dair Başbakanlık Tezkeresi ve eki dosya hakkındaki Hazırlık Komisyonu Raporu, Karma Komisyonumuzun 26.5.2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

(x) 606 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Karma Komisyonumuz isnat olunan eylemin niteliğini dikkate alarak Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Burhan Kuzu

İstanbul

Komisyon Başkanı ve üyeler

Karşı Oy Yazısı

Anayasamızın 83 üncü maddesinde yasama dokunulmazlığı başlığı altında mutlak ve geçici anlamda iki tür dokunulmazlık düzenlenmiştir. Mutlak dokunulmazlık, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa yurmaktan sorumlu tutulmamalarını sağlamaktadır. Mutlak dokunulmazlık adı verilen ve kaldırılması söz konusu olmayan bu dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin düşüncelerini serbestçe ifade etmelerine imkân tanımaktır.

Geçici dokunulmazlık ise, seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin Meclisin kararı olmadıkça tutulmamasını, sorguya çekilememesini, tutuklanmamasını ve yargılanmamasını; hakkında verilmiş olan ceza hükmünün üyelik sıfatı sona erinceye kadar yerine getirilmemesini sağlamaktadır.

Geçici dokunulmazlık TBMM kararıyla kaldırılabilir.

Geçici dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin yasama çalışmalarına katılımının tutuklanma, sorguya çekilme, yargılanma veya tutulma gibi nedenlerle engellenmemesi ve siyasi iktidarın keyfileşebilecek suç isnatları veya ceza kovuşturmalarına karşı korunmasıdır.

Günümüzde pek çok ülkede geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltıldığı görülmektedir.

Türkiye ise bu gelişimin dışında kalmıştır.

Bu durum, geçici dokunulmazlığın toplum tarafından giderek bir ayrıcalık olarak görülmesine yol açmıştır.

Son zamanlarda kimi vatandaşlarımızda yolsuzluk olaylarının bir bölümünün siyasetçiyle bağlantılı olduğu ve dokunulmazlık nedeniyle bu yolsuzlukların takibinin güçleştiği yolunda bir kanı oluşmaya başlamıştır. Bu kanı, Parliamentonun saygınlığının olumsuzca etkilenmesine ve dokunulmazlıkların hukuk devletinin gerçekleşmesinin önündeki bir engel olarak görülmesine neden olmaktadır.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda yargı organlarından gelen taleplerin sonuca bağlanmasının uzun zaman alması veya Meclisçe genellikle kovuşturmanın milletvekili sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verilmesi, toplumun adalet duygusunu da zedelemektedir.

Diğer yandan dokunulmazlığının kaldırılmaması, hakkında suç isnadı bulunan milletvekilinin yargılanma hakkından yararlanmasına da imkân bırakmamaktadır.

Bütün bu kanı ve değerlendirmelerin siyasal yaşantımızdaki olumsuz etkilerinin daha büyük boyutlara ulaşmasını engellemek için Anayasamızın 83 üncü maddesinin değiştirilmesi ve geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltılması gerekmektedir. Bu konuda CHP ve siyasi partilerimizin pek çoğu 2002 seçimleri sırasında topluma taahhütte bulunmuştur.

Ancak şu ana kadar böyle bir Anayasa değişikliği gerçekleştirilmemiştir.

Bu durumda, milletvekili dokunulmazlığının hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesini güçleştirici bir husus haline dönüşmemesi, TBMM'nin saygınlığını zedeleyecek eleştirilere neden olmaması ve milletvekillerinin yargılanarak aklanma hakkından yararlanmalarını engellemesi için bir tek çözüm kalmıştır; o da, hakkında dokunulmazlığının kaldırılması istemi bulunan milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesidir.

Bu nedenlerle, komisyonun, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.

Uğur Aksöz	Mehmet Ziya Yergök	Halil Ünlütepe
Adana	Adana	Afyon
Yüksel Çorbacıoğlu	Oya Araslı	Feridun F. Baloğlu
Artvin	Ankara	Antalya
Tuncay Ercenk	Atila Emek	Feridun Ayyazoğlu
Antalya	Antalya	Çorum
Yılmaz Kaya	Muharrem Kılıç	Orhan Eraslan
İzmir	Malatya	Niğde
	İ. Sezai Önder	
	Samsun	

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer raporu okutuyorum:

3. - *Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyon Raporu (3/502) (S. Sayısı: 607) (x)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

213 sayılı Vergi Usul Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin hakkında düzenlenen yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dair Başbakanlık tezkeresi ve eki dosya hakkındaki hazırlık komisyonu raporu, Karma Komisyonumuzun 26.5.2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Karma Komisyonumuz isnat olunan eylemin niteliğini dikkate alarak Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Burhan Kuzu

İstanbul

Komisyon Başkanı ve üyeler

Karşı Oy Yazısı

Anayasamızın 83 üncü maddesinde yasama dokunulmazlığı başlığı altında mutlak ve geçici anlamda iki tür dokunulmazlık düzenlenmiştir. Mutlak dokunulmazlık, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulmamalarını sağlamaktadır. Mutlak dokunulmazlık adı verilen ve kaldırılması söz konusu olmayan bu dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin düşüncelerini serbestçe ifade etmelerine imkân tanınmaktadır.

Geçici dokunulmazlık ise, seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin Meclisin kararı olmadıkça tutulmamasını, sorguya çekilememesini, tutuklanmamasını ve yargılanmamasını; hakkında verilmiş olan ceza hükmünün üyelik sıfatı sona erinceye kadar yerine getirilmemesini sağlamaktadır.

Geçici dokunulmazlık TBMM kararıyla kaldırılabilir.

Geçici dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin yasama çalışmalarına katılımının, tutuklanma, sorguya çekilme, yargılanma veya tutulma gibi nedenlerle engellenmemesi ve siyasi iktidarın keyifleşebilecek suç isnatları veya ceza kovuşturmalarına karşı korunmasıdır.

(x) 607 S. Sayılı Basmayazı tuanağa eklidir.

Günümüzde pek çok ülkede geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltıldığı görülmektedir.

Türkiye ise bu gelişimin dışında kalmıştır.

Bu durum, geçici dokunulmazlığın toplum tarafından giderek bir ayrıcalık olarak görülmesine yol açmıştır.

Son zamanlarda kimi vatandaşlarımızda yolsuzluk olaylarının bir bölümünün siyasetçiyle bağlantılı olduğu ve dokunulmazlık nedeniyle bu yolsuzlukların takibinin güçleştiği yolunda bir kanı oluşmaya başlamıştır. Bu kanı, Parlamento'nun saygınlığının olumsuzca etkilenmesine ve dokunulmazlıkların hukuk devletinin gerçekleşmesinin önündeki bir engel olarak görülmesine neden olmaktadır.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda yargı organlarından gelen taleplerin sonuca bağlanmasının uzun zaman alması veya Meclisçe genellikle kovuşturmanın milletvekili sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verilmesi, toplumun adalet duygusunu da zedelemektedir.

Diğer yandan dokunulmazlığının kaldırılmaması, hakkında suç isnadı bulunan milletvekilinin yargılanma hakkından yararlanmasına da imkân bırakmamaktadır.

Bütün bu kanı ve değerlendirmelerin siyasal yaşamımızdaki olumsuz etkilerinin daha büyük boyutlara ulaşmasını engellemek için Anayasamızın 83 üncü maddesinin değiştirilmesi ve geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltılması gerekmektedir. Bu konuda CHP ve siyasi partilerimizin pek çoğu 2002 seçimleri sırasında topluma taahhütte bulunmuştur.

Ancak şu ana kadar böyle bir Anayasa değişikliği gerçekleştirilmemiştir.

Bu durumda, milletvekili dokunulmazlığının hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesini güçleştirici bir husus haline dönüşmemesi, TBMM'nin saygınlığını zedeleyecek eleştirilere neden olmaması ve milletvekillerinin yargılanarak aklanma hakkından yararlanmalarını engellememesi için bir tek çözüm kalmıştır; o da, hakkında dokunulmazlığının kaldırılması istemi bulunan milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesidir.

Bu nedenlerle, komisyonun, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.

Uğur Aksöz	Mehmet Ziya Yergök	Halil Ünlütepe
Adana	Adana	Afyon
Yüksel Çorbacıoğlu	Oya Araslı	Feridun F. Baloğlu
Artvin	Ankara	Antalya
Tuncay Ercenk	Atıla Emek	Feridun Ayvazoğlu
Antalya	Antalya	Çorum
Yılmaz Kaya	Muharrem Kılıç	Orhan Eraslan
İzmir	Malatya	Niğde
	İ. Sezai Önder	
	Samsun	

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

4. - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun Millî Saraylar Daire Başkanlığı ve ona bağlı saray, köşk, kasır ve fabrikaların 2004 yılı faaliyetleri hakkında İçtüzüğü'nün 177 ve müteakip maddeleri gereğince yaptığı denetimle ilgili Rapor (5/6) (S. Sayısı: 673) (x)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun, Millî Saraylar Daire Başkanlığı ve ona bağlı saray, köşk, kasır ve fabrikaların 2004 yılı faaliyetleri hakkında, İçtüzüğü'nün 177 ve müteakip maddelerine göre yaptığı denetimle ilgili bir raporu vardır. Bu rapor, 673 sıra sayısıyla bastırılıp sayın üyelere dağıtılmıştır. Ayrıca, bugünkü tutanak dergisine de eklenecektir.

(x) 673 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Bilgilerinize arz ediyorum.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına devam ediyoruz.

5. - *Çanakkale Milletvekilleri Mehmet Daniş ve İbrahim Köşdere'nin, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Kamu İhale Kamuna Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/212) (S. Sayısı: 305)*

BAŞKAN - Çanakkale Milletvekilleri Mehmet Daniş ve İbrahim Köşdere'nin, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifinin geri alınan maddeleriyle ilgili komisyon raporu henüz gelmediğinden, teklifin müzakeresini erteliyoruz.

Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları raporlarının müzakeresine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

6. - *Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/821) (S. Sayısı: 701) (x)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Sayın milletvekilleri, 9 uncu maddede kalmıştık.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

Lisans talebinin reddi

MADDE 9.- Bakanlık tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda; işletmenin ve deponun ürünlerin depolanmasına uygun olmadığı veya gerekli şartları taşımadığı, şirket ortaklarının, yönetici ve denetçilerinin 7 nci maddede yer alan şartlara uymadığı veya güven ve ticari itibarı sarsıcı ya da lisans verilmesine engel geçerli bir sebebin varlığının tespiti hallerinde depoculuk lisansı verilmesi veya lisansla değişiklik yapılması talepleri reddedilir.

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve şahsı adına, Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt Aslanoğlu.

Sayın Aslanoğlu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) - Sayın Başkan, Yüce Meclisin çok değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adana ve Mersin milletvekillerimiz bilir; 1980'li yıllarda, Adana'dan Mersin'e giderken, (X) bankasının antreposu, (Y) bankasının antreposu diye, orada yaklaşık 100 antrepo vardı. Yine, İzmir milletvekillerimiz bilir; İzmir'de, Alsancak'tan itibaren, Bornova yolu üzerinde birsürü antrepo vardı. Bunlar hep yok oldu.

Bu antrepolar ne iş yapıyordu; tüccar malı topluyordu, bu antrepolara koyuyor ve buradan ihracat yapıyordu. Sene 1980... Daha sonra bunlar yok oldu; çünkü, finansman sağlanamadı ve antrepolar boş kaldı. Türk finans sistemini, ürün finanse etmeyi 1985 yılından sonra durdurdu ve o tarihten itibaren, tüm bankalar, ellerinde ne kadar antrepo varsa hepsini sattılar. Bunu, Mersin milletvekillerimiz, Adana milletvekillerimiz bilir.

Şuradan, tasarının gerekçesinden bir ifade okuyacağım: İçinde bulunduğumuz küresel ekonomik düzende, bu sistemi kuran gelişmiş ülkelerin bağımlı ve ikincil pazarı -dikkatinizi çekiyorum- haline gelmekteyiz.

Evet, tarımda söyleyiz böyleyiz diyoruz; ama, bu tasarının gerekçesinde, küreselleşen dünyada, bu ülkenin, kendi ürettiği üründe, artık, ikincil pazar haline geldiğini belirtiyoruz.

(x) 701 S. Sayılı Basmayazı 9.12.2004 tarihli 30 uncu Birleşim Tutanağına ektidir.

Değerli milletvekilleri, bir kere, çıkaracağımız bu yasa, Türk tarımı için çok olumlu bir yasa, Türk tarımının gelişmesinde çok önemli bir yasa; ancak, tarımın diğer sorunlarını çözmeden... Daha depoya koyacak ürünü bulamayan insanların sorunlarını çözmeye biz sonundan başlıyoruz.

Ben, bu tasarıyı hazırlayanlara teşekkür ediyorum; fakat, çıkarılacak bu yasanın, iki temel boşluğu vardır, iki bacağı eksiktir. Eğer, bu iki bacak tamamlanmazsa, bu yasa işlemez, bu yapılan antrepolar da, tıpkı 80'li yıllardaki gibi bomboş kalır.

Türkiye bir tarım ülkesi. Geçen yıl, bir teşvik yasası çıkarmıştık. Eğer her ilde, özellikle o ilin ürünleri yönünde, bu depolar teşvik kapsamına girmesse, ister o il teşvik kapsamına girsin ister girmesin... Örneğin, Antalya'daki bir depo ile Malatya'daki bir depo arasında hiç fark olmamalı. Eğer, siz, teşvik bölgesine giren illerdeki depoları, teşvik kapsamı içinde sayar, elektrigini yüzde 50 ucuz vererseniz, teşvik bölgesinde olmayan bir depoya pahalı elektrik vererseniz, sistem işlemez, haksız rekabet yaratırsınız. Bir kere, bu bacağı eksik. Mutlaka, tarım teşvik edilmelidir, nerede olursa olsun.

Bir teşvik kanunu çıkardık arkadaşlar, burada günlerce bu kanunu tartıştık ve 1 500 doların altındaki bazı iller girdi, bazı illerimiz de girmede. Bağlıydık; böyle şey olmaz, bu teşvik gereklidir, bu kanunun lafzına asla sözümüz yok dedik. Gereklidir; ama, biz, Hakkâri'ye uygulayacağımız teşvik oranıyla... İllere ayırmayın. Hasbelkader, Keban Barajından dolayı Elazığ'ın girmemesini veya tek bir baca olmayan Tunceli'nin de bu kapsama girmemesini, hiçbirimiz içimize sindiremedik. Ne oldu; ben size söyleyeyim arkadaşlar, üç ile gitti bu yatırım, üç ilde var. Üç il; Düzce, Afyon, Malatya... Üç veya beş ile gitti. Bir tane fabrika gitmedi güneydoğuya; bu teşvik kapsamından bir tek fabrika gitmedi. Amacımız, güneydoğuda, az gelişmiş yörelerdeki işsizliğe istihdam yaratmak değil miydi?! Maalesef, bu yasa, işlemeden bir yasa oldu.

Devlet baba sözünde durmalı. Bu kapsamda bu teşvik çıktı; başladı, eski işletmeler-yeni işletmeler ayırımı. Maalesef, elektrik bedelleri -hani yüzde 50 ucuz verecektik ya- dokuz ay geçti kanun çıktığından beri, daha geçen ay yürürlüğe girdi. Paralar hesaplarına yattı. Maalesef, insanlar çekemiyor -öyle bir cezaî şart var ki- acaba bir daha değiştirirler mi diye.

Bir kere, yasa martta çıktı. "Eski işletmeler oniki ayın dörtte 3'ü kadar sürede işçilerini tamamlarsa onlar da yararlanacak" dediler. Biz yasayı martta çıkardık. Bir kere, oniki ay değil, hiç değilse, bu insanların müracaat ettiği tarihten itibaren geçen sürenin dörtte 3'ünü yapmak hakkaniyettir, adiliyettir. Maalesef, hâlâ, eski işletmeler her türlü hukukî altyapısını yapmasına rağmen, bunlara paraları ödenmiyor. Bir kere, devlet babanın ağzından bir şey çıkar. "Ben bunu uygulayacağım" dediği zaman, yarın, bir şekilde, şöyle oldu, böyle oldu diye, eğer, bu kurumlar çalışmazsa, devlete güven sarsılır. Devlet verdiği sözü tutmalıdır.

Onun için, Sayın Bakanım, eğer, bu yasanın teşvik bacağı tamamlanmazsa, tüm illerdeki -Kırık-kale dahil, Uşak dahil, Van dahil, Kars dahil, Edirne dahil- tüm bu antrepoları, bu depoları, aynı şekilde, eşit koşullarda -elektrigiyle, arsa tahsisıyla- o yasadaki yararlandıramazsak haksız rekabet olur, Antalya'daki üreticiye yazık olur; çünkü, bunların ağırlıklı harcadığı şey elektrik. Eğer, siz, elektrigi, Antalya'ya göre, diyelim ki, teşvik belgesi olan Burdur'da yüzde 50 ucuz vererseniz, Antalya'daki yatırımcıya büyük zarar verirsiniz. Onun için, tarım konusunda kim, hangi yatırımı yapıyorsa, tüm illerde eşit koşullarda olmalıdır. Bu bacak tamamlanmazsa, bu işlemez değerli milletvekilleri.

Bir ikinci bacağı; para yoksa, hiçbir şey işlemez. Eğer, siz köylüye yardım etmek istiyorsanız... Çünkü, yine kanunun gerekçesinde var, köylünün ürününün para etmesini istiyorsunuz. Köylünün hasat dönemi bittiği anda, düğünü var, çocuğunu okula kaydedecek, köylünün bir sürü masrafı var; bunların parasını mutlak temin etmeli. Eğer, temin edemezse köylü ürününü yok pahasına satıyor; Türkiye'de bunun sahibi yok Sayın Bakanım. Eğer, siz, antrepoya, depoya teslim edilen ürünleri bir şekilde ürün bedelinin belli bir kısmı kadar önfinansman sağlamazsanız "teslim et depoya, bunun yüzde 30'u, yüzde 40'a kadar, getir makbuzu, al paranı" diye bir finansman sistemi geliştirmesek, yine bu yasa işlemez.

Onun için, bu yasanın en önemli ikinci eksik bacağı budur değerli milletvekilleri. Bir şekilde, köylü, depoya teslim ettiği ve makbuzunu aldığı ürün bedelinin belli kısmını mutlaka gidip tak diye parasını almalıdır. Bunu sağlarsak, üreticiyi koruruz; bunu sağlarsak, ürünü ucuz satılmayız; bunu sağlarsak, buradan gelen kaynak her tarafa yayılır. Onun için, finansman bacağı mutlaka olmalıdır.

Finansman bacağı işlemeyen hiçbir şey ayakta duramaz, yaşayamaz. Onun için, Sayın Bakanım, bu yasanın diğer bir bacağı olan finansman bacağına da mutlaka belli bir seviyeye getirmeliyiz. Aksi halde, bu yasadan hiçbir verim elde edemeyiz.

Tabii, özellikle, bir başka konu depo, depolamak... Bunlar güzel şeyler; ama, eğer, belli standartta ambalajlamayı, belli standartta markayı yaratamazsak, yine Türk ürünlerinin ihracında büyük sorunlar yaratırız; yani, bunun yanında markalaşmayı ve -ambalaj sanayimiz çok ileri gitmesine rağmen- standart ambalajlamayı da ortaya koymazsak, yine bu yasadan yeterince verim alamayız.

Değerli milletvekilleri, tabii, devlet baba hiç kimseyi ayıramaz. İnsanı ayırmadığı gibi, hiç bir ürününü de ayırmamalıdır. Sayın Bakanım, hâlâ hazmedemiyorum, hâlâ hazmedemiyorum; fındığın ağacı mı yandı Sayın Bakanım; fındığın ağacı mı dondu? Türkiye'nin tüm insanları, tüm köylüleri sizin öz evladınızdır; bundan hiç kuşum yok; ama, senede bir kere ürün veren herhangi bir..

DURSUN AKDEMİR (İğdır) - Mesela kayısı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - Ben fındığıya niye veriyorsunuz demiyorum. Helal olsun eğer zarar gördüyse; teşekkür ederim size.

HALUK KOÇ (Samsun) - O da hakkıyla değil; bir sürü eşitsizlikle.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - Haa!.. Ama, kayısı ağacı da bir kere ürün veriyor, bir kere veriyor; fındık kadar o da enerji veriyor insanlara. Eğer..

FİKRET BADAZLI (Antalya) - Aganigi!..Aganigi!..

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - Evet; kayısı ye, gençleşirsin sayın milletvekilim; biliyorsun değil mi!.. Her sabah bir tane ye, hiçbir hastalık gelmez sana!..

AYHAN SEFER ÜSTÜN (Sakarya) - Göremedik ama biz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - Göndereyim; tamam.

HALİL TIRYAKI (Kırıkkale) - Ama, çekirdeği de enerji veriyor.

DURSUN AKDEMİR (İğdır) - İğdir kayısı da var.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - Tabii.

Sayın Bakanım, hazmedemiyorum. Bir kere donuyor. Fındık da donuyor. Tabii, karşımıza, Sayın Bakanın karşısına, Tabii Afetler Yasası, 2090 sayılı Yasa... "Mal varlığının yüzde 40'ını kaybetmek." Fındığın traktörü mü dondu ya?! Fındığın traktörü mü dondu?! Evi mi dondu?!

HALUK KOÇ (Samsun) - Fındığın tavuklarını bile sattılar.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - İki; Sayın Bakanım bana cevap vermiş; diyor ki: "Siz Malatyalı olarak başka ürünleriniz var." Sayın Bakanım, Ordu'da fındık da var, mısır da var, soya fasulyesi de var, her şey var.

HALİL ÜRÜN (Konya) - Yok, hayır yok.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Devamla) - Onun için hazmedemiyorum, hazmedemiyorum.

Sayın Bakanım, size son derece saygı duyuyorum; ama, bunu her seferinde, hep dile getireceğim. Siz, insanları öz-üvey diye ayırmazsanız, ürünlerinizi de öz-üvey diye ayırmayın. Bir şey donduysa, o da donmuştur bu da donmuştur. Ona veriyorsanız buna da vereceksiniz. Onun için, hassaten, bir kez daha sizden istirham ediyorum Sayın Bakanım.

Tabii, bunun en büyük çözümü tarımsal sigorta. Bu eğer zorunlu hale gelmezse, bunları hep konuşuruz. Tabii, Türkiye'nin klasik ürünleri var; pancar, tütün, bir de bölgelerin değişik ürünleri üzüm, incir, fındık. Tabii, Türk tarımında bir şekilde başka ürüne geçilmediği sürece hep bunları yaşarız. Pancar bitti, tütün de gitti maşallah, şimdi sıra geldi sigara fabrikalarına.

Sayın milletvekilleri, bir şey söylüyorum; sigara fabrikaları yeniden satışa çıktı, 5 sigara fabrikası; bir de mevcut 500 000 000 kilo tütünleriyle. İnanın, bunlar tek tek satılsın, üç yıl sonra, beş yıl sonra Türkiye'nin hiçbir yerinden bir gramlık tütünü kimse almaz. Hep ithal tütün gelecek. Ne olursunuz, eğer bir şey yapıyorsak, Türk tarımının geleceğini de hep düşünmek zorundayız. İnanın, bir gram tütün almazlar; çünkü, kendi köylüsünü düşünüyor.

Dün, Sayın Mustafa Gazalci, yine, burada, bu konuşmayı yaparken, hatta bana sordu. Bütün dünyada artık iki şirket var; dütöpol diyorlar bunlara. Şimdi, biz, kendi markamızı yaratarak, gelin tripol olalım ya, gelin tripol olalım. Bu ülke, bir Japon Tobacco, bir Amerikan Tobacco... Tüm dünyada, artık, bunların hiçbirisi, sigara ürettikleri yerlerin tütününü kullanmıyorlar. Amerikan Tobacco, tamamen, artık, diyor ki: "Kardeşim, ben, Virjinya tütününü getireceğim." Almazlar bizim köylümüzün tütününü. Hassaten, bu sigara fabrikalarının özelleştirilmesinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİT MEVLÛT ASLANOĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, toparlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Aslanoğlu, 1 dakika eksüre veriyorum; lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

Buyurun.

FERAMUS ŞAHİN (Tokat) - 5 dakika daha verin. Doğru şeyler söylüyor.

BAŞKAN - 1 dakika yeter.

Buyurun.

FERİT MEVLÛT ASLANOĞLU (Devamla) - Sayın Başkanım, ne takdir ederseniz...

...özellikle Türk tarımı yönünden son derece büyük sorunlar çıkacak. Şunu söylüyorum, ben Malatya Sigara Fabrikası için söylüyorum: Malatya Sigara...

FERAMUS ŞAHİN (Tokat) - Tokat...Tokat...

FERİT MEVLÛT ASLANOĞLU (Devamla) - Tokat'a hep beraber sahip... Yani, Malatya Sigara Fabrikasının sahibi vardır. Malatya Sigara Fabrikası sahipsiz kalmayacaktır.

FERAMUS ŞAHİN (Tokat) - Ben de süre istiyorum 5 dakika daha...

FERİT MEVLÛT ASLANOĞLU (Devamla) - Tabii, Feramus kardeşim, Tokat da var. Tabii, Tokat'a da beraber sahip çıkacağız.

Onun için, biz, bunu, sigara fabrikasında çalışanlarımız için değil, sadece onlar değil; onlar olayın bir parçası; ama, esas, Türkiye'nin kendi yarattığı katmadeğer, kendi ürünü.

Eğer, biz, bu ithal ikamesini devam ettirdiğimiz sürece arkadaşlar, bu sene 33 milyar dolar dış-ticaret açığımız var. Rakamlar burada. Cari açığımız 14 milyar dolara ulaşacak. Aynı kafada gidersek, seneye 50 milyar dolar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aslanoğlu, tatlı, mukni konuşmalar yapıyorsunuz; ama, diğer maddeler de var. Dolayısıyla son cümlelerinizi alabilir miyim.

Buyurun.

FERİT MEVLÛT ASLANOĞLU (Devamla) - Bu kanunun hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Türk tarımı için gerekli bir yasadır; ama, sonundan başlayan bir yasa, sorunları çözmeden; ama, iki bacağı, finansman bacağı ve teşvik bacağı çözmezsek, bu depoların kapılarını kilit vurulur, hiçbir işe yaramaz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aslanoğlu.

Komisyona bir tashih talebi var.

Buyurun.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI SONER AKSOY (Kütahya) - Sayın Başkan, Sayın Aslanoğlu konuşmasında, komisyon raporundan bir alıntı yaptılar. Bu alıntıda "ikincil pazar haline gelmekte" ibaresini kullandılar. Cümlemin içerisinde böyle bir ibare var; ama, bunu baş tarafıyla beraber okumak lazım Sayın Aslanoğlu.

Burada, neçerda demişiz ki: "Bu sistemi kurmayan ölkeler, içinde bulunduğumuz küresel ekonomik düzende, sistemi kuran gelişmiş ölkelerin ikincil pazarı olurlar."

FERİT M. LÜT ASLANOĞLU (Malatya) - Aynı şeyi söyledim efendim.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI SONER AKSOY (Kütahya) - Onun için, o cümlelerin birinci bölümünü zatâliniz ifade etmediniz. İşte bu yasa, bu sistemi getiren bir yasa ve özellikle, üreticilerin üzerinde bulunan baskıları kaldıran bir yasa. Sayın Cumhuriyet Halk Partisi de üreticilerin üzerindeki her türlü baskıya, özellikle kapital baskıya karşıdır.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) - Teşekkür ettim.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI SONER AKSOY (Kütahya) - Bu yasa da bunu sağlıyor.

Bu açıklamayı yapmak istedim. Teşekkür ettim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) - Bu yasayı kim hazırladıysa ben de teşekkür ederim dedim.

BAŞKAN - Madde üzerinde, şahsı adına, Ordu Milletvekili Enver Yılmaz; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakika.

ENVER YILMAZ (Ordu) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; madde üzerinde söz aldım; ama, madde üzerinde konuşmayacağım.

Sadece, biraz önce, özellikle kayısının sorunlarıyla ilgili konuşup da, başta Karadeniz Bölgemiz olmak üzere, fındık ürününde bu yıl don olmadığı yönünde eleştiri getiren Sayın Aslanoğlu'na, kendi ilim ve bölgem adına, kısaca, sataşmaya mahal vermeyecek şekilde cevap vermek istiyorum.

MEVLÜT COŞKUNER (Isparta) - Bizim elma ne olacak?

ENVER YILMAZ (Devamla) - Siz de elma üzerine söz alabilirsiniz.

MEVLÜT COŞKUNER (Isparta) - Hiç cevap vermiyorsunuz ki!

ENVER YILMAZ (Devamla) - 1942 yılından bu yana Karadeniz Bölgesi, özellikle, Ordu, Giresun, Trabzon ve Samsun illeri başta olmak üzere bu bölge böyle bir don afetiyle karşı karşıya kalmamıştı. Ordu İlimizde hasar oranımız yaklaşık yüzde 73'tür. Hasarın bedel karşılığı da 160 trilyon liradır. 2090 sayılı Yasaya göre, hükümetimiz, bayram öncesi, Türkiye'deki tüm tarım ürünlerinde olduğu gibi fındık ürünümüzü de desteklemek için gerekli çabayı göstermiş ve bunun neticesinde de hasar oranının yaklaşık yüzde 15'ine tekabül eden parayı, bayram öncesi bürokrasiyi en hızlı şekilde işleterek, tüm fındık üreticilerimize, başta Ordu, Samsun, Giresun ve Trabzon olmak üzere ödemiştir. Bu miktar, yeterli bir miktar değildir.

Türkiye'de diğer tarım ürünlerinin de bu kapsam dahilinde bu paradan faydalanmasını, elbette, bizler de isteriz; fakat, bölgemizde, özellikle 2004 Nisan ayında gerçekleşen bu afetin, 1942 yılından bu yana, hiç bu şiddette olmadığını ve Karadeniz Bölgesini tamamen felç ettiğini, yapılan bu yardımın da, bütçe dahilinde güzel bir çalışma olduğunu, ama, yeterli olmadığını belirtmek istiyorum. Bundan sonraki dönemlerde de, biz, hükümetimizin, bütçesinin imkân verdiği oranda, yardım yapılması konusunda bölgemizin bu hassasiyetini dikkate almasını özellikle bekliyoruz.

Fındık üreticilerimiz de, bayram öncesi yapılan bu ödmeden memnun olmuştur. İnşallah, bundan sonraki dönemlerde de, bütçe imkânları doğrultusunda, başta fındık ürünümüz olmak üzere, diğer tarım ürünlerine de, bu hasardan dolayı, bu mağduriyetten dolayı, hükümetimizin gerekli desteği vereceğini umuyorum.

Bu vesileyle, hepinize saygılar, sevgiler sunuyorum. Teşekkür ediyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) - Sayın Başkan, sataşma var.

BAŞKAN - Sataşma yok. Bütün milletvekili arkadaşlarımız, bölgelerinin sorunlarını en güzel şekilde dile getirdiler. Hükümetin gerekli tedbirleri alacağını umuyorum.

Sayın milletvekilleri, 9 uncu madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

HALUK KOÇ (Samsun) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Maddeyi oylarımıza sunacağım; bu arada, Sayın Haluk Koç'un karar yetersayısının aranılması talebi vardır, onu da dikkate alacağım.

HALUK KOÇ (Samsun) - Sayın Başkan, geçen gün bana söz vermedin, 7,5 dakika süreyle.

BAŞKAN - Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.12

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 16.30

BAŞKAN : Başkanvekili Nevzat PAKDİL**KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Türkân MIÇOOĞULLARI (İzmir)**

BAŞKAN - Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34 üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

701 sıra sayılı kanun tasarısının müzakerelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. - *Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köy İşleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/821) (S. Sayısı: 701) (Devam)*

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

9 uncu maddenin oylanmasında karar yetersayısı bulunamamıştı. Şimdi, 9 uncu maddeyi yeniden oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağız.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir; karar yetersayısı vardır.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

Lisansın geri verilmesi

MADDE 10.- Lisansın Bakanlıkça askıya alınması, iptal edilmesi veya lisans süresinin dolması durumunda lisans Bakanlığa geri verilir. Askı süresi içinde iptal edilmeyen lisans, depo işleticisine iade edilir. Bakanlığın askıya alma, geri verme veya iptale ilişkin işlemleriyle ilgili kararları Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilân ettirilir.

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve şahsı adına Sayın Yavuz Altınorak'ın söz isteği vardır.

Sayın Altınorak, şahsınız adına konuşma hakkınızı da birleştirerek size söz vermek istiyorum; ancak, Sayın Müfit Yetkin Bey'in de AK Parti Grubu adına söz isteği vardır. Şimdi, size şahsınız adına da söz veririm, Müfit Bey'e söz vermiyorum. İsterseniz, önce Müfit Bey'e söz vereyim, sonra siz konuşun.

YAVUZ ALTINORAK (Kırklareli) - Bence mahzuru yok.

BAŞKAN - Tamam.

AK Parti Grubu adına, Kırklareli Milletvekili Sayın Müfit Yetkin; buyurun. (Alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA A. MÜFİT YETKİN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısının 10 uncu maddesi üzerinde Grubum adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Görüştiğimiz Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı, hükümetimiz tarafından, tarım kesiminin ürettiği tarım ürünlerinin saklanması daha sağlıklı, daha güvenilir bir ortamda yapılmasını ve çiftçinin, malını istediği zaman satabilmesini sağlamak için hazırlanmıştır. Bu işlem, daha önce, tüccara güven sistemi üzerine kurulmuştu ve çiftçi, ürettiği ürünü tüccarın deposuna veya fabrikasına koymaktaydı. Çiftçinin hiçbir güvencesi olmadığı gibi, ürünü satacağı zaman da fiyatlandırmada tüccarın vereceği fiyatı kabullenmek zorunluluğu vardı; ürün bedelini de tüccarın tayin edeceği tarihte tahsil edebilir veya tüccarın herhangi bir ödeme zorluğu olduğu takdirde, belki de hiç tahsil edemez durumu söz konusuydu.

Hükümetimiz, 2002 yılında işbaşına geldiği günden beri, çiftçimizin her zaman yanında olmuş ve bu kanun tasarısında olduğu gibi, çiftçiye dünya standartlarına çıkarmaya çalışmıştır. Çiftçi, bundan sonra, ürünü, istediği depoya koyabilecek ve bunun karşılığında ürün senedini alarak istediği zaman borsada değerlendirebilecek veya bekletecek; isterse, hükümetimizin yeni üzerinde çalıştığı ve yakın zamanda devreye girecek olan vadeli işlem borsalarında vadeli satış şeklinde ürünü satabilecek; yine, isterse, bu ürün senediyle bankadan kredi kullanabilecek; sanayide, daha önce tüccarın sınıflandırmamasından dolayı standartlara uymayan hammaddeyi kullanmayıp, lisanslı depocuların, ürün eksperlerinin sınıflandırdığı ve bunun sonucunda, bozuk olmayan, standart, katmadegeri mal üretmesini sağlayan hammaddeyi kullanarak, dış piyasalardaki rekabet gücünü de artıracaktır. Böylece, hem çiftçi hem de sanayici korunmuş olacaktır.

Biz, yaptığımız işi çok iyi biliyoruz ve popülist politika uygulamıyoruz. Dün, muhalefet partisinden bir arkadaşımız, 900 000 ton pamuk ürettiğimizi söyleyen AK Partili bir arkadaşımızı "yanlış bilgi veriyor" diye eleştirdi; doğrusu, 2 200 000 ton üretiyormuşuz! Bu konuya tam hâkim olmayan arkadaşımız, 2 200 000 ton kütlü pamuktan 900 000 ton işlenmiş lif pamuk çıkacağını herhalde tam kestiremedi.

Ayrıca, pamuk üretiminin geriye gittiğini söyleyerek, bunun, yanlış hükümet politikasının sonucu olduğunu ifade ederek, hükümetimizi de suçladı. Halbuki, dünya pamuk üretiminde yüzde 4,5 payla yedinci sırada bulunan ülkemiz, tüketimde ise, 6,5'lik bir payla beşinci sıradadır.

Ayrıca, ülkemiz yaklaşık 6 000 000 kişiye istihdam sağlayan, üretim sürecinde oluşturduğu katmadeger ve uluslararası ticaretteki ağırlığı nedeniyle, ekonomik kalkınma sürecinde önemli rol oynayan tekstil sektörümüzün hammaddesi olan pamuk üretimimiz nedeniyle, birim alanda en yüksek verim alan ülkelerden biridir.

Burada tenkit edilen pamuk fiyatları da, yine hükümetimize mal edilemez; çünkü, globalleşen dünyada, pamuk piyasa fiyatlarına müdahale etmemiz söz konusu olamaz. Dünya piyasaları geçen yıl çok yüksek olduğu için, pamuk fiyatları 800 000'den başlayarak 1 000 000'a kadar yükseldi. Pamukta dünya üretiminde söz sahibi olan Çin'in, Özbekistan'ın, Türkî cumhuriyetlerin ve Yunanistan'ın bu yıl bol miktarda pamuk üretmesiyle birlikte -dünya piyasalarındaki üretim artışından dolayı- dünya piyasalarında pamuk fiyatları gerilemeye başladı.

Bizim, dünya piyasalarına müdahale etmemiz mümkün değil; çünkü, biz, aynı zamanda Dünya Ticaret Örgütü üyesiyiz. Pamuk ithalatını kesmek durumunda kalırsak, ihracatçılarımız olumsuz etkileneceğinden bu fiyatları engellememiz de mümkün değildi.

Çiftçimizi korumak için pamuk prim desteklememizi artırmamız gerektiğini biliyoruz. Ülkemizin stratejik bir sanayi ürünü olan pamuk üretimi için yatırım yapan ve sıcak iklimde uzun bir süre zorluklarla çalışan çiftçilerimiz şunu iyi bilmelidirler ki, hükümetimiz, bu konuda yapılabilecek en yüksek desteklemeyi verebilmek için çalışmaktadır. Yakın bir zamanda açıklanacak olan prim desteklemesi onları memnun edecektir. Bu, istedikleri bir rakam olacaktır; bundan şüphe etmesinler; beklesinler.

Ayrıca, yıllardır ithalatla karşılanan mısır ihtiyacımızı kendi üretimimizle karşılayabilmek için, mısır destekleme uygulamasını başlatan hükümetimiz, sertifikalı tohumu da teşvik ederek, çiftçimizi modern tarıma yöneltmektedir.

Ayrıca, 2004 yılında ülke genelinde 32 ilde toplam 14 000 000 dekar alanda süne mücadelesi gerçekleştirildi. Süne mücadelesinin yoğun olarak uçakla yapıldığı yıllarda, 20 000 000 ton olan buğday üretimimizin yaklaşık yüzde 40'ı, yüzde 50'si yemliğe giderken, Türkiye genelinde -yüzde 65'inde- yer aletleriyle mücadeleye geçilmesiyle 2004 yılında yemliğe giden buğday oranı yaklaşık yüzde 10 civarında kaldı. Süne mücadelesinin başarıyla sonuçlanması neticesinde buğdayda kalite ve verim yükseldi. Buğday üretimimiz, bu şekilde, 3 000 000 veya 5 000 000 ton artış göstermiş olup, 2003 yılında birim alandan alınan verim 300 kilogram iken, bu yıl 475 kilograma yükselmiştir. Verim artışından dolayı çiftçimizin cebine bu yılki fiyatlarla daha fazla para girmiştir. Halbuki, yurt dışından ithal edilen buğdayın fiyatı 200 000 lira iken, ürettiğimiz buğday piyasalarda 300 000 liranın üzerinde satılmıştır. Hazinemiz, çiftçimiz mağdur olmasın diye ithalatı yavaşlatarak, durdurarak bu farkı da karşılamıştır. Ayrıca, enflasyonun yüzde 12 olarak gerçekleştiğini düşünürsek, çiftçimiz geçen yıl yüksek fiyatlarla sattığı ürünü bu yıl bol verim alarak bu oluşan açığı kapatmıştır; hatta, daha fazla kazanmıştır.

Verim bütün tarım ürünlerinde mevcuttur. Tarım ürünlerinin çok bol ve ucuz olduğunu herkes biliyor zaten. Tarımla uğraşan büyüklerimizin bir sözü vardır: "Ürünün fiyatından çok, verimi önemlidir; çünkü, siz, üreticisiniz". Ürünün verimini ne kadar artırırsanız o kadar başarılı olmuştunuz; yoksa, ürünün piyasalardaki yokluğundan dolayı fiyatını artırmak marifet değildir.

Ben, şunu memnuniyetle belirtirim: Hükümetimiz zamanında bir bolluk ve bereket vardır. İnsanlarımızın gıda maddelerini ucuz bir şekilde temin etmekte ve faydalanmaktadır. Nüfusumuzun dar gelirli insanlarına sorarsanız, onların da memnuniyetini anlarsınız; fakat, çiftçilerimizin de, mazot ve gübre fiyatlarının dış piyasalardaki artışından dolayı zorlandığını biliyor ve bunları aşmak için gerekli desteklemeleri yapmaya çalışıyoruz.

Doğrudan gelir desteklemesi ve ürün prim desteklemesiyle çiftçimizin yanında olduğumuzu belirtmek isterim. Doğrudan gelir desteği kapsamında, çiftçilere, 2003 yılı için 2,3 katrilyon lira ödeme yapılırken, 2004 yılı için 2,8 katrilyon lira bütçeden ayrılmıştır. Ülkemizde arz açığı bulunan ve stratejik önemi haiz kütülmüş pamuk, yağlı ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola ve zeytinyağı desteklemeleri için de, 2003 yılında, toplam 282,5 trilyon lira kaynak ayrılmıştır.

Tarım alanında yapılan işlerin kısa sürede meyve vermemesi çok doğaldır; fakat, hükümetimiz, Organik Tarım Kanunu ile tohumculuk, lisanslı depoculuk ve tarım sigortasıyla ilgili çok önemli kanunları devreye sokarak, ileride, çiftçimizi dünya standartlarına getirmeyi ve dünya ülkeleriyle rekabet edebilme şansını yakalayabilmeyi hedeflemektedir. Bu kanunun da -Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısının- tarım kesimi için hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim Sayın Yeğen, sağ olun.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve şahsı adına, Kırklareli Milletvekili Sayın Yavuz Altınorak; buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz, birleştirilmiş şekilde 15 dakikadır.

CHP GRUBU ADINA YAVUZ ALTINORAK (Kırklareli) - Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; sözlerime başlarken Grubum ve şahsım adına hepimizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. Bir haftadan bu yana görüşmekte olduğumuz Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısının ilgili maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, hepimiz de çok iyi bilmekteyiz ki, bu kanun tasarısı hazırlanırken, kesinlikle inanıyorum, çok güzel, iyi düşüncelerle hazırlanmıştır, aksini düşünmek mümkün değildir; ancak, bundan önceki süreçlerde yaşanmış olan birtakım olayları da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, cumhuriyet tarihimizden bugüne, Türk tarımına en iyi şekilde hizmet veren birliklerimiz, en sağlıklı, sıhhi depoculuk görevini bugüne kadar getirmişlerdir, yürütmüşlerdir. Benim endişem şudur ki, bundan sonraki süreçte de, bu birliklerimiz hangi biçimde değerlendirilecektir.

Bu birlikler, gerçekten, bugüne kadar çok önemli işler yaptı. Ülkemizde 16 birliğimiz var ve bu birlikler kurulurken, her biri, Türk tarımına katkı veren, ülkede yaşayan tüm insanlarımızın doymasına katkı veren çiftçilerimizin aliteriyle kurulmuş, kendi özsermayeleriyle mücadelelerini vermiş kuruluşlardı; ama, üzülerek görüyorum ki, bu birlik ve ona benzer kuruluşlar, bundan önceki süreçte, özelleştirme politikalarıyla beraber, yapmakta oldukları görevlerin birçoğunu yapamaz hale geldiler. Lisanslı depoculuk sistemi ve yöntemi içerisinde bu birliklerin mutlaka değerlendirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Bu itibarla, öncelikle şunu söylemek istiyorum ki, Toprak Mahsulleri Ofisi, bundan önceki süreçte yapmış olduğu görevleri yapamaz hale getirildi. En sağlıklı, sıhhatli, sıhhi depolama sistemini ülkemizde götüren Toprak Mahsulleri Ofisi, ajanslarıyla, depolarıyla kapatılmış olan yerlerde satışa arz edildi, satılmayanlar da, bir diğer taraftan, kiralama yöntemiyle piyasaya sokulmak isteniyor.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, bundan önceki süreçte Et ve Balık Kurumu satıldı, SEK satıldı, yem fabrikaları satıldı; bunlar satılırken, genel anlamda, süreç içerisinde aslı görevlerini yerine getirecekleri ifade edildi. Bunlar kanunlaşırken, daha sonraki içerikte, yani yönetmeliklerde, daha açıklayıcı, daha anlaşılır kılınması anlamında buraların aslı görevlerini yerine getirecekleri ifade

edildi; ama, ne yazık ki, bugün bu müesseselerin hiçbirisinin o görevleri yerine getirmediğini görüyoruz ve yaşıyoruz. Buraları satın alanlar, bu ülkede arsa spekülâtörü oldular. İşte, bundandır ki, bizler endişe duyuyoruz.

Bu kanun tasarısı gündeme getirilirken, şüphesiz, iyi niyetin olduğunu içtenlikle ifade ettim; ama, bu yasayla beraber gerçekten oluşması gereken, yani, Türk tarımında üretim yapan insanların üretmiş oldukları ürünleri çok daha sağlıklı bir biçimde geleceğe taşımak, uzun vadede malını koruyabilmek adına yapılması gerektiğine gönülden inanıyorum. Ancak, Türk çiftçisinin depolara koyacak malı kaldı mı değerli arkadaşlarım; bir de bunu değerlendirelim! Hepimizce malum, Türk çiftçisi, yıl içerisinde, mahsulü üretip, pazara sunacağı dönem içerisinde birçok yerden tarım girdilerini borçlanarak alıyor; harman dönemi geldiğinde de, bir an önce malını paraya çevirip, borcunu ödeyip faiz yükünden kurtulma çabası içerisinde. Dolayısıyla, harman dönemi sonrası, vatandaşımızın, çiftçilerimizin birçoğunun depolara atacak malı kalmamaktadır.

Değerli arkadaşlarım, Türk çiftçisi, gerçekten, çok çalışkan, becerikli ve meziyetli olup, meşakkatli bir işi yapmaktadır. İstiyoruz ki, Türk çiftçisi, hak ettiği biçimde ekonomik anlamda güçlensin, ülkesine yararlı evlatlar yetiştirebilsin; ülkesini seven, milletini seven, devletini seven, ülkeye yararlı evlatlar yetiştirebilsin; ama, görüyoruz ki, gerçekten, çiftçilerimiz bitmiş ve tükenmiş durumda.

Bunlarla ilgili olarak, izin verirsiniz, çok kısa başlıklar halinde birtakım gerçekleri sizlerle paylaşmak istiyorum. Sayın Tarım Bakanımız burada, Sanayi ve Ticaret Bakanımızın da burada olmasını isterdim. Gerçi, Sayın Müsteşarımız burada, sanıyorum, Sayın Bakanımızı o konuda bilgilendirecektir.

Değerli arkadaşlarım, özellikle, pancar üreticileri bu yıl çok zor durumda. Geçen yıl 11 600 000 ton ekim kotası vardı, üzülerek öğrendim ki, bugünlerde kotalar belirlendi ve 8 500 000 tona indirildiği söyleniyor. Eğer, bu doğruysa, gerçekten, çok zor, çok kötü. Neden kötü; değerli arkadaşlarım, Şeker Kurulunun yapmış olduğu çalışmalarda, bir önceki yılda, yani, 2003 ve 2004 yılları içerisinde üretilmiş olan pancarın 2004 ve 2005 yılları içerisinde de üretilmesini öngördüğünü biliyorum; ama, maalesef, Bakanlık, bunu uygun görmemiş ve bir yazıyla, 8 500 000 tona indirildiği, Türk Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğüne bildirilmiş.

Şeker, gerçekten, tüm dünyada stratejik ürün olarak belirlenmiştir. Şeker, ülkemiz için de gerçekten çok önemlidir. Ülkemizde 32 şeker fabrikası var. Bu şeker fabrikalarının birçoğu geçen yıl 250 000 ton kota kullanırken, kotanın 3 100 000 ton indirilmesi neticesinde, muhtemelen, her şeker fabrikası 100 000'er ton daha aşağı rakamlarda pancar işlemek durumunda kalacaktır.

İkinci sorum da Sayın Tarım Bakanımıza.

Sayın Bakanım, bundan önceki süreçte pancar üreticilerinin kota kısıtlamasıyla ektirememiş oldukları alanlara yapılmış olan destekler, alternatif ürün gündeme getirilerek, bundan sonraki süreçte de devam edecek mi? Bunun cevaplandırılmasını talep ediyorum. Bir kez daha söylüyorum Sayın Bakanım. Bundan önceki dönemlerde olduğu gibi, pancar kotası bulunan, fakat, kota eksilmesi neticesinde ekim yapamayacak olan çiftçilerimiz, alternatif ürün desteği olarak, tekrar desteklenecek mi? Bu çok önemli; çünkü, rakam büyük, 3 100 000 ton kadar bir kısıtlamaya gidiyoruz bu yıl. Tarım ve Köy İşleri Bakanı olarak, sizin, bu konuda kesinlikle tavır koymanız gerektiğine inanıyorum. Bu konuda da birtakım çalışmalar yaparak, inanıyorum ki, Türk çiftçisine katkı vereceksinizdir. Bunun cevabını olumlu olarak sizlerden duymak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, gerçekten, bugün, yeterli ürün üretiyoruz. Örneğin -benden önceki hatip arkadaşlarım da ifade ettiler- 20 000 000-22 000 000 ton civarında buğday üretiyoruz; ancak, yapılan depolamalarda, buğdaylar, kalitesiyle, standardıyla ayrılmadan, aynı depolarda, toplanarak, sağlıklı ve kaliteli olarak piyasaya verilemiyor. Bununla beraber, her yıl, sağlıklı unu halkımızın önüne koyabilmek adına, 1 500 000-2 000 000 ton buğday ithal etmek durumunda kalıyoruz paçal yapabilmek adına. Dolayısıyla, tasarı kanunlaştıktan sonra yapılacak olan yönetmeliklerde bunların da dikkate alınması gerektiğine inanıyorum. Gerçekten, bunları çok önemsiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, sanayicilerimizin -kaliteli ürün alamadıkları için, standartlara uygun malı bulamadıkları için- küçük bölgesel borsalardan tedarik edemedikleri malları ithal etmek durumunda olduğunu ifade etmeye çalıştım. Biz, Avrupa'nın en büyük tarım ülkesiyiz -hem çeşitlilik hem iklim hem de potansiyel olarak- bunun yanı sıra, 2 milyar dolarlık tarım ürünü ithal eden bir ülke konumundayız. Neden; yetersiz, günübirlik politikalarla, bir türlü çözemediğimiz toprak parçalanmalarıyla, verimli ve tabii ki, standart ve kaliteli mal üretmede katkı veremiyoruz, bunlarla ilgili yasaları bir an önce gündeme getiremiyoruz. Tarım politikalarımızı neden güncelleştirmiyoruz?!

Tarımın da, sanayi gibi, üretimden son tüketimine kadar tüm aşamaları bir bütün olarak ele alınması gerekirken, eğer bu aşamalardan biri, birkaçı eksik olur ya da ihmal edilirse, tarımımız istediğimiz düzeye gelemeyecektir, istediğimiz düzeyde olamayacaktır.

Bugün gördüğümüz Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısıyla tarım sektörünün önemli bir sorununu çözmeye çalışıyoruz. Tek başına bakıldığında, tabii ki, önemli bir yarar sağlayacaktır; ancak, depoya girecek malın kalitesi, standardı, maliyeti, sigortası ve buna benzer sorunlar çözülmeden, üreticiye etkili bir sonuç sağlayacağına inanmıyorum; onu, açık ve net olarak ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, tarım ürünlerinde, üretim zamanlarında, aynı anda fazla arzdan dolayı fiyatlarda düşüş yaşanmaktadır. Eğer bu arzı -depolarımızı çok sağlıklı bir biçimde yönlendirebilirsek- yavaş yavaş zamana yatarsak, inanıyorum ki, fiyat istikrarı da sağlanmış olacaktır; ama, denetim mekanizmalarının, mutlaka, sonuç verici bir biçimde uygulanması gerekir.

Değerli arkadaşlarım, dayanıklı tarım ürünlerinin -bakliyat, pamuk, tütün, fındık, yağlı tohumlar- hasat zamanlarında ne fiyat ederse o fiyata satılmasının önüne geçilmesinin yolu, o ürünün depolanma olanağının yeterli düzeyde olmasından geçer. Eğer biz, bu depolanmaları, az önceki ifadelerimde de gündeme getirdiğim gibi, sağlıklı biçimde yaptırılmazsak, sağlıklı bir biçimde ortaya koyamazsak, inanıyorum ki, bundan sonraki dönem, çiftçilerimiz için çok zor geçecek.

Tarım ürünlerinin standardı, üretimin sağlanması, alıcı ve satıcının bir araya getirilmesiyle kayıtlı ekonomiye geçilmesinin temel yolu, o ürünlerin borsada işlem görmesinden geçtiğine hepimiz inanıyoruz. Ancak, depolalara girecek olan malların -burada namuslu ve dürüst tüccarımızı, sanayicimizi tenhiz ediyorum- mutlaka bir standart içerisinde denetlenmesinin yapılması lazım; çünkü, gerçekten en kolay dolandırılan, en kolay ürünü elinden alınan çiftçilerimizdir, et üreticilerimizdir, süt üreticilerimizdir. Bunlar, depolara, mallarını emanete verirler; ama, dönem içerisinde bir bakarsınız ki, ilgili limitet şirket, ilgili anonim şirket batmıştır ve çiftçilerimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Altınorak, size, 1 dakika eksüre veriyorum; lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

Buyurun.

YAVUZ ALTINORAK (Devamla) - Tamamlıyorum.

Dolayısıyla, çiftçilerimiz alınterinin karşılığını alamaz duruma gelmişlerdir ve bunlar, bu ülkede en çok yaşanan olaylardır.

Bu açıdan, yönetmeliklerin içerisinde denetim mekanizmasının, çok sağlıklı bir biçimde, anlaşılabilir, tüm yurttaşlarımızın anlayabileceği bir üslup içerisinde olmasını diliyorum.

Bu duygular içerisinde, hepimize sevgiler ve saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN -Teşekkür ederim Sayın Altınorak.

Madde üzerinde, şahsı adına, Denizli Milletvekili Sayın Ümmet Kandoğan; buyurun.

Süreniz 5 dakikadır.

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Aynı kanun tasarısı üzerinde daha önce de söz almış ve bu kanun tasarısının, kanunlaştığı takdirde, birçok bakımdan ülkemize ciddi manada katkılar yapacağına olan inancımı ifade etmiştim. Ancak, bu kanun tasarısı görüşülürken, zarfa mı yoksa mazrufa mı bakmamız lazım geldiği konusundaki bazı düşüncelerimi de ifade etmek istiyorum.

Biz, maalesef, Türk tarımı, tarihinin en kötü dönemini yaşadığı bir dönemde böyle bir kanun tasarısını Mecliste hep beraber görüşüyoruz. Bunu niye söylüyorum; çünkü, 2003 yılında, Türk tarımı, maalesef, yüzde 2,5 oranında küçülmüştür ve yine, Türk tarımında, ilk defa olarak, hem 2003 yılı hem de 2004 yılı, ithalatın ihracattan fazla olduğu yıllar olmuştur.

Bizler biliyoruz ki, Türkiye'deki tarımın dünyada kendi kendine yeten yedi ülkeden biri olma özelliğini her zaman gururla, iftiharla söylediğimiz yıllar geride kaldı.

Bakınız, bundan birkaç gün önce, üç bakanımız, katılım öncesi ekonomik programını birlikte açıkladılar. O programa göre -resmî bir rakamdır- 2005 yılında -bunun altını üzülmekle istiyorum- tarımın 1,7 oranında küçüleceği üç bakanımızın yapmış olduğu toplantıda açıklandı. 2003'te küçülüyorsunuz, 2004'te küçülüyorsunuz, 2005'te yine küçüleceksiniz ve sonra da, siz,

geleceksiniz, tarımın Türkiye'de çok iyi olduğundan, çok iyi yerlere geldiğinden -biraz önce AK Parti Grubu adına konuşan sayın milletvekili de ifade etti- verimin çok fazla olduğundan; ancak -bir üründen bahsediliyor- dünyada fiyatların düşmüş olması nedeniyle Türkiye'de de fiyatların düşüğünden bahsedileceksiniz. Ancak, o ülkelerde tarım girdilerinin maliyetinin ne olduğunu, devletin desteklemesinin ne olduğunu söylemeden onu söylerseniz, söylediğiniz sözler havada kalır.

Bakınız, Amerika Birleşik Devletlerinde, tarımdan gelir elde eden çiftçilerin gelirlerinin yüzde 35'i devlet desteğinden gelmektedir. Bu beyanı AK Partinin seçim beyannamesinden aldım, bu rakamı oradan veriyorum. O bakımdan, Türkiye'de de, sizler, tarımdaki girdilerin fiyatlarını düşürün, desteklemeleri Avrupa Birliğindeki seviyeye çıkarın -Avrupa Birliğinde desteklemeler hektar başına yaklaşık 440 dolar, Türkiye'de 80 dolar civarında- o rakamları sağlayın, ondan sonra, dünyadaki tarım ürünleri fiyatları düşüyor, Türkiye'de bu olabilir deyin; ama, çiftçinin cebine bir şeyler girsin.

Bakınız, bundan üç gün önce, Türkiyemizde tarımın en yoğun yapıldığı illerden birinde, çiftçilerimiz, ziraat odası temsilcileri, Hürriyet Gazetesinde yarım sayfalık bir ilan verdiler. Bakınız, bu, Türkiye'de ilk defa olan bir hadisedir.

MEHMET EMİN MURAT BİLGİÇ (Isparta) - İlk defa olmuyor...

ÜMMET KANDOĞAN (Devamla) - Geçmişte büyük sermaye çevreleri böyle bir ilan vererek -1979'da- bu konuyla ilgili bir girişimde bulunmuşlar; ama, Türkiye'de, tarımla ilgili, ilk defa bir çiftçi birliği, çiftçiler, bir büyük gazeteye yarım sayfalık ilan veriyor. Bu yarım sayfalık ilanda, bakınız, feryatlar yükseliyor. Tarım girdilerinin hiçbiri desteklenmiyor deniliyor; Türkiye'de tarım girdilerinin fiyatlarının, gelişmiş ülkeler dahil, tüm dünya fiyatlarının üzerinde olduğu söyleniyor; ürün fiyatına destek diğer ülkeler karşısında fevkalade yetersizdir deniliyor. Yani, bunu söyleyenler, eğer bunu gazete yoluyla Türkiye'nin gündemine taşımaya başlamışlarsa, durum vahim demektir. Bunun mutlaka ele alınması gerekmektedir. Eğer, Konya- Ilgın'da çiftçi mitingi yapılıyorsa, Tekirdağ-Malkara'da çiftçi mitingi yapılıyorsa, İzmir-Torbalı'da çiftçi mitingi yapılıyorsa, Aydın'da daha üç gün önce 20 000 kişinin katıldığı bir çiftçi mitingi yapılıyorsa ve gazete ilanlarıyla, bu konu, artık, Türkiye'nin gündemine feryatlar halinde taşınıyorsa, tarımda ciddi manada sıkıntılar vardır, feryatlar yükselmektedir, bunun tedbirini hep beraber almamız gerekmektedir. Eğer bu tedbirler alınmayacak olursa, biraz önce söylemiş olduğum gibi, önümüzdeki yılda 1,7 küçülecekse -bu şimdiki tahmindir, ben bunun daha yüksek olacağına inanıyorum- 2006-2007 yıllarında, Türk tarımını, Türk çiftçisini çok daha zor günler beklemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kandoğan, 1 dakikalık eksüre veriyorum; lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

Buyurun.

ÜMMET KANDOĞAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bu konuyla ilgili olarak "sizin döneminizde, bizim dönemimizde" meselesine girmeden, bu meseleyi ciddi bir şekilde ele alıp, Türkiye'deki nüfusun yaklaşık yüzde 35-40'ını oluşturan tarım kesimine hep beraber sahip çıkmamızın zamanı gelmiş, hatta geçmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kandoğan.

Sayın milletvekilleri, madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

HALUK KOÇ (Samsun) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 10 uncu maddeyi oylayacağım ve karar yetersayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.04

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati:17.20

BAŞKAN: Başkanvekili Nevzat PAKDİL**KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZCELİK (Burdur), Türkân MİÇOOĞULLARI (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34 üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

701 sıra sayılı tasarının müzakerelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. - *Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/821) (S. Sayısı: 701) (Devam)*

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

10 uncu maddenin oylamasında karar yetersayısı bulunamamıştı.

Şimdi, elektronik oylama cihazıyla oylama yapacağız.

Oylama için 3 dakika süre veriyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri, madde kabul edilmiştir; karar yetersayısı vardır.

11 inci maddeyi okutuyorum:

Lisans belgesinin zayi olması

MADDE 11.- Lisans belgesi zayi olan lisanslı depo işleticisi gerekçeleriyle birlikte Bakanlığa başvurur. Bu durumda Bakanlık, lisanslı depo işleticisine verilmek üzere yeni bir lisans belgesi tanzim eder.

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve şahsı adına Denizli Milletvekili Mustafa Gazalci; buyurun efendim (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 15 dakika.

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA GAZALCI (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yasası Tasarısının 11 inci maddesi üzerinde CHP Grubu adına ve kişisel olarak söz aldım; tümünüzü saygıyla selamlıyorum.

11 inci madde, lisans belgesini yitiren kişilere, Bakanlığın yeniden belge vermesini düzenliyor.

Değerli arkadaşlar, tarım ürünleri lisanslı depoculuk uygulaması ileri ülkelerde var; ama, Türkiye'de ilk kez uygulanacak. Bu yasa nasıl yapılırsa, uygulama nasıl olursa, lisanslı depoculuk da böyle başlayacak. O yüzden de, bu yasanın yapılmasına çok özen gösterilmeli ve yasada bir eksiklik, bir yanlışlık yapılmamalıdır.

Tarımımızı, çağdaş ileri ülkelerin düzeyine yükseltmek ve onun yasal olarak altyapısını hazırlamak güzel bir şey. Akıllı başında hiçbir kişi ve kuruluş bunun karşısına çıkmaz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz de çıkmıyoruz; yeter ki, ulusal çıkarlarımıza uygun, ülkemiz üreticisine uygun olsun.

Zaten, bu yasal düzenlemenin gerekçesinde de, şöyle söyleniyor: Üreticiyi, fırsatçıdan, fesatçıdan kurtarmak, istediği zaman, uygun fiyat bulunduğu zaman ürünü satmasını sağlamak; onun için de lisanslı depoculuk öngörülüyor, kredi kolaylığı sağlanacağı söyleniyor. Uygulama böyle mi olacak; biraz kuşkuluyuz. Arkadaşlarımın ve benim anlattığımız kaygılar bu yüzden. Örneğin, bu lisanslı depoyu kim kuracak; önemli olan bu. Şimdi, bu tasarıya göre, anonim şirket sahipleri kuracak, 1 trilyonluk ödeme gücü olacak.

Değerli arkadaşlar, yeni bir sektör doğdurulurken, bunun üreticilerle ilgili olmasını, tarım birlikleriyle ilgili olmasını isteriz. Biz, dün bir önerge verdik ve dedik ki, tamam, anonim şirket, özel kesim kursun; ama, hazır deposu olan tarım birlikleri var, üye sayısı fazla olan satış kooperatifleri de, üretim kooperatifleri de lisanslı depoyu kurabilsin. Ne yazık ki, o kabul edilmedi. Onunla ilgili, Sanayi Bakanı Sayın Ali Coşkun -bugün burada yok, keşke olsaydı- 9 Aralık Perşembe günü bir konuşma yaptı; dün de o konuşmanın da işine gelen yerlerini burada okudu. Kendisinin burada olmasını isterdim. Ben de tutanakları aldım. Bakın, Bakanın 9 Aralık günü 30 uncu Birleşimdeki konuşmalarından aynen okuyorum: "Müstahsili memnun etmek ve reyini almak için tütün alacaksınız, depolarda kurtlandıracaksınız, yakacaksınız; sonra, çayı alıp denize dökeceksiniz, fıncığı alıp yağlığa yollayacaksınız; bu, ekonomik yönetim olacak. Biz, bugün, geçmiş iktidarların, yapılmayan, zamanında yapılmayan... Hatalarının faturasını ödüyorum" diyor. "...biz, Cumhuriyet Halk Partisinin iktidar olduğu dönemin hatalarını da ödemiştir muz şimdiki" diyor ve arkasından devam ediyor -hiç bunları okumadı- "IMF programı, devletin programı haline gelmiştir." AKP'li arkadaşların özellikle dikkatini çekiyorum; zaman zaman "biz AKP programını söylüyoruz" diyorlar da... Sayın Bakan diyor ki: "IMF programı devletin programı haline gelmiştir ve devlette devamlılık vardır." Biz bunu bilmiyoruz. Aslında yanlıştır. IMF programı devletin programı olur mu?! Belki AKP'nin programı olabilir; ama, hele geleceğimize ilişkin, emekten yana bir iktidarda IMF'nin programı devletin programı olur mu?!

Devam ediyor: "Tekrar söylüyorum; devlet kurmayacak, özel sektör kuracak. İsteseniz de istemeseniz de özel sektör kuracak... Artık, devlet, bu işlerde, sadece yönlendirici, müstahsili koruyucu yönde tedbirler alacak; kendisi malları alıp çürütüp, ondan sonra da denize dökmeyecek, ateşe vermeyecek."

Konuşmasına başlarken de "kamusal alan, kamusal alan, kamusal alan" diye de üç kez söylüyor. Tutanağı isteyen arkadaşlara veririm. Keşke Bakanımız olsaydı.

Değerli arkadaşlar, devletin bir bakanı, üstelik tarım ürünlerinin konuşulduğu, konunun lisanslı depoculuk olduğu bir sırada dalga geçerek "kamusal alan, kamusal alan... Hay sizin kamusal alanınız!.. Siz tütünü yaktınız, işte, depolarda kuruttunuz..." Bu bir üslup değildir diye söyledik.

Her şeyden önce, şu tarım ürünlerinin sorumluluğunu çokbaşlılıktan da kurtarmak gerekir. Bugün, sağ olsun, Tarım ve Köyişleri Bakanı orada oturuyor; ama, örneğin -demin AKP sözcüsü burada pamukla ilgili konuşmalar yaptı- pamukla ilgili politikalar var, bakan, Sanayi ve Ticaret Bakanı söz sahibi, Tarım ve Köyişleri Bakanı söz sahibi, Hazine Müsteşarlığı söz sahibi, Dış Ticaret Müsteşarlığı söz sahibi. Bu çokbaşlılık içerisinde, gerçekten, ulusal üreticinin yararına bir politika izlenemiyor ve bunun tek elde toplanması gerekir. Bizce doğru olanı, Tarım Bakanlığının bu işe sahip çıkmasıdır; ama, ne yazık ki, bu yasa da, Tarım Bakanlığının değil Sanayi Bakanlığının yetkisi içinde olacaktır.

Değerli arkadaşlar, az önce pamuktan söz eden AKP sözcüsü arkadaşımız, pamuk üreticisi sanki hoşnutmuş gibi bir ifade kullandı. Bakın, elimde, Tarişin bilgileri var, ziraat odasının bilgileri var. Egede 100 000 pamuk üreticisi var; 55 000'i Tarişin üyesi. Belki, bir 100 000 de öbür bölgelerde var; 200 000 pamuk üreticisi; aileleriyle beraber yarım milyon üzerindeki insan... Şimdi, bakıyoruz, Türkiye'de, 7 200 000 -Tarişin rakamlarını okuyorum- dekarda pamuk üretimi yapılıyor ve ulusal gelirimizde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA GAZALCI (Devamla) - Sayın Başkan, sürem bitmediği halde, mikrofon kapandı.

BAŞKAN - Sayın Gazalci, bir dakikanızı rica edeyim; teknik bir arıza oldu...

Sayın Gazalci, süreniz kaldığı yerden devam ediyor; buyurun.

MUSTAFA GAZALCI (Devamla) - Değerli arkadaşlar, pamuk, hem dokumanın hem de konfeksiyonun hammaddesidir. Ülkemizin hem toplumsal yaşamında hem de ekonomik yaşamında çok önemli, temel bir yer alır. Böyle bir alanda politikalar oluştururken, kamusal alanın, yani, devletin, ulusal bir politika oluşturamaması, pamukçuyu ortada bırakmak demektir. Onun için, ulusal bir pamuk konseyi, yıllardır kurulacak denilir; yasa tasarısı bir türlü getirilemedi. Şimdi, Avrupa Birliğine uyum yasaları adı altında... Peki, biçim olarak güzel; ama, bundan üretici ne kazanıyor, ne yapıyor; o belli değil. Şimdi, pamukçunun durumuna bir bakalım.

Benim seçim bölgemde, Sarayköy'de, Akköy'de pamuk üretilen yerler var, birçok yerde olduğu gibi; kan ağlıyor... Arkadaşlar, üretici geçen yıl, 1 100 000 - 1 150 000 liraya satmış pamuğunu, bu yıl 740 000 liraya satamıyor. Bakın, girdi fiyatlarında yüzde 100 artışlar olmuş. Efendim, dünya fiyatları dalgalandı... Siz, nesiniz peki; hükümet değil misiniz; bu dalgalanma karşısında üreticinizi korumayacak mısınız?! Şimdi, bunu, yalnız biz söylemiyoruz.

Bakın, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı Sayın Şemsi Bayraktar diyor ki: "Üretim maliyeti kilogram başına 950 000 lira düzeyindeyken, üretici, pamuğu 450 000 liraya ancak sattığını söylüyor. Mazot fiyatları yüzde 35, gübre fiyatları yüzde 60 ilerlemiştir; ama, pamuk, 450 000 liraya ancak satılıyor."

Değerli arkadaşlar, Yunanistan'da pamuğa kilogram başına 63 sent, ABD 35 sent destek verildiğini, Türkiye'de ise, bunun, ancak, ödenen rakamla 6 sent olduğunu söylüyor Türkiye Ziraat Odaları Birliği Başkanı.

Şimdi, benim yöremde, herhangi bir tarım ürünü üreten hiçbir kişi hoşnut değil. Tütünçüyle konuşuyoruz, tütüncü kan ağlıyor; üzümçü öyle, pamukçu öyle, elmacı öyle, anasoncu öyle, nohucu öyle. Bize şu ürün, gerçekten, bu yıl çok iyi para kazandırıyor ve çok memnunum diyen bir tek kişi yok. Bakın, Pamukkale Sulama Birliğinin 13 trilyon elektrik borcu var; sulamada!.. 1 dönümü, geçen yıl 65 000 000 liraya sularken, Birlik, borçlu olmasına karşın, insanlar sulamadığı için, bu yıl 50 000 000 liraya suluyor. Dün, arkadaşım burada rakamlar verdi.

Değerli arkadaşlar, Türkiye, pamukta, yani, beyaz altın dediğimiz üründe, bakın, şimdiden 700 000 000 dolarlık pamuk dışalımını yapıyor. 1980'lerde pamuğu dışarıya satarken, dışsati ülkesiyken, bugün, dışalımında birinci sıralara geliyoruz. Eğer, bu gidiş böyle olursa, uzmanların söylediğine göre, 2012 yılında -çok uzak bir zamanda değil- pamuk için 1 milyar doların üzerinde para ödeyeceğiz. Türkiye'de iplik fabrikaları var, dokuma yapılıyor; pamuk için güzel, verimli topraklarımız da var; ama, helva yapılmıyor! Hükümet, ben, şu yasaları çıkarıyorum, bu yasaları çıkarıyorum deyip kurtulamaz. Belki bizim köylümüzü televizyonlarda, renkli basında bir iki kez duyduğuna inandırabilirsiniz; ama, o, yaşadığını unutmaz. Size en büyük dersi, o sesi çıkmayan sessiz çoğunluk, köylümüz verecektir; pamuk üreticisi verecektir, tütün üreticisi verecektir, üzüm üreticisi verecektir. Ben, öneriyorum; AKP'den ve CHP'den arkadaşlar -hangi ürünü söylerseniz söyleyin; buğdayı söyleyin, pamuğu söyleyin, tütünü söyleyin- birlikte geziler yapalım ve yalnız onları dinleyelim; bu rakamlara inanmıyorsanız, gidelim bakalım. Değerli arkadaşlar, gerçekten pamukçu ağlamaktadır. AKP sözcüsü arkadaşım, şunları yaptık, bunları yaptık diyor; peki, daha fiyat açıklamadınız, fiyat!..

Bakın, Tarış, lisanslı depoculuğunun en güzeli için bir şeyler yapıyor; Tepeköy-Yazabaşı beldesinde, 2,5 trilyon liraya 365 000 metrekaresel bir yer almış. Tarış, 60 trilyon bedelle, bu lisanslı depoculuğun örneğini verecek bir uygulamanın içerisinde; ama, bu depoyla Ege pamuğunun ancak yüzde 25'ini alabiliyor. Peki, ötekiler ne olacak?! Başka bölgelerdeki üreticiler ne olacak?! Arkadaşlarım söyledi, depoları yapabilirsiniz, trilyon sahipleri o depoları açabilirler; ama, toprağı işleyen yoksa neyi koyacaksınız oraya, neyi satacaksınız?! Bunların bütün nedenini, içte ve dışta, ülkemizin ürünü en iyi fiyatla satmak değil mi?!

Şimdi "merak etmeyin, topraklar satılsa bir şey olmaz" diyorsunuz. Birkaç dönüm toprak... Bu ülkede, sağcılar, hep dediler ki, "bir karış toprağımız yok, bir çakıl taşı vermeyiz." Geçenlerde, Tarım ve Köyişleri Bakanının yanıtını gazetede okudum; 2 000 dönüm verimli toprak gitmiş. Tabii, yerinde duruyor; ama, onun sahibi kim, mülkiyeti kimde; artık yabancılarda. Yani, bir yandan topraklarımız satılıyor, bir yandan da elde ettiğimiz ürünler para etmiyor.

Değerli arkadaşlar, biz, bu yasaları, anlayış olarak, gerçekten gerekli buluyoruz; ama, Sayın Bakanım belki sesini çıkaramıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gazaleci, 1 dakika eksüre veriyorum; lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

Buyurun.

MUSTAFA GAZALCI (Devamla) - Bir kere, Sayın Bakanım, sizin Bakanlığımızın adı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı; biz de, Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısını görüşüyoruz. Şimdi, siz, burada, nöbet tutuyorsunuz; ama, yetki, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının elinde; yani, davul birisinde, vuran başkası. Gelin, önce, bunu birleştirelim, dört kurum karar vermesin; önce,

üreticiyi çok kocalılıktan kurtaralım. Niye Tarım ve Köyişleri Bakanlığının değil, niye o ürünlere o sahip çıkmıyor; çünkü, Sanayi ve Ticaret Bakanı işe başka bir pencereden bakıyor. Yani, kardeşim, ben, 1 trilyonu verirse depoyu açma belgesini veririm, kooperatifmiş, kamu alanıymış, şuymuş buymuş beni ilgilendirmez diyor. Hayır, bu, Tarım ve Köyişleri Bakanının görevidir ve gerçekten, tarım ürünleri korunacaksa, üretiminden satımına kadar -depoculuk da içinde- bütünüyle korunmalıdır. Bu yasalara evet; ama, bu üreticinin ürünü de korunmalıdır, değerlendirilmelidir diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Gazalçı.

Hükümet adına, Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Sami Güçlü; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI SAMİ GÜÇLÜ (Konya) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; lisanslı depoculukla ilgili yasa tasarısı üzerine görüşmelerimiz devam ederken, tarım sektörümüzün bütün yönleriyle ele alındığına şahit oluyoruz. Kanun tasarısını hazırlayan ve Meclisimize sevk eden Bakanlığımız yanında Tarım Bakanlığı da, doğrudan doğruya bu gelişen görüşme süreci içerisinde birçok yönüyle gündeme geldi, ben de bu süreç içerisinde bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Kıymetli arkadaşlarım, ülkede durum değerlendirmesi yaparken, elbette, bir bütün olarak, genel olarak bakışımız olmalı. Şimdi, Türkiye, gelişmekte olan bir ülke. Bu gelişmekte olan ülke karakteri sorunların varlığına delalet eder. Zaten sorun olmasaydı, bu ülke gelişmekte olan bir ülke olmayacaktı, bu ülke gelişmiş bir ülke olacaktı ve aslında yine sorunlar olacaktı; ama, belki içinde bulunduğumuz dönemle ilgili değil de gelecek dönemde nasıl bir şekil alacağız, yapı kuracağız, sistem geliştireceğiz, bunları tartışacaktık; ama biz öyle yapıyoruz; uzun bir dönemden beri yapılması gerektiği halde yapılamayan işlerle ilgili değerlendirmeler yapıyoruz ve lisanslı depoculuk konusu gündemimize gelmesine ve çok gecikmiş bir yasa tasarısı olmasına rağmen, esas, bu önemli kurumun daha iyi bir şekil alması konusunda, Meclisimizde bu hususlar tartışılırken buna yönelik değerlendirmeler yerine, tarımla ilgili genel değerlendirmelere geçiliyor. Elbette bunun da yapılması mümkündür, gerektiğinde doğrudur; ama, esas kanun tasarısıyla ilgili konuların görüşülmediğini biliyoruz.

Bundan yaklaşık on gün kadar önce -belki birkaç gün daha önce olabilir- Organik Tarım Yasası görüşüldü. Bu da ülkemizdeki tarımsal gelişmeler bakımından önemli bir konuydu; ama, Organik Tarım Yasasıyla ilgili konuda da, yine tarım sektörünün genel değerlendirmesi yapıldı ve bu yapılırken, en son cümleler "bu Organik Tarım Yasasını destekliyoruz" ifadeleriyle bitti; ama, tarımla ilgili çok farklı alanlarda da konuşmalar yapıldı.

Kıymetli arkadaşlarım, saygıdeğer milletvekilleri; şimdi, genel karakteri gelişmekte olan bir ülke için, hangi sektörü ele alırsak alalım, sorunları saymamız, sıralanmamız kaçınılmazdır; tarım da böyle. Tarım sektörü, ayrıca bir başka özelliğiyle de diğer sektörlerden farklı; çünkü, tarım sektörünün en temel özelliği şudur: Ürünlerine talebin, fiyat değişimleri karşısında artmamasıdır. Zaten, belki birçok konuyu konuşmamızın sebebi de budur. Üretimde bir artış ümidi, diğer başka bütün sektörlerde gelir artışı demektir; ama, tarımdaki üretim artışı, çoğu kere gelir artışına sebep olmaz. Dolayısıyla, eğer tarımla ilgili konuları konuşurken bunu gözardı edersek, bunu ortadaki bir gerçek olarak hiç dikkate almazsak, sadece fiyat düşmelerinden ve bunun olumsuzluklarından bahsederek, bu, arkasında yatan temel sebebi, üretimdeki gelişmeleri, iyileşmeleri hiç görmemek anlamına gelir; ama, tabii, bu, tarım sektörüne müdahale edilmesinin de bir başka temel sebebidir. Yani, tarım sektörü, bu özelliğinden dolayı da müdahale edilmesi gereken bir sektör olarak karşımıza çıkar; ama, tarım ürünlerinin fiyatlarında meydana gelen düşme karşısında tüketiminin artmaması halinde, bir ülke için yapılacak iş, bunun ihracatını gerçekleştirmektir.

Şimdi, Türkiye gibi bir ülkede; yani, hâlâ çeşitli tedbirlerle korunan bir tarım sektörüne sahipken, genel olarak verimliliğimiz ve maliyetlerimiz yüksekken, biz ihracatla ilgili gelişmeyi çok kolaylıkla sağlayamayız. Örnek bir olay ifade edeyim size: Şu anda, buğdayın Türkiye tohumlarına teslim fiyatı -ton olarak- 130 dolardır; ama, biz 250 dolara yakın bir fiyatla Toprak Mahsulleri Ofisi olarak çiftimizden buğday alıyoruz. Ne kadar aldık; 2003 yılında aldığımız miktarın 4 katı buğday aldık. Niçin aldık; fiyat seviyesini daha fazla düşürmemek için. Niye; buğdayda yüzde 11 oranında bir üretim artışı oldu. Biz, şu anda ihracat kararı aldık, makarnalık buğdayımızı 162 dolardan satıyoruz arkadaşlar!.. 162 dolardan makarnalık buğday satıyoruz; ihalesi dün gerçekleşti. Biraz önce söylediğim rakam seviyesinde biz o buğdayı kendi üreticimizden aldık...

Türkiye, tarım ürünlerine, değerinin yüzde 26'sı oranında destek veriyor. Biraz önce Cumhuriyet Halk Partisine mensup bir arkadaşım "Amerika Birleşik Devletlerinde yüzde 35" dedi, Avrupa Birliğinde yüzde 32'dir. Türkiye, tarımsal ürün değerlerinin yüzde 26'sı oranında tarımsal destek vermektedir. Bunun ifadesi, bütçeden ayırdığımız kaynağın ötesinde, gümrükler ve başka tedbirlerle transfer ettiğimiz gelirlerden oluşur; diğer, kolaylı indirimler ve içfiyat-dışfiyat farkını muhafaza etmeye yönelik aldığımız tedbirlerden oluşur.

Şimdi, bunlar hiç dikkate alınmadan, Türkiye'de olaylar konuşulduğunda, buğdayla ilgili gelişme çok müspet olmasına rağmen ve bu yıl Türkiye'de buğday üreticisinin toplam geliri artmışken, sadece buğday fiyatlarına bakarak, 2003 yılına nispetle, nispi olarak bir düşmeden bahsederek olayı çok olumsuz bir şekilde tanımlamak doğru değildir, gerçekçi değildir, objektif değildir; ama, buğday fiyatlarında bir düşme söz konusudur. Elimde borsa fiyatları var, onları da okuyacağım.

Peki arkadaşlar, bu ülkede hayatın bütün alanlarında müspet ve menfiler yan yana değil mi; evet.

Şimdi, size, dünyada üretilen ürünler içerisinde Türkiye'nin ne durumda olduğunu derece itibariyle gösteren bir örnek okuyorum:

- 1 inci sırada üretim yaptığı ürünler: Kayısı, üzüm, fındık, kiraz, incir, ayva.
- 2 nci sırada üretim yaptığı ürünler: Kavun, karpuz, fasulye, hıyar, mercimek.
- 3 üncü sırada üretim yaptığı ürünler: Biber, patlıcan, domates, nohut, vişne.
- 4 üncü sırada üretim yaptığı ürünler: Antepfıstığı, elma, ceviz, kestone.
- 5 inci sırada üretim yaptığı ürünler: Şekerpancarı, zeytinyağı, ıspanak, zeytin.
- 6 ncı sırada üretim yaptığı ürünler: Pamuk, tütün.
- 7 nci sırada üretim yaptığı ürünler: Arpa, şeftali.
- 8 inci sırada üretim yaptığı ürünler: Buğday, anason, marul, kabak, erik, badem.
- 9 uncu sırada üretim yaptığı ürünler: Ayçiçeği, çavdar, armut.
- 10 uncu sıradaki ürün: Limon.

Dünyada, üretim bakımından ilk beş ve ilk on sırada çok sayıda ürünümüzün yer alması, üretim alanlarımızın -bir yönüyle- çok zengin olduğunu söylediğimiz ülkemizin -ama, haritaya baktığımızda, üretimin sahillerimizde yoğunlaştığını, yani Trakya ve Ege Bölgesi ile kısmen Akdenizde yoğunlaştığını -sulamaya açtığımız güneydoğu bölgemiz hariç- çok da elverişli olmadığını görüyoruz.; Yani, sulama imkânını geliştirmedığımız sürece, tahıl ağırlıklı bir üretimden başka çaresi olmadığını bildiğimizi dikkate alarak söylüyorum; bu ülkede, hadise, tanımladığımız gibi "bitti, öldü, yok oldu, tarihinin en kötü dönemini yaşıyor" ifadesine uygun değildir.

Bir örnek: 5 Aralıkta Diyarbakır'ın Bağıvar Köyüne gittim. Diyarbakır'ın Bağıvar Köyü, tamamen pamuk üreticisidir; ikinci üretim hayvancılıktır; yani, ya pamuk üretiyorlar ya da -onun dışında başka bir tarımsal üretim yok- hayvancılıkla uğraşıyorlar. 5 Aralık Pazar günü, Bağıvar Köyü... Benim yanımdaki arkadaşlarım, olayın genel değerlendirmesini yaparak dediler ki, programda değişiklik yapalım. Hayır, yapmayalım, gidelim dedim. Gittim ve bütün köylülerle beraberdim.

Arkadaşlar, pamukta bir sorun olduğunu biz söylemiyor muyuz... Pamukta bir sorun var. Pamuktaki sorun, dünya üretimiyle alakalı, dünya fiyatlarıyla alakalı, dünya ülkelerinin ekonomik gücü ve o üreticilere verdiği destekle alakalı, uzun vadeli stratejilerle alakalı. Bilmeyen yok; ama, bu ülkenin çocukları olarak, bu temel ürünüme yönelik doğru politikaları, bugünkü şartlar içerisinde yapabileceğimiz en iyi şeyi yapmak bizim görevimiz, değil mi...

Bu şartlar içerisinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakanım, size de 1 dakika ekstre veriyorum; lütfen konuşmanızı tamamlayın. Buyurun.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI SAMİ GÜÇLÜ (Devamla) - Evet, pamukla ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Sayın Başkanım 1 dakikayı uzatmayacağını tahmin ederek...

Tabii ki, Türkiye'de tarım sektöründe sorun var, başka her alanda olduğu gibi, ailelerde, okullarda, sokakta ve başka yerlerde, üretim faaliyetinin olduğu her yerde olduğu gibi.

Bugün, aktüel zaman içerisinde 5 tane konumuz var: Birincisi, tarımsal girdiler içerisinde gübre, ikincisi mazot, üçüncüsü tarımsal sulamalardaki elektrik bedeli, dördüncüsü pamuk primi, beşincisi hayvancılık sektörüyle ilgili birkusum konulardır; içerisinde fiyat ve dışarıdan geliş- gidişlerle ilgili hususlar da vardır.

Arkadaşlarım, bu konularda öneriye, teklife açığız; ama, sektörümüzü olduğundan daha fazla olumsuz göstermeye çalışmak da doğru değildir. Elbette problem vardır, problemi çözmek için buradayız ve bu konuda bir niyeti de taşıyoruz. İyi niyetli olmamız, Sayın Grup Başkanvekilinizin söylediği gibi, IMF politikalarını uygulayan bir memur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakanım, lütfen son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI SAMİ GÜÇLÜ (Devamla) - Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Grup Başkanvekili, dün, ziraat odalarını kabulde bir şey söylemiş; demiş ki: "Sayın Tarım Bakanı iyi niyetli; ama, IMF politikalarını uygulama konusunda bir memur rolünde." Hiçbir zaman bu rolü kabul etmeyeceğiz!

NECATİ UZDİL (Osmaniye) - Elin mahkûm!

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI SAMİ GÜÇLÜ (Devamla) - Biz, bu ülkenin öz çocuklarıyız ve bu ülkede, kendi millî politikalarımızı her zaman hâkim kılmaya çalışacağız! (Alkışlar) Bunu, herkes de böyle bilmeli!

MUSTAFA GAZALCI (Denizli) - Sanayi Bakanına söyle onu.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI SAMİ GÜÇLÜ (Devamla) - Saygılar sunuyorum hepinize. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bakanım, teşekkür ederim.

Madde üzerinde, AK Parti Grubu adına, Denizli Milletvekili Sayın Mehmet Yüksektepe; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Sayın Yüksektepe, süreniz 10 dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET YÜKSEKTEPE (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 701 sıra sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı üzerinde Grubum adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, burada bulunan her arkadaşım bilmektedir ki, tarım sektörü, dünyada olduğu gibi, ülkemizde de risk açısından en yüksek değeri taşıyan bir sektördür.

Dolayısıyla, biraz önce Sayın Bakanım da ifade etti, bu risk altında ve ülke şartları içerisinde, elbette ki tarımın problemleri, çiftçimizin, köylümüzün problemleri vardır.

Bugünkü duruma geçmeden önce, 3 Kasım 2002 öncesini kısaca bir hatırlamak, sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, hatırlarsınız, o günlerde, gazetelerde "Çiftçi Haciz Kıskaçında", "Çiftçinin İkinci Adresi Cezaevi" gibi, çiftçiyi gerçekten zor durumda bırakan manşetlerle ve haberlerle karşı karşıyaydık. O günlerde, o dönemde, çiftçimiz ilgiye muhtaçtı, şefkate muhtaçtı, sevgiye muhtaçtı...

NECATİ UZDİL (Osmaniye) - Bugün de sevgiye muhtaç!..

MEHMET YÜKSEKTEPE (Devamla) - ...ve kendi yüreğiyle ortak atacak bir yüreğe muhtaçtı. İşte, 3 Kasım 2002 sonrasında bu sevgiyi, bu şefkati, bu ilgiyi, çiftçimiz, köylümüz yanında buldu.

Bu çerçevede ne yaptık; değerli arkadaşlar, öncelikle, hizmeti köylümüzün ayağına götürmeyi bir ilke olarak benimsedik. Bu çerçevede, başta Başbakanımız, Sayın Bakanımız, milletvekillerimiz ve Tarım Bakanlığının teşkilatları, gece gündüz demeksizin, çiftçinin tüm sıkıntularına derman olmak için, ellerindeki gücü, birikimi, enerjini çiftçimizle paylaşmaya çalıştılar.

Değerli arkadaşlar, bu anlamda bir örnek vermek istiyorum. Denizli'nin Çivril İlçesinin Sarılar Köyünde bir dolu afeti yaşandı ve ben, o köyü, gece saat 10'da, Tarım İl Müdürümüzle, İlçe Müdürümüzle, diğer yetkili arkadaşlarımla birlikte ziyaret ettiğimde, gerçekten, çok kötü bir manzara vardı köyde. Elma ağaçları kökünden devrilmişti, ayçiçekleri perişan olmuştu; ama, gecenin o

saatinde, kahvede köylüyle otururken, hiç unutmuyorum, dedi ki bir tane amca: "Oğlum, hiçbir şey yapmasanız bile, bu saatte burada olmanız bizim için yeterlidir." Ama, biz, bunu yeterli görmedik ve hemen arkadaşlarımız harekete geçtiler, o köyümüzde derhal hasar tespit çalışması yaptılar, 35 aileye, yaklaşık 30 milyar lira yardım yaptılar.

Değerli arkadaşlar, 2002 öncesi, bitti gözüyle bakılan, bitti diye algılanan çiftçimiz ve tarım üretimimiz, bu sevgiyle, bu ilgiyle tekrar moral buldu, heyecan buldu ve bu heyecanla, bu zor şartlara rağmen, bu sıkıntılı günlere rağmen, tekrar, evinden tarlasına giderken, bir umutla, bir heyecanla, bir enerjiyle çıkmaya başladı.

MUHARREM İNCE (Yalova) - Nerede, Türkiye'de mi bu?!

MEHMET YÜKSEKTEPE (Devamla) -Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bunun için son iki yılda neler yaptık; öncelikle, çiftçimizi zor durumda bırakan faiz borçlarından kurtardık; çünkü, birçok çiftçimiz traktörünü satmıştı, evindeki bir baş, iki baş ineğini satmıştı, bu borçlarını ödeyebilmek için, cezaevine girmek için. Burada birlikte çıkardığımız 4876 sayılı Yasayla bu borçların yüzde 59'unu affettik, faizlerini sildik; bu rakam 1,9 katrilyon idi ve bunun yaklaşık 1 katrilyonunu silerek, çiftçimizin, bir anlamda, nefes almasını sağladık.

Yine, çiftçimizi, sattığı traktörleri geri alması için, ucuz ve düşük faizli kredilerle desteklemeye çalıştık. Yine, ilk defa, belki yeterli olmamakla birlikte, çiftçimiz, mazotu diğer tüketicilerden yüzde 40 civarında daha ucuza kullandı. Bunlar yeterli miydi; elbette yeterli değildi; ama, ülke şartlarında, bu, şu demektir: Biz, çiftçinin yanındaydık; ülkenin, devletin imkânları çerçevesinde bunları bu noktada sağlamak durumundaydık.

Değerli arkadaşlar, yine, Sayın Maliye Bakanımızın da desteğiyle, anlayışıyla, anlayışlı davranışıyla bazı tarımsal girdilerde KDV indirimi yaptık; bunu hep birlikte yaptık. Özellikle sertifikalı tohumculukta, fidanda ve suni döllemede dondurulmuş hayvan spermının KDV'sini yüzde 18'den yüzde 1'e çektik. Yine -devam etti, çiftçimize ve köylümüze desteğimiz- 2003 yılında 2,7 katrilyon doğrudan destek ödedik. Yine, 2004 yılı içerisinde 2,8 katrilyon ayrıldı. Değerli arkadaşlar, bakın, bu rakamlar hep birer artışı ortaya koymaktadır, yeterli olmamakla birlikte; ama, sizler de şunu bilmektesiniz ki, Türkiye'de faizler ciddi oranda düşmüştür, enflasyon da düşmektedir; ama, buna rağmen, bizim çiftçiyi sağladığımız destek artma eğilimlidir ve artmaktadır.

Değerli arkadaşlar, özellikle stratejik öneme sahip kütlü pamuk, yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi, zeytinyağı gibi ürünlerde ciddi destekler ortaya koyduk.

Arkadaşlar, özellikle burada çok sık dile getirilen bir konu. Ben de bir Ege Bölgesi milletvekiliyim, Denizli milletvekiliyim; hayvancılık yaptık, pamuk üretimi yaptık, mısır üretimi yaptık, tütün üretimi yaptık.

Değerli arkadaşlar, özellikle CHP'li Sayın Mustafa Gazalıcı, bu kürsüye, tarımla ilgili her çıktığında "tütün, tütün, tütün" diyor.

MUSTAFA GAZALCI (Denizli) - Evet.

MEHMET YÜKSEKTEPE (Devamla) - Sayın Vekilim, bir hesap yapmak istiyorum. 1 dekar tütünden yaklaşık, en verimli araziden, 80 kilogram tütün elde edilir; bu da, başfiyatla (4 000 000 lira civarında) çarptığımızda, yaklaşık 350 000 000 lira civarında bir gelir eder.

Değerli arkadaşlar, geçtiğimiz yıllarda 800 ilâ 900 hektar civarında olan Denizli'deki tütün üretimi, yine, bu sene 880 hektar civarındadır ve bugün, çiftçilerimizin özel şirketlerle yaptıkları sözleşmeler sonucunda her geçen gün bu artmaktadır; ama, buna rağmen, tütün üretimindeki maliyetlerin, masrafin bedeli yüzde 60 civarındadır. Ancak, biz, her fırsatta çiftçimize, tütüne alternatif olarak kekiği önerdik.

Değerli arkadaşlar, kekiğin 1 dekarından, 1 dönümünden 170 kilogram ürün elde edilir ve bunu da, yaklaşık 2 000 000'la çarptığımız zaman, yine, 350 000 000 civarında bir rakam elde eder.

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli) - 1 000 000 lira...

MEHMET YÜKSEKTEPE (Devamla) - Belki, bu, eşit gibi gözükse de, kekiğin maliyeti, giderleri yaklaşık yüzde 10 civarındadır ve bir defa ekersiniz ve üç yıl, dört yıl, iyi baktığımızda, bunu biçme imkânımız var. Aynı zamanda, biz, bunu daha iyi değerlendirmek için kekik işleme tesislerini de kurduk ve Sayın Vekilimiz de o açılışa katıldı ve burada çiftçinin ürettiği bu ürünü daha iyi pazarlamasını sağladık.

Değerli arkadaşlar, bakın, yine, Sayın Vekilim dedi ki: "Hiçbir üründe kâr yok." Bakın, Honaz İlçemizde kiraz üretiminden bu yıl -kilogramı 4 500 000 - 5 000 000 lira civarında- trilyonlarca lira para kazandılar. Onları kutluyorum. Yine, Çivril bölgesinde elmacılık. Bakın, 1 dekar kirazdan 1 milyar civarında gelir elde ediliyor. Biz, çiftçimizi, bu noktada hayvancılık ve meyveciliğe teşvik ediyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHARREM İNCE (Yalova) - Elmaları Meclise dökmediniz mi Sayın Vekilim?! Siz yapmadınız mı bunu?!

BAŞKAN - Sayın Yüksektepe, 1 dakikalık eksürenizi başlatıyorum; lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

Buyurun.

MEHMET YÜKSEKTEPE (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yani, en düşüğü 1 milyar; yetişmiş ağaçtan 4-5 milyar civarında gelir elde ediyor.

AHMET RIZA ACAR (Aydın) - 7 milyar... 7 milyar...

MEHMET YÜKSEKTEPE (Devamla) - Dolayısıyla, biz, çiftçimizi, pazarlaması kolay, kalitesi yüksek, standardı yüksek meyveciliğe teşvik etmek durumundayız ve bununla ilgili de fidan dağıtımına hızlı bir şekilde devam etmekteyiz.

Değerli arkadaşlar, burada birçok konuyu da sizlerle paylaşmak isterim; fakat, zamanımız da çok dar.

Değerli arkadaşlar, özellikle pamuk üretimi noktasında Denizli'de gerçekten sıkıntı var; ancak, bu noktada, özellikle Pamukkale Sulama Birliğinin -burada problemlerini daha önce de konuştuk- 12 trilyon civarında borcu vardı ve yönetim değişti; şu anda Pamukkale ve Gölemezli Ovasında pamuk üretimi yüzde 40 civarında bu sene artmıştır. Dolayısıyla, iyi yönetildiğinde bu artış sağlanacaktır.

Değerli arkadaşlar, bu düşüncelerle, hepinize saygılar sunuyorum; teşekkür ediyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Bravo! Bravo!

BAŞKAN - Sayın Yüksektepe, teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde, Diyarbakır Milletvekili Sayın Muhsin Koçyiğit'in sorusu vardır...

ÜNAL KACIR (İstanbul) - İşte böyle; aldın mı cevabını!..

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli) - Şimdi geliyorum, geliyorum.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Sen nasıl geleceksin?! AK Parti olmasa nereden gelecektin sen?!

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli) - Bakın, onlar nereden geldi?! Orada kaç milletvekili var AK Partiye başkasından gelen?!

ÜNAL KACIR (İstanbul) - AK Parti sayesinde geldi, şimdi konuşuyor!..

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli) - Başka parti sayesinde gelen kaç milletvekili var orada?!

ZAFER HİDİROĞLU (Bursa) - Çık kürsüde konuş; ama, şov yapıyorsun!

AHMET İŞİK (Konya) - Bağımsız girseydiniz!..

BAŞKAN - Sayın Kandoğan... Sayın Işık...

Sayın Koçyiğit, sorunuzu sorunuz efendim lütfen.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

MUHSİN KOÇYİĞİT (Diyarbakır) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, çiftçilerin elektrik borçlarına ilişkin bir soru sormak istiyorum.

Sayın Bakanım, 2003 yılı ocak ayından itibaren elektriğe yapılan desteklemenin kaldırılması sonucu, sulamada kullanılan elektriğin birim fiyatı içme ve kullanma suyu abone düzeyine çıkarıldığından, üreticilerin kullandığı elektrik birim fiyatı, 2002 yılı aralık ayına göre 2003 yılı ocak ayında yüzde 34,4 oranında artmıştır. Bu durum, üreticileri oldukça zor durumda bırakmış, elektrik bedellerini ödeyemez duruma getirmiştir.

Sorum: Sayın Bakanım, elektrik borçlarını gerçekçi bir şekilde yeniden yapılandırarak, çiftçilerimizin borçlarını taksitler halinde kolayca ödeyebilecekleri bir düzeye çekmeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Koçyiğit.

Sayın Gazalci, buyurun.

MUSTAFA GAZALCI (Denizli) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, az önce konuşan arkadaşım "öyle, tütün, tütün, tütün" deyip duruyor dedi. Biz, iki yıl oldu tütünle ilgili, Tekelle ilgili araştırma önergesi vereli. Bu araştırma önergesi ne zaman gündeme gelecek?

İki, pamuk prim fiyatları ne zaman açıklanacak, ne kadar olacak?

SALİH KAPUSUZ (Ankara) - Soru soran kişinin konuşan arkadaşına cevap vermesi gibi bir usul yok, İçtüzükte böyle bir kural yok Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Gazalci, Bakanlık makamı burası.

MUSTAFA GAZALCI (Denizli) - Evet, Bakana soruyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI MEHMET VECDİ GÖNÜL (Kocaeli) - Sayın Başkanım, not aldık; yazılı olarak cevap vereceğiz.

Arz ederim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, 11 inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum...

UFUK ÖZKAN (Manisa) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Karar yetersayısını arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayısı yoktur; birleşime 5 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 18.10

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 18.17

BAŞKAN : Başkanvekili Nevzat PAKDİL**KÂTİP ÜYELER: Bayram ÖZÇELİK (Burdur), Türkân MİÇOOĞULLARI (İzmir)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 34 üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

701 sıra sayılı kanun tasarılarının müzakeresine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. - *Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/821) (S. Sayısı: 701) (Devam)*

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

11 inci maddenin oylanmasında karar yetersayısı bulunamamıştı; şimdi, 11 inci maddeyi, yeniden, elektronik oylama cihazıyla oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Oylama için 2 dakika süre veriyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır. Madde kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum:

Yetkili sınıflandırıcı lisansı

MADDE 12.- Lisanslı depoya tevdi edilen tarım ürünleri, bu Kanun kapsamında geçerli lisansa sahip yetkili sınıflandırıcılar tarafından analiz edilir ve sınıflandırılır.

Bu Kanun kapsamında lisanslı bir depo işletmesinde veya yetkili sınıflandırıcıda çalışacak personelin, tarım ürünlerinin analizi, numune alınması, sınıflandırılması ve uzmanlık isteyen diğer işleri için Bakanlıkça lisans alma şartı getirilebilir.

Bu madde uyarınca verilen lisanslar, mevzuata aykırı olarak kullanıldıklarının tespiti halinde yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre Bakanlıkça askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

Yetkili sınıflandırıcıların lisans almasına, işleyişine ve denetimine ilişkin usûl ve esaslar ile buralarda çalıştırılacak personelin haiz olacağı şartlar yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN - Madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Kastamonu Milletvekili Sayın Mehmet Yıldırım; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Yıldırım, ürün sergilemek yok.

CHP GRUBU ADINA MEHMET YILDIRIM (Kastamonu) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısının 12 nci maddesi üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Meclise ve bizi izleyen vatandaşlarıma saygılar sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, 12 nci maddeyi okuduğumuzda, lisanslı depo olacak, depoyu özel kesim yapacak, depoda çalışan lisanslı eleman olacak; bu, yönetmelikle belirlenecek ve bu lisanslı çalışan elemanlar, genellikle de depoya gelecek ürünleri sınıflandıracak; zamanı geldiğinde oraya ürününü saklayan çiftçi veya tüccar piyasaya malını arz edecek ve bununla ilgili yönetmelik, kanun çıktıktan sonra düzenlenecek; bununla ilgili kurum, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olacak. Şu anda üzerinde konuştuğumuz tasarımı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı hazırladı; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı uygulamaya koyacak.

Şimdi, hükümet sırasında, bakıyorum, önce Tarım ve Köyşleri Bakanını, daha sonra Sanayi ve Ticaret Bakanını gördük. Ben, çok etkilendim ve uygulandım. Şimdi, milli tarımı konuştuğumuza göre, Türkiye'deki milli tarım politikasının üzerinde bir şeyler söylememiz gerektiğini düşününce, hükümet sırasında Millî Savunma Bakanını görmekten büyük mutluluk duyuyorum Türkiye adına. (Alkışlar)

AGÂH KAFKAS (Çorum) - Başbakan Yardımcımız da burada.

MEHMET YILDIRIM (Devamla) - Tabii, o, diğer konuda; komisyondakinden söz ediyorum Sayın Kafkas.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan "ürün gösterme" dedi.

Değerli arkadaşlar, burası, milletten kürsüsü, ben de milletin vekiliyim, Kastamonu Milletvekiliyim. Depoyu konuşuyorsak, depoda saklanacak ürünün ne olduğunu tarif etmek gerekir. Bu tarife de ne olduğunu anlatmak gerekir.

Arkadaşlarım, bu Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türkiye'ye, hepimize, iki yıl önce bugünlerde, sağlıklı bir ürün olan sarmısakı sergilemiştik biliyorsunuz ve Çin'e karşı bir mücadele açmıştık. Ne yapıyordu Çin; Türkiye'ye sarmısak satıyordu, Türkiye'deki çiftçiyi bitiriyordu; Mersin'e geliyordu, Mersin'den de -Adana Ticaret Odasından alarak- Avrupa'ya satıyordu. Şimdi, bunu tıkamaya çalıştık. O zaman, Tarım ve Köyşleri Bakanımız Sayın Gülçü "Türkiye'nin bu ürünü ithal etmesine gerek yok, Türkiye'de yeteri kadar üretim var" demişti; doğrudur, üretim vardı; ama, fiyatlar çok yüksekti; çünkü, fiyatları yükseltmek isteyen Türk tarımının çiftçisi değildi, bu arada rant sağlayan, Çin'den 5 000 ton ithal edip Türkiye'yi pazar yapan gayrimillî sermayeydi değerli arkadaşlar. Onlar, Türkiye'ye fazla satıyorlardı ve Türkiye'deki marketler kanalıyla da vatandaşlarımıza tükettirmeyi planlıyorlardı. Şimdi, bu ürüne karşı verdiğimiz mücadelede, Allah'a şükür, önünü kestik. Yetmedi... Orijinal olarak sarmısakın kendisini sokamıyorlarsa, sarmısakın tozunu sokuyorlar.

Sayın Başkan, bu, bir sergi değil. Lütfen, Türkiye'yi bitinçlendirme adına, Türkiye'nin sorunlarını bu kürsüden anlatma adına, diğer milletvekillerine uyguladığımız ambargoyu hana uygulamamanızı rica ediyorum; çünkü, bu olay, bir milli tarım politikasıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu olay, rasgele bir olay değildir.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım... Lütfen...

MEHMET YILDIRIM (Devamla) - Lütfen...

Sayın Başkan, şimdi, bu sarmısak... Bu da sarmısakın tozu...

Değerli arkadaşlar, biz, şimdi, bunu Fransa'ya satıyoruz. Kastamonu Taşköprü'de üretilen, Reis Gıdanın ürettiği bu sarmısakları şimdi Fransa'ya satıyoruz. Ne mutlu bize değil mi, arkadaşlar! (Alkışlar)

Bundan bunu ürettik, ekonomiye katkı sağlıyoruz ve şimdi bununla yetinmeyeceğiz, hapını yapacağız, ilacını yapacağız; o da bu...

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

MEHMET YILDIRIM (Devamla) - ... Amerika'ya satacağız...

Destekleme istiyoruz sayın bakanlar. Sayın hükümet, sizden destek istiyoruz. Çiftçinin hakkını istiyoruz, başka bir şey yapamayız.

Değerli arkadaşlar, daha başka ne var; başka bir şey daha var; sarmısaklı zeytin, afiyet olsun!..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım... Sayın Yıldırım...

MEHMET YILDIRIM (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bu olay, Türkiye'deki... (CHP sıralarından "mikrofon kapalı, mikrofon kapalı" sesleri)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

MEHMET YILDIRIM (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Lütfen!...

Buyurun Sayın Yıldırım, buyurun, devam edin.

MEHMET YILDIRIM (Devamla) - Sayın Başkan, sevgili milletvekili arkadaşlarım; söyledik ya Türkiye'nin IMF'den kurtulmasını çaresini. IMF politikalarını Türkiye'de uygulamak isteyen bir AK Partili milletvekilinin, bir Cumhuriyet Halk Partili milletvekilinin olacağını düşünmüyorum asla.

Hepimizin içi kan ağlıyor. Türkiye, eğer iflas noktasına gitmişse; 143 milyar dolar dışborç, 214 katrilyon içborç noktasına düşmüşsek, dışarıdaki IMF'nin, içerideki tefecinin borcunu ödemek için çaremiz üretimdir; tarlada üretim, fabrikada üretim, kamuda dürüst yönetimdir. Başka çaremiz var mı; başka çaremiz yoktur. Hepimiz birlikte, birbirimize sataşmadan, birbirimize saygı göstererek, halkımızın verdiği destekleri arkamızda göyerek, Türkiye'yi bu kuşatmanın altından çıkarıp atmamız lazım.

Bakın, enflasyon aşağı düşüyor, faizler aşağı düştü. 7 katrilyon civarında olan yatırımı 11 katrilyona çıkardık. Amacımız odur ki, Türkiye'nin yatırımını, inşallah, öbür bütçede 15 katrilyona, öbür bütçede 25 katrilyona, öbür bütçede 50 katrilyona çıkardığımız zaman, Türkiye'yi kurtarıyoruz değerli arkadaşlar. (AK Parti sıralarından alkışlar) Hepimizin amacı budur. Cumhuriyet Halk Partisinin amacı budur, Adalet ve Kalkınma Partisinin de amacı budur ve bu olmalıdır. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekili arkadaşlarım, lisanslı depoculukta çok önemli olaylardan bir tanesi, bu işin ehil eller tarafından yapılmasıdır. Bakın, karayolcu bir mühendisim, bugün Karayolları Genel Müdürlüyle bir konuşma yaptım, sözleşmeli 7 tane ziraat mühendisi alacaklarını söyledi; 1 000 tane ziraat mühendisi başvuruda bulunmuş.

Değerli arkadaşlar, depoculuğu yapacak kişiler ziraat mühendisi arkadaşlarımız olmalı; bu işi bilen kişiler olmalı. Depoculuk yapacak arkadaşlarımızın sermayesi olmayabilir, bununla ilgili destekleme yapmamız lazım. Bir deponun maliyeti, şu anda, 500 milyar civarındadır. Ben, bu depo işini Kastamonu'da nasıl çözeriz diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinin Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Nilgün Halloran'la, Kastamonu'da beş aydan beri çalışma yapıyoruz. Kendilerine teşekkür ediyorum, sağ olsunlar; ama, finans olayını çözemedik değerli arkadaşlar, kaynak olayını çözemiyoruz. Depo sorununu çözmek için kaynak gerekli; ama, bu tasarıda kaynak yok, kaynağın tarifi yok. Sadece, lisansı vermek için Ticaret Bakanlığı, uygulama için Tarım Bakanlığı, hükümet sırasında da Millî Savunma Bakanı. Çok güzel, inşallah, Türkiye'de millî bir tarımı, millî bir kalkınmanın ve ulusal bir kalkınmanın çıkırını açacağız.

Az önce Sayın Bakanı izledik. Evet, göğsüm kabarıyor. Sayın Güçlü çok iyi niyetli ve çok başarılı. Ona şunu söylemek istiyorum: Birinci ayda tarım müdürlüklerini derhal toplantıya çağırın. Eğer, toplantıya çağırarak tarım müdürleri 2005 yılındaki üretim planlamasını yapmamışlarsa hesap sorsun.

Değerli arkadaşlar, eğer, Türkiye'de neyi üreteceğimize, bugün sarmısak para etti, her yerde sarmısak ekelim; soğan para etti, her yerde soğan ekelim; buğday para etti, her yerde onu ekelim anlayışıyla devam edersek çok yanlış yaparız. Biz, depoda saklayacağımız malı nasıl saklamamız gerektiğini, neyi nerede saklamamız gerektiğini, nerede nasıl üretmemiz gerektiğini bir üretim planlamasıyla çözmemiz gerekir. Bununla ilgili olarak üniversitemiz hazırlıklıdır; üniversitelerden geçen mühendisler hazırlıklıdır, sokakta boş geziyor; Tarım Bakanlığı elemanları buna hazırlıklıdır, bürolarında oturuyor. Herkesi tarlaya ve fabrikaya davet ediyor, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

AK Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Mehmet Çerçi.

Sayın Çerçi, buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ÇERÇİ (Manisa) - Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısının 12 nci maddesi üzerinde AK Parti Grubu adına huzurlarınıza gelmiş bulunuyorum; hepinize en derin saygılarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, görüştüğümüz, önemli bir yasa tasarısı ve bugün, zannediyorum, üçüncü oturumdayız, üçüncü günümüz; ancak, biz, 12 madde görüşebildik. Hakikaten, hem muhalefet partilerinin hem de AK Partinin değerli üyelerinin çok yoğun bir ilgisiyle karşı karşıyayız.

Tabii, tarımı konuşuyoruz. Tarım, Türkiye'nin önemli bir meselesi ve bu kadar çok konuşma olunca da, maalesef, doğrular ile yanlışlar iç içe oluyor. Değerli muhalefet partileri üyeleri tarafından çok çeşitli bilgiler verildi üç gündür. Bunların bir kısmı, gerçekten uyuşmayan bilgiler.

Mesela, ben hemen değinmek istiyorum, az önce, değerli bir milletvekili arkadaşımız, sayın hükümete sulama elektrik fiyatlarının yüzde 35 zamlandığından bahsettiler. Dün de, yine, keza, bu kürsüden, yine bir değerli muhalefet milletvekili, hatta iki milletvekili arkadaşımız değişik rakamlar vererek, sulama elektriğinin yüzde 50-60 oranlarında zamlandığından bahsettiler. Tutanaklar elimde. O ara, TEDAŞ Genel Müdürünü aradım, Meclisten aradım ve rakamları aldım. Hem soruya cevap olsun hem kamuoyunu aydınlatma açısından açıklıyorum:

Arkadaşımızın dediği o zam... 2002 yılında, o zamanki hükümet, 117 000 lira olan sulama elektrik fiyatlarının üzerinden 30 000 lira iskonto yapıyor, yıl sonuna kadar olmak üzere -2002 yılındaki hükümet- ve 2002 yılının sonuna gelindiğinde, Bakanlar Kurulu kararname gereğince, 30 000 liralık indirim devreden çıkıyor ve tekrar 117 000 liraya ulaşıyor. İki yıldır, bakınız, 2002 yılının sonundan bu zamana kadar, sulama elektriklerinde hiçbir fiyat artışı olmamıştır, 5 kuruş artış olmamıştır. Bilhassa, TRT paylarının da bir yasayla azaltılmasından sonra çok cüzi bir azalma olmuştur. Şu anda, sulama elektriği 115 000 küsur liradır tüm Türkiye'de. Yani, elektrik fiyatlarında, aşağı yukarı yüzde 1 oranında da bir indirim olmuştur.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, burada, olayları konuşarak bir yere varmak mümkün değil. Yani, bir düşünce sistematüğinden hareketle Türk tarımı adına bir netice alabilecek konuları ciddi olarak masaya yatıracak şekilde konuşmamız gerekir diye düşünüyorum ve belki bu şekilde ortak aklı yakalamamız mümkün olabilir. Yani, bu tartışma şeklimiz, biraz da, gözü görmeyen birinin fili tarif etmesine benziyor. Herkes, bir tarafından söylüyor, bir tarafından bahsediyor, bir tarafından tutuyor ve Türk tarımını global olarak masaya yatırıp, dünü, bugünü ve yarını ile tüm sorunlarını, gerek yapısal sorunlarını gerekse arızı sorunlarını tek tek konuşmamız lazım; yani, işin felsefesini konuşmamız lazım, işin sistematüğünü konuşmamız lazım.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, biz, iki yıldır iktidardayız. Örnek olsun diye söylüyorum. Geçen yıl, yani önceki yıl, 2003 yılında, Manisa'nın, bölgenin en önemli ürünlerinden üzüm -keza pamuk- 1 dolara yakın fiyata satıldı; bir önceki yıl daha düşüktü, bu sene yine düşük. Pamuk da öyle; geçen sene, 2003 yılında çok daha iyi rakamlara satıldı, bu sene yine düştü. Yani, tarım ürünlerinde, zaman zaman dünya piyasalarıyla alakalı olarak bu iniş ve çıkışları biz yaşıyoruz, bundan sonra da yaşanacak.

Elimde bir belge var, Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşması ve Türkiye diye. Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına -yani, GATT- Uruguay turunu müteakip kurulan Dünya Ticaret Örgütü'nün üyesi ve 1995 yılında yürürlüğe giren Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşmasına taraf bir ülkemiz biz.

Neticeye geliyorum. Bu yıl bir toplantı yapıldı ve önümüzdeki yıl, zannediyorum Hong Kong'ta, yine bir toplantı yapılacak bu konu çerçevesinde. Müzakerelerin seyrine ve 31 Temmuz 2004 tarihli çerçeve metnine bakıldığında, yeni dönemde, yani, bundan sonrası için, üretimi ve ticareti saptıran, indirim tabi desteklerde ciddi indirimle gidileceği, koruma oranlarının önemli ölçüde düşürüleceği ve ihracat desteklerinin de on onbeş yıllık bir dönem zarfında sıfırlanacağı anlaşılmaktadır.

Yani, buradan ne anlıyoruz değerli dostlar; artık, dünyada tarım ticaretinde bir liberalleşme söz konusu. Artık, ekonomisi güçlü olan, bütçesi güçlü olan ülkeler de, dünyada, tarıma istedikleri gibi destek veremeyecekler, gerek ihracatta, gerek içpiyasada bu destekleri veremeyecekler; yavaş yavaş dünya tarım ticaretinde de bir liberalleşme söz konusu.

UFUK ÖZKAN (Manisa) - Oy aldıklarınızı unutacaksınız yani!

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Hayır, hayır... Ben, şimdi, konumu bir sistematik içerisinde anlatayım, inşallah, Değerli Milletvekilim...

UFUK ÖZKAN (Manisa) - Küçük çiftçiyi sileceksiniz...

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Hayır, dünyanın geldiği noktayı söylüyorum. Bu, belki, bize daha fazla sıkıntılar da verecek önümüzdeki dönemlerde; onu söylemeye çalışıyorum. Dünya buraya doğru gidiyor.

Ancak, burada, şunu belirtmek lazım: Yani, özellikle gelişmiş ülkelerin bu uluslararası fiyat mekanizmasının oluşmasında, kendi içpiyasalarına yönelik, hatta ihracatlarına yönelik desteklerinin ve sübvansiyonlarının büyük rolleri var. Yavaş yavaş, işte bu anlaşma çerçevesinde, önümüzdeki on yıllık dönemde, bunlar da ortadan kalktığı zaman, belki bir anlamda bizim de lehimize olacak bazı gelişmeler. Olaya bir bütünlük içerisinde bakmak lazım.

Değerli arkadaşlar, toprağın nimetlerini -yani, konumuz toprak, tabii, toprak ürünleri, tarım olduğu için- modern toplumda, modern 21 inci Yüzyıl ekonomisinde, Türk insanına nasıl daha faydalı kılabiliriz; bunun tartışmasını yapmamız lazım.

Değerli arkadaşlarım, demin de bahsettiğim gibi, dün neydi, bugün nedir, yarın ne olacak? Türk tarımının, temelde, problemini iki noktada özetleyebiliriz; bir tanesi yapısal problemler, bir tanesi de arzı problemler.

Şimdi, yapısal problemler dedikimiz... Bir kere, dünyanın gelişmiş ülkelerine baktığımızda, ülkemizde, tarımda çalışan nüfus oranı fazla. İkincisi, işletmeler, genelde, küçük ölçekli. Yine, dünyanın, büyük, gelişmiş ülkeleriyle kıyasladığımızda, böyle bir sıkıntımız var. Türkiye'de sulanabilir arazilerin belki yüzde 50'sinden fazla bir kısmı hâlâ sulanamıyor. Bunlar, Türkiye tarımının yapısal problemleri.

Bunun yanında, arzı problemlerimiz var; çözebileceğimiz, daha kolay çözebileceğimiz problemler var. Bir tanesi, girdi maliyetlerinin yüksekliği. Şimdi, tarımda girdi deyince, ben, genelde, bunu dört kaleme özetliyorum. Bir tanesi, sulama elektriğinin fiyatları. Demin de söyledim, bunda iki yıldır bir değişiklik yok. AK Parti Hükümeti bu konuda...

HALİL TIRYAKI (Kırıkkale) - Mazot?..

RASİM ÇAKIR (Edirne) - Bir şey mi yaptınız?! Ne yaptınız; mazotu mu ucuzlattınız, gübreyi mi ucuzlattınız?!

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Geliyorum, bekleyin...

Bir tanesi bu.

İkincisi; tohum, girdi maliyetlerine etki eden önemli bir faktör. Tohumculuk sektöründe...

Değerli arkadaşlarım, bakınız, bu Parlamento, tohumculuk yasasını çıkaracak. Bu, komisyon-da görüşüldü; zannediyorum, önümüzdeki günlerde Genel Kurula inecek. Biz, bunları, değişik sektörlerle, tohumculukla uğraşanlarla görüştük; bu, bir değişim, bir reform yasası diyorlar, Türkiye tohumculuğunun, Türkiye tarımının geleceği için. Tohumculuk yasasını çıkaracağız inşallah. Burada, tohum teşvik ediliyor; kaliteli, sertifikalı tohum teşvik kapsamında destekleniyor ve KDV de indirilmiş vaziyette.

Türkiye tarımının girdi maliyetlerini artıran bir diğer faktör gübredir, bir diğeri de mazottur. Temel olarak, bunu dört kaleme toparlamak mümkündür.

Gübreyle ilgili olarak bir çalışma başlatıldı, bunu biliyorum; ancak, bazı sıkıntılar var. Özellikle burada yapılacak istenilen, gübredeki KDV oranlarının düşürülmesi, yüzde 1'e indirilmesi niyetleri ve gayretleri var, bunu da biliyoruz; fakat, bu konuda ayrı, teknik sıkıntılar var. Bunun çözülmesi, belki bir süreç olacak. Bu da yapılırsa, inşallah, gübre maliyetlerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çerçi, 1 dakikalık ekstre veriyorum; lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

Buyurun.

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, gübre ve mazot dedik. Vaktim de sınırlandı iyice...

Değerli arkadaşlarım, mazot konusunda, yine, aynı şekilde, bazı çalışmalar var. Sayın Tarım Bakanımız da, demin "her türlü öneriye açığız" dedi, bunu beyan etti. Biz de istiyoruz; yani, Türk çiftçisine daha ucuz mazot nasıl verilebilir, bunun yolları, inşallah, aranıp bulunmalı diye düşünüyoruz ve Bakanlığın bu konuda gerekli çalışmaları yapacağını bekliyoruz.

DURSUN AKDEMİR (İğdir) - Zam yaparak cevap verdiler.

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - İkinci konu, Türk tarımının arzı problemlerinden, pazarlama. İşte, bugün üzerinde konuştuğumuz bu yasa tasarısı, Türk tarımının pazarlamada önemli bir eksikliğini kapatacak değerli arkadaşlar. Bunun ikinci adımı, "futures" denilen vadeli işlemler borsası. Şimdi ben soruyorum: Hadi, Cumhuriyet Halk Partisi yıllardan beri muhalefette; diğer partili arkadaşlarımız da her gün buraya çıkıyorlar, konuşuyorlar: "Türk tarımına şunu yaptınız, bunu yaptınız..."

HALİL TIRYAKI (Kırıkkale) - Sen yarın muhalefete düşmeyecek misin?

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Bakınız, zamanım olsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çerçi, lütfen, teşekkür eder misiniz.

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Son cümlelerinizi rica edeyim.

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli) - Madde üzerinde hiç konuşmadı.

BAŞKAN - Lütfen teşekkür ediniz.

Buyurun.

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Yıllardan beri bu ülkede iktidar olanlar, bırakınız Türk tarımının yapısal problemlerini çözmeyi, arızı problemler dediğimiz, girdi maliyetlerinden, pazarlama, bilinçli tarım, modern teknoloji, örgütlü toplum, kaliteli sertifikalı tohum, tarım sigortası, ürün planlaması vesaire hakkında ne yaptılar?

DURŞUN AKDEMİR (İğdır) - Niye Doğru Yolu davet etmediniz?

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Bugüne kadar bu konuda hiçbir şey yapılmadı. Bütün yaptıkları, destekleme, devlet adına destekleme. Arkadaşlar, bunların yanlış olduğunu dünya âlem biliyor.

NECATİ UZDİL (Osmaniye) - Hayır, destekliyorlar hâlâ, dünya âlem bilmiyor, hâlâ destekliyor; siz biliyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Çerçi, lütfen, son cümlelerinizi alayım.

MEHMET ÇERÇİ (Devamla) - Peki Sayın Başkanım. Ben, inşallah, bir başka maddede söz alıp, tamamlamak istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Nezaketinize teşekkür ederim, sağ olun.

Madde üzerinde, şahsı adına, Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan; buyurun.

Sayın Kandoğan, süreniz 5 dakika.

ÜMMET KANDOĞAN (Denizli)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Görülmekte olan kanun tasarılarının ilgili maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu maddenin geçici 2 nci maddeyle olan bir bağlantısından söz etmek istiyorum. Bu kanun tasarılarının içerisinde, çıkarılması gereken birçok yönetmelik var. Bu yönetmeliklerin çıkarılma süresi, teklif edilen metinde, hükümet teklifinde bir yıl idi; ama, komisyonlarda bu, altı aylık bir süreye indirilmiştir. Ancak, böyle çok önemli bir kanunun, ülkemize hakikaten katkı sağlayacak olan bir kanunun, ilgili yönetmeliklerinin çıkarılmasıyla ilgili altı aylık bir süre verilmesi, kanaatimce yanlıştır. Bu konuyla ilgili bir değişiklik önergesi verilerek, bu sürenin öne çekilebilme imkanı vardır. Nihayetinde, çıkan bir kanunun uygulama yönetmeliğidir ve çok kısa süre içerisinde çıkarılabilir. Bunu belirterek sözlerime başladım.

Biraz önce, Sayın Bakanımız, burada, benim konuşmamdan sonra, benim konuşmalarımın alını yapılarak bazı şeyler söyledi, dünyadaki tarım ürünlerinin desteklenmesiyle ilgili rakamlar verdi. Ben, Amerika Birleşik Devletlerindeki çiftçilerin gelirlerinin yüzde 35'inin devlet desteğinden olduğunu söylemiştim, teyit etti; Avrupa Birliğinde yüzde 32 olduğunu söylemiştim, teyit ketti; ama, Türkiye'de de yüzde 26 olduğunu ifade ettiler. Ben, kısa bir süre önce Sayın Bakanımıza bir soru önergesi vermiştim. Kendi imzalarıyla gelen cevabı sizlere okuyorum; dünyadaki ve Türkiye'deki destekleme miktarlarını sordum, Sayın Bakan şunu söylüyor; rakam burada: "Türkiye'de 2003 yılında 98 dolar; Avrupa Birliğinde 441 dolar." Bu, Sayın Bakanın kendi imzasıyla göndermiş olduğu rakamlar.

Şimdi, Türkiye'de 98 dolar olur Avrupa Birliğinde 441 dolar olursa, bizdeki çiftçi, köylü feriyat eder, perişan olur. Biz, zaten bunu söylüyoruz.

MEHMET SARI (Osmaniye) - Ne var yani bunda?! (AK Parti sıralarından gürültüler)

ÜMMET KANDOĞAN (Devamla)- Evet, girdi fiyatları oralarda yüksek; ama, oralardaki devletler, kendi çiftçilerini destekliyorlar. Desteklediklerinin de belgesi elimde; 98 dolar nerede, 441 dolar nerede! Öyle olunca, elbette, bizim çiftçilerimiz, üreticilerimiz feryat edecek, feryat figan içerisinde olacak.

Biraz önce, Sayın Çerçi buraya geldi, geçmiş dönemlerde bu kanunlarla ilgili hiçbir çalışma yapılmadığını belirtti.

Daha geçen gün organik tarımla ilgili bir kanun tasarısı buradan geçti. Onun temelinde - çıkarılan yönetmeliklere baksınlar, gerekçede de vardır- 1990'lı yıllarda çıkarılmış yönetmeliklerle bugüne kadar getirilmiş bir uygulama var. Yıllar önce getirilen bir uygulamayı, biz, burada yeni kanunlaştırdık. Tohumculuk daha henüz Meclisimizin gündemine gelmedi.

MEHMET ÇERÇİ (Manisa) - Komisyonundan çıktı.

ÜMMET KANDOĞAN (Devamla) - Bakınız, Sayın Mehmet Çerçi biraz önce ifade ettiler; dediler ki: "onbeş yıllık bir perspektif, bir zaman süreci içerisinde tarım çok daha kötü olacak." Biz de bunu söylüyoruz zaten. 2003'te küçülmüş, 2004'te küçülmüş; Katılım Öncesi Ekonomik Programında tarımın 2005'te 1,7 daha küçüleceği üç bakan tarafından ifade edilmiş. Bizim söylediklerimizi Sayın Çerçi teyit etti "önümüzdeki yıllarda tarım daha da kötü olabilir. Desteklemelerle ilgili yapılan çalışmalardan dolayı çiftçileri daha zor günler bekliyor" dedi. Biz de bunu söylüyoruz. Gelin, bugünden bunun tedbirini alalım; nüfusun yüzde 40'ı tarımda yaşıyor, nüfusun yüzde 40'ının geçimi çiftçilikle. Bu meseleleri, bu problemleri, gelin, burada çözelim. Geçmiş dönemde böyleydi, bu dönemde böyleydi ve rakamlara girmeden...

Bakınız, pamukta, hâlâ, destekleme primi açıklanmadı. Vatandaş perişan halde; bekliyor ki, destekleme primi açıklansın. Geçmişteki rakam elimde; pamuktaki destekleme primi 1998'de 10 sent; ne yapar; 150 000 lira yapar. 1998'de 150 000 lira, geçen sene 75 000 lira. Eğer, geçmişte bir şey yapılmadı deniliyorsa, 1998'deki rakam ile 2003'teki rakamı karşılaştırırsanız, çiftçilere ne kadar destek verildiği ortaya çıkar.

Bakınız, 1997 yılında çiftçilere aktarılan kaynak 6 milyar dolar, 2003 yılında 2 milyar dolar; çiftçinin gayri safi millî hâsıla içerisindeki payı 2002 yılında yüzde 14, şimdi yüzde 12. Yani, her geçen gün, her geçen sene çiftçinin durumunun daha kötüye gittiğini ifade ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, onun için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kandoğan, 1 dakikalık süre içerisinde konuşmanızı tamamlayınız.

Buyurun.

ÜMMET KANDOĞAN (Devamla) - Demin de söyledim, ilk defa, tarım ürünleri ithalatı tarım ürünleri ihracatından fazla olmuş. Bizim kendi çiftçimize, köylümüze vermediğimiz parayı... Dışarıdan ürün ithal ederek, Avrupa Birliği ülkelerinin, Amerika Birleşik Devletleri çiftçilerinin para kazanmasını sağlıyor. Bizim itiraz ettiğimiz nokta burası. Eğer, onlara ödeyeceğimiz parayı pamuk üreticisine ödesek, diğer ürün üreticilerine ödesek, mesele çözülecek.

Biraz önce Denizli milletvekilimiz de çıktı, elmadan, kekikten bahsetti. Elmayı geçen sene Meclisin bahçesine döken Sayın Mehmet Yüksektepe. Hepiniz gördünüz. Para etmedi diye, Meclisin bahçesine elma döktü Mehmet Yüksektepe.

MEHMET ÇERÇİ (Manisa) - Beraber yaptınız onu.

ÜMMET KANDOĞAN (Devamla) - Ben yoktum yanında.

Gözler'de kekik üretimi, evet, var; geçen sene 2 000 000, bu sene 1 000 000'un altında... Satılmıyor kekik...

Yani, biz, tarımdaki vatandaşın, çiftçinin, köylünün zor durumda olduğunu ifade ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kandoğan.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde soru sorma talepleri vardır.

Soru-cevap işlemini başlatıyorum.

Sayın Koç, buyurun.

HALUK KOÇ (Samsun) - Efendim, bundan sonraki maddede konuşacak arkadaşım sorumu sözlü olarak dile getirecek; ben geri alıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Gazalçı, buyurun.

MUSTAFA GAZALCI (Denizli) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım keşke burada olsaydı. "Toprak Mahsulleri Ofisi 4 kat fazla buğday aldı" dedi. Denizli'deki üreticiler telefon ettiler; Denizli'de, Toprak Mahsulleri Ofisi, haşhaş kapçığından başka 1 gram buğday almamış. Yani, Toprak Mahsulleri Ofisi, Denizli'de ne kadar tahıl almıştır, Türkiye'de ne kadar tahıl almıştır? İktidar yanlısı arkadaşlar, bizim, rakamları uluorta söylediğimizi söylüyorlar; ama, üretici başka söylüyor.

Toprak Mahsulleri Ofisinin aldığı tahıl soruyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Ben teşekkür ederim Sayın Gazalçı.

Sayın Budak, buyurun.

NECDET BUDAK (Edirne) - Sayın Bakanım, Lisanslı Depoculuk Yasası, aslında, gerçekten, Avrupa Birliğine entegrasyon bakımından çok önemli. Aslında, burada, kürsüde yapılan tartışmalarda, en temel problem üretim planlamasının olmamasına ilişkin. Lisanslı Depoculuk Yasasının, Türkiye'de çalışır hale gelmesiyle birlikte, özellikle de uluslararası borsalarda fiyatların belirlendiği bu dünyada, Türkiye'de de borsa işlemleriyle birlikte; yani, bize, Türkiye'ye getireceği... Yani, gerçekten, biz, Türkiye'de bu yasanın işlemesiyle beraber, üretim planlaması yapabilecek miyiz? Bu konuya açıklık getirirlerse sevinirim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Budak.

Sayın Çerçi, buyurun efendim.

MEHMET ÇERÇİ (Manisa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, birkaç sorum olacak. Şimdi, çok sık dile getiriliyor, değerli milletvekili arkadaşlarımız da dile getirdiler; özellikle, bizim yöremizle ilgili olarak, hükümetin üzerinde çalıştığı pamuk primleri konusunda, zannediyorum, bu sene ciddi bir artış olacak. Bütçe görüşmeleri sırasında da bazı kalemlerden aktarmalar yapıldığını, özellikle, destekleme kapsamındaki ürünler bazında büyük aktarmalar yapıldığını biliyorum.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) - Nereden büyük oluyor?!

MEHMET ÇERÇİ (Manisa) - Bu konuda, son durum nedir? Pamuk primlerinin hangi seviyelerde olacağı konusunda Sayın Bakanımız bizleri aydınlatabilir mi?

BAŞKAN - Sayın Çerçi, sorunuzu sorunuz efendim.

MEHMET ÇERÇİ (Manisa) - İkincisi, demin değerli milletvekili arkadaşımız da belirttiler, bu ürün planlaması noktasında... Aslında, benim konuşma metnimde bu da vardı; ancak, zaman yetmedi. Bildiğiniz gibi, biz, bu yıl içerisinde Üretici Birlikleri Yasasını çıkardık; yani, bu Parlamento, hep beraber, Üretici Birlikleri Yasasını çıkardı ve zannediyorum, şu anda uygulama yönetmelikleri çalışması devam ediyor. Ondan sonra, herhalde yönetmelikler de hayata geçtikten sonra Türkiye'de ciddi bir birlik çalışması faaliyete girmesi söz konusu olacak ve demin vekil arkadaşımın da bahsettiğini, zannediyorum, bu birlikler yapacak.

MUHARREM İNCE (Yalova) - Soru mu soruyorsunuz, korsan gösteri mi yapıyorsunuz?!

MEHMET ÇERÇİ (Manisa) - Sayın Bakanım soruyorum: Üretici Birlikleri Yasasıyla ilgili yönetmelikler ne durumda? Yani, bu yasa tam olarak ne zaman hayata geçer?

BAŞKAN - Sayın Çerçi, lütfen tamamlar mısınız. Başka arkadaşların da soruları var.

MEHMET ÇERÇİ (Manisa)- Hemen tamamlıyorum Sayın Başkanım; son cümle.

Bir diğer sorum: Tarım sigortası, bildiğiniz gibi, dün de dile getirildi bu kürsüden. Özellikle, afet gören bölgelerimizdeki ürünlerimizle ilgili tarım sigortası, hükümetimizin de gündeminde olan bir konuydu. Zannediyorum, bugünlerde komisyonda görüşülüyor ve netice itibariyle, yakın bir zamanda Genel Kurulun gündemine gelecek. Sayın Bakanım, bu konudaki çalışmaların ne aşamada olduğunu soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Çerçi.

Sayın Acar, lütfen çok kısa rica edeyim.

AHMET RIZA ACAR (Aydın)- Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de, bölgeyle ilgili olarak birkaç soruyu yöneltmek istiyorum Sayın Bakanımıza.

Bunların başında pamuk gelmektedir. Pamukla ilgili olarak, ekim alanlarının genişletilmesi, kaliteli tohum üretimi çalışmaları, ayrıca, sulanabilir alanların genişletilmesi için yeni fırsatlar, yeni gelir artışları sağlanabilir. Bu konuda neler yapılmaktadır?

Yine, pamukla ilgili olarak, zararlı böcek ve yabancı haşaratla ilgili, otlarla ilgili kullanılan ilaçların çevreyi kirletip kirletmediği ve bu konuda ne gibi tedbirlerin alındığını soruyorum.

Yine, ilimizin, Ege Bölgesinin ve Akdenizin birçok bölümleri için önemli olan zeytin ve zeytinyağına değinmek istiyorum, bu konuda bir soru sormak istiyorum. Çünkü, Türkiye'nin hem yağ açığı vardır hem de bu yağın en kalitelisi, insan sağlığına en uygun olanı da zeytin ve zeytinyağı olduğuna göre, zeytin alanları için, gerek fidan dikimi gerek bakımı gerek onarımı, yine boş arazilerin...

BAŞKAN - Sayın Acar, bir dakika bekler misiniz.

Saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım, çalışma süremiz dolmak üzeredir. Maddenin görüşülmesi tamamlanıncaya kadar süre uzatımı hakkında görüşlerinizi alacağım.

Sürenin uzatılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Acar, lütfen, kısaca tamamlayınız.

Buyurun.

AHMET RIZA ACAR (Aydın) - Bugün, Türkiye'de, Millî Emlakın bünyesinde, Orman Bakanlığının bünyesinde, Tarım Bakanlığının bünyesinde ve daha birçok kurumun bünyesinde boş araziler vardır. Bu araziler zeytin ve zeytinciliğe tahsis edilecek mi; bununla ilgili görüşleri nedir?

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Acar.

AHMET RIZA ACAR (Aydın) - Bir sorum daha var.

BAŞKAN - Soru süresi doldu; teşekkür ediyorum.

AHMET RIZA ACAR (Aydın) - Bir soru efendim...

BAŞKAN - Tamam, tamam... Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Bakanım...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI MEHMET VECDİ GÖNÜL (Kocaeli) - Sayın Başkanım, not aldık; yazılı olarak cevap vereceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Yazılı olarak cevap vereceksiniz.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

12 nci madde üzerindeki...

HALUK KOÇ (Samsun) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Tamam; arayacağım.

12 nci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

HALUK KOÇ (Samsun) - Bir dakika Sayın Başkan; karar yetersayıŐı yok.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, kâtip üyeler arasında ihtilaf var; 2 dakikalık süre vereceğim ve elektronik cihazla oylama yapacağım.

Oylama iŐlemine başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yetersayıŐı vardır; madde, kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince, 2005 Malı Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 2003 Malı Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarılarını görüŐmek için, 20 Aralık 2004 Pazartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere, birleŐimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.03

V. - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - Artvin Milletvekili Yüksel ÇORBACIOĞLU'nun, Ardahan Valiliğinin hayvancılıkla ilgili bir uygulamasına,

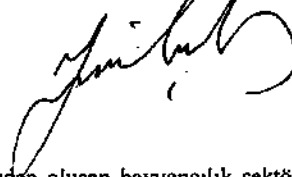
- Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'in, balıkçılık yapan köylülerin sorunlarına,
- Antalya Milletvekili Feridun Fikret BALOĞLU'nun, şekerpancari kotalarına,
- Eskişehir Milletvekili Mehmet Vedat YÜCESAN'ın, Türkiye'deki uluslararası akreditasyon sertifikasına sahip laboratuvarlara,

İlişkin soruları ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Sami GÜÇLÜ'nün cevabı (7/4144, 4145, 4146, 4147)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularım Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yüksel ÇORBACIOĞLU
Artvin Milletvekili

Önemli bir gelir kaynağı olan ve öz kaynaklarımızdan oluşan hayvancılık sektörü son yıllarda uygulanan yanlış politikalar sonucu büyük bir gerileme içerisinde.

Geçmiş yıllarda önemli derecede hayvancılık yapılan Artvin ilinde de bu olumsuzluklar görülmektedir..

Bu konuda ulusal politikadaki yanlışlıkların yanında yerel alanda da yönetim yanlışlıklarının yapılması hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımıza büyük zarar vermekte ve böylelikle hayvancılığa destek verileceğine tam tersine köstek olunmaktadır.

Bu uygulamalardan biri de sürü sahiplerinin sürülerini bir yerden bir yere giderken yürüterek değil kamyonlarla gidilmesi yönünde bazı valilikler tarafından dayatma yapılmasıdır.

Artvin'li yaklaşık 50 sürü sahibi, 10.000 küçük ve büyük baş hayvanın yazları Artvin yaylalarında kışları da Erzurum Olur ilçe hudutları içindeki kışlaklarda bulunduyorlar. Yaklaşık 60 km mesafeyi sürüler yürüterek Artvin-Ardahan-Erzurum yolu ile gidip gelmektedir. Sürüler Ardahan'dan geçmek zorunda olup, Ardahan valiliği geçişin yaya yapılmasını değil, araçlarla yapılmasına karar vermiştir.

Ancak araçla nakliye hem mali olarak külfetli hem de hayvanların ölümüne neden olmaktadır.

Ülke hayvancılığına zarar veren bu uygulamalar karşısında ilgili valiliklere genelge göndererek sürü sahiplerine böyle bir zorunluluk getiren uygulamanın kaldırılmasını düşünüyor musunuz?

08.11.2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Tarım ve Köyşleri Bakanı Sayın Sami GÜÇLÜ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Kemal DEMİREL
Bursa Milletvekili

Bursa ilimizin denize kıyısı olan ilçelerinde geçimini balıkçılıkla sağlamaya çalışan yurttaşlarımızın bazı sorunları bulunmaktadır. Uzunluğu 10 metreden küçük olan teknelere ait balıkçılardan vizelerini yaptırabilmiş olanların tezkereleri iptal edilmektedir.

Buralarda balıkçılık yapan ya da yapmaya çalışan köylülerimizin durumu zaten kötüdür. Ekonomik güçlükler nedeniyle küçük tekneleriyle biraz gelir elde etmek için mücadele vermektedirler. Çeşitli sebeplerle yaptıramadıkları vizeleri, onların durumunu daha da zorlaştırmaktadır.

1. Uzunluğu 10 metreden küçük olan balıkçı teknelerinden, vizeleri iptal edilmiş olanların, tezkerelerinin yenilenmesi için af çıkarma yönünde çalışmalarınız var mıdır?
2. Bu küçük teknelerin vizelerinin yenilenmemesindeki sebepler nelerdir?
3. Bu durumdaki halkımızın profesyonel anlamda balıkçılık yapabilmeleri için neler planlıyorsunuz?
4. Balıkçılarımızın durumunun iyileştirilmesi yönündeki çalışmalarınız nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
Sn.Başkanlığına

Aşağıda sunulan sorularımın, Anayasa'nın 98. ve T.B.M.M İçtüzüğü'nün 96. vd. maddelerine göre Tarım ve Köy İşleri Bakanı Sayın Sami Güçlü tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

09.11.2004

Feridun F. BALOĞLU
Antalya Milletvekili

Ülkemizde şeker pancarı, tarım arazisi tam anlamıyla yeterli olmayan küçük üreticinin, yaşam alanını oluşturan bir üründümüzdür.

Ülkemizdeki şeker pancarı kotası, şeker fabrikalarımızın ekonomik optimum kapasitesinin yüzde 70'i düzeyinde verilmektedir. Pancar ektililmeyen arazi, hububat tarımında kullanılmaktadır. Pancar ekilebilen arazide tarım yapanların da sorunları vardır.

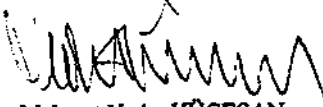
Bu kapsamda;

- 1- Şeker pancarı ektililmeyen tarımsal alanın miktarı nedir?
- 2- Şeker pancarı ekilebilen alanda üretimin artması durumunda, kota fazlası ürünü değerlendirilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz? Ek kota uygulanması istemleri konusunda bir araştırma yapılmış mıdır?
- 3- Örneğin Antalya'nın Elmalı İlçesi'ndeki pancar üreticilerinin fazla üretimden doğan kota fazlası ürünü için ne tür bir çözüm öneriyorsunuz?

08.11.2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Köyişleri Bakan Sayın Sami GÜÇLÜ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Vedat YÜCESAN
Eskişehir Milletvekili
KIT Komisyonu Üyesi

Tüketime sunulan mal ve hizmetlerin, kullanım öncesinden tüketim aşamasına kadar geçen süreçte, tüketicinin sağlığına ve güvenliğine zarar vermemesini sağlamak yetkili mercilerin en önemli görevlerindedir. Tüketicilerin ortak talebi bu görevin layıkıyla yerine getirilmesidir. Söz konusu talebin karşılanabilmesi için yapılması gereken altyapı çalışmalarından biri, ürünlerin ve hammaddelerin analiz edildiği laboratuvarların, uluslararası akredite belgesine sahip olmasıdır. Laboratuvarların teknik yeterliliğinin artırılması, elde edilen sonuçların güvenilirliğinin pekiştirilmesi ve oluşturulan raporların uluslararası geçerlilik kazanması anlamına gelen uluslararası akreditasyon, AB'ye uyum çerçevesinde dikkate alınması gereken önemli bir konudur. 5 Kasım 2004 tarihinde ETV'de yayınlanan Artı Haber programına konuk olan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Hasan Ekiz, Türkiye'de uluslararası akreditasyon sertifikasına sahip laboratuvar sayısının az olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'de uluslararası akreditasyon sertifikasına sahip laboratuvar sayısı kaçtır? Bu laboratuvarlar nerede bulunmaktadır ?
- 2- İnsan sağlığı bakımından gıdaların sağlıklı kontrollerinin yapıldığı bu laboratuvarlar hangi konularda akredite olmuşlardır? Bugüne kadar bu laboratuvarlarda tahlil edilen ürünlerin hammaddelerinde veya ürünlerin içeriğinde insan sağlığını tehdit eden kalıntılar bulunmuş mudur?
- 3- 2005 yılı bütçesinden laboratuvarların uluslararası akreditasyon sertifikası alabilmesine olanak sağlayacak iyileştirme ve geliştirmeye yönelik ne kadar kaynak ayrılmıştır? Bu hususta ne gibi çalışmalar planlanmaktadır?
- 4- Yurda sokulan tohumların tahlillerinin yapıldığı gümrük laboratuvarları akreditasyon sertifikasına sahip midir?

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

SAYI : KDD.SÖ.1.01/ 6180
KONU : Soru Önergeleri

12.12.2004
15 ARALIK 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 24.11.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-8073 sayılı yazınız.

İlgili yazınız ekinde alınan Artvin Milletvekili Yüksel ÇORBACIOĞLU'na ait 7/4144 esas nolu, Bursa Milletvekili Kemal DEMİREL'e ait 7/4145 esas nolu, Antalya Milletvekili Feridun F. BALOĞLU'na ait 7/4146 esas nolu ve Eskişehir Milletvekili Mehmet Vedat YÜCESAN'a ait 7/4147 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sami GÜÇLÜ
Bakan

EKLER:

- EK- 1 Görüş 7/4144
- EK- 2 Görüş 7/4145
- EK- 3 Görüş 7/4146
- EK- 4 Görüş 7/4147

YAZILI SORU ÖNERGESİ

09.12.2004

Önerge Sahibi : Yüksel ÇORBACIOĞLU
Artvin Milletvekili

Esas No : 7 / 4144

SORU 1. Önemli bir gelir kaynağı olan ve öz kaynaklarımızdan oluşan hayvancılık sektörü son yıllarda uygulanan yanlış politikalar sonucu büyük bir gerileme içerisinde.

Geçmiş yıllarda önemli derecede hayvancılık yapılan Artvin ilinde de bu olumsuzluklar görülmektedir.

Bu konuda ulusal politikalarındaki yanlışlıkların yanında yerel alanda da yönetim yanlışlıklarının yapılması hayvancılıkta uğraşan vatandaşlarımıza büyük zarar vermekte ve böylelikle hayvancılığa destek verileceğine tam tersine köstek olmaktadır.

Bu uygulamalardan biri de sürü sahiplerinin sürülerini bir yerden bir yere giderken yürüyerek değil kamyonlarla gidilmesi yönünde bazı valilikler tarafından dayatma yapılmasıdır.

Artvin'li yaklaşık 50 sürü sahibi, 10.000 küçük ve büyük baş hayvanın yazları Artvin yaylalarında kışları da Erzurum Otur ilçe hudutları içindeki kışlalarda bulunduruyorlar. Yaklaşık 60 km mesafeyi sürüler yürüyerek Artvin-Ardahan-Erzurum yolu ile gidip gelmektedir. Sürüler Ardahan'dan geçmek zorunda olup, Ardahan valiliği geçişin yaya yapılmasını değil, araçlarla yapılmasına karar vermiştir.

Ancak araçla nakliye hem mali olarak külfetli hem de hayvanların ölümüne neden olmaktadır.

Ölke hayvancılığına zarar veren bu uygulamalar karşısında ilgili valiliklere genelge göndererek sürü sahiplerine böyle bir zorunluluk getiren uygulamanın kaldırılmasını düşünüyor musunuz?

CEVAP 1. Bilindiği üzere 3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanununun 26. Maddesinde "Her nevi hayvan sürülerinin yurt içindeki hareketleri Bakanlıkça düzenlenir." hükmüne amirdir. Söz konusu Kanunun Yönetmeliğinin 83. Maddesinde ise "İller mera ve yaylalara hareket edecek sürülerin takip edecekleri güzergah ve yollar il hayvan sağlık zabıtası komisyonu marifetiyle tespit ederek her yılın en geç Ocak ayı başında ilan ederler. Sürülerin bu güzergah ve yolları takip etmeleri zorunludur." denmektedir. Bu nedenle il sınırları içindeki hayvan sürüleri hareketleri yasa ve yönetmelik gereği il hayvan sağlık zabıtası komisyonu tarafından belirlenmekte olup, hayvan hareketlerinin ve hayvan hastalıklarının daha etkin kontrolünü sağlamak açısından gereklidir.

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Kemal DEMİREL
Bursa Milletvekili
Önerge No : 714145

Bursa ilimizin denize kıyısı olan ilçelerinde geçimini balıkçılıkla sağlamaya çalışan yurttaşlarımızın bazı sorunları bulunmaktadır. Uzunluğu 10 metreden küçük olan teknelere ait balıkçılardan vizelerini yaptıramamış olanların tezkereleri iptal edilmektedir.

Buralarda balıkçılık yapan ya da yapmaya çalışan köylülerimizin durumu zaten kötüdür. Ekonomik güçlükler nedeniyle küçük tekneleriyle biraz gelir elde etmek için mücadele vermektedirler. Çeşitli sebeplerle yaptıramadıkları vizeleri, onların durumunu daha da zorlaştırmaktadır.

SORU 1) Uzunluğu 10 metreden küçük olan balıkçı teknelerinden, vizeleri iptal edilmiş olanların, tezkerelerinin yenilenmesi için af çıkarma yönünde çalışmalarınız var mıdır?

CEVAP 1) 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu gereği su ürünleri avcılığında bulunacak balıkçı gemileri için ruhsat tezkeresi alınması zorunluluğu bulunmaktadır. Ruhsat tezkereleri Bakanlığımız İl Müdürlüklerince 2 yıllık sürelerle düzenlenmekte ve bu süre sonunda vize edilerek geçerlilik süreleri uzatılmaktadır. Geçerlilik süresi dolan ruhsat tezkereleri, 3 yıl boyunca vize işlemi yapılmazsa iptal edilmektedir.

Bakanlığımızca su ürünleri stokları üzerindeki av baskısının azaltılması, balıkçılarımızın reel kayıplarının azaltılması ve üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacı ile yeni balıkçı gemileri için ruhsat tezkeresi düzenlenmemektedir.

Geçerlilik süresi dolduğu halde üç yıl boyunca vize işlemi yapılmadığı için iptal edilmiş ruhsat tezkerelerinin yenilenmesi için bir çalışma bulunmamaktadır.

SORU 2) Bu küçük teknelerin vizelerinin yenilenmemesindeki sebepler nelerdir?

SORU 3) Bu durumdaki halkımızın profesyonel anlamda balıkçılık yapabilmeleri için neler planlıyorsunuz?

CEVAP 2-3) Geçerlilik süresi dolan ruhsat tezkerelerine sürelerinin uzatılması için, geçerli olduklarının bir buçuk katı bir süre tanınmaktadır. Geçimini balıkçılıktan sağlayan profesyonel bir balıkçının, bu kadar uzun bir süre içinde vize işlemini yaptırmaması gerekmektedir.

Yapılan uygulama geçimini balıkçılıktan sağlayan profesyonel balıkçıları koruma amaçlı olarak yapılmaktadır.

SORU 4) Balıkçılarımızın durumunun iyileştirilmesi yönündeki çalışmalarınız nelerdir?

CEVAP 4) Balıkçılarımızın önemli giderlerinden olan akaryakıt giderlerinin azaltılması ve durumlarının iyileştirilmesi amacıyla, Bakanlar Kurulunun 01.07.2003 tarihli ve 2003/5868 sayılı Kararname eki Karar uygulamaya konularak, 01.01.2004 tarihinden itibaren miktarı ve teknik özelliklerine göre tespit edilmek ve akaryakıtı kullanacak geminin jurnaline işlenmek kaydıyla Akaryakıt Tüketim Vergisi sıfıra indirilmiş bulunmaktadır.

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Feridun F.BALOĞLU
Antalya Milletvekili
Önerge No : 774146

Ülkemizde şeker pancarı, tarım arazisi tam anlamıyla yeterli olmayan küçük üreticinin, yaşam alanını oluşturan bir üründür.

Ülkemizdeki şeker pancarı kotası, şeker fabrikalarımızın ekonomik optimum kapasitesinin yüzde 70'i düzeyinde verilmektedir. Pancar ekilmeyen arazi, hububat tarımında kullanılmaktadır. Pancar ekilebilen arazide tarım yapanların da sorunları vardır. Bu kapsamda;

SORU 1) Şeker pancarı ekilmeyen tarımsal alanın miktarı nedir?

CEVAP 1) Konu ile ilgili olarak Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğünden alınan görüşte aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir;

Yapılan potansiyel etütlerine göre ülkemizde özel şeker fabrikalarına ait ekim alanları hariç 29,3 milyon dekar pancar ekimine müsait arazi varlığı mevcuttur. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğüne ait bölgelerde, uygulanmakta olan 4'lü münavebe sistemine göre her yıl ortalama 4,6 milyon dekar pancar ekim potansiyeli bulunmaktadır. 19 Nisan 2001 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 4634 sayılı Şeker Kanunu gereği Şeker Kurumu ve Şeker Kurumu'nun karar organı niteliğinde Şeker Kurulu oluşturulmuştur. Şeker Kurulu; yurtiçi şeker talebi ile fabrikaların işleme ve üretim kapasitelerini göz önünde bulundurarak ülke şeker kotasını tespit edip şirketlere tahsis etmektedir. Pancar üretim kotaları ise her yıl Şeker Kurulu'nca tahsis edilen şeker kotası ile pazarlama yılı başı şeker stok durumu dikkate alınarak tespit edilmektedir. Bu kapsamda Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğüne tahsis edilen kota ile pancar ekilebilecek arazinin ancak %51'i ekilmektedir.

SORU 2) Şeker pancarı ekilebilen alanda üretimin artması durumunda, kota fazlası ürünün değerlendirilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz? Ek kota uygulanması istemleri konusunda bir araştırma yapılmış mıdır?

CEVAP 2) Konu ile ilgili olarak Şeker Kurumundan alınan görüşte aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir;

Şeker fabrikalarının yıllık bazda pancar kotaları, fabrikaların bağlı olduğu şirketler tarafından, Şeker Kurumu tarafından kendilerine tahsis edilen şeker kotalarına göre belirlenmektedir. Ancak şirketler, stok fazlalıkları bulunması durumunda bunları elden çıkarabilmek amacıyla pancar kotalarında bir miktar kısıntı yapabilmektedirler. Nitekim Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., stoklarının yüksekliği nedeniyle geçici olarak pancar kotalarını 2003/2004 pazarlama yılında % 22 daraltmıştır.

Şeker kotaları ise, Şeker Kurumu tarafından her yıl ülke şeker talebi doğrultusunda belirlenerek şirketlere dağıtılmaktadır. Dolayısıyla şeker kotalarının artırılması, yurt içi şeker talebindeki artışa bağlıdır. 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun uygulanmakta olduğu son üç pazarlama yılında ülke şeker talebinde bir artış olmamıştır. Bununla birlikte, stokların eritilmesine yönelik tedbirlerin sonuç vermesi

ile birlikte, içinde bulunulan 2004/2005 ve önümüzdeki 2005/2006 pazarlama yıllarında pancar üretiminde % 10-15 oranında artış olacağı hesaplanmaktadır.

Konu ile ilgili olarak Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğünden alınan görüşte aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir;

Şeker pancarı üretimi Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü ile üreticiler arasında akdedilen "Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi" esaslarına uygun olarak yapılmaktadır. Üreticilerde akdedilmiş olan sözleşmede üreticilerin pancar üretim kotaları belirtilmiş bulunmaktadır. Üreticiler sözleşme gereği hava şartları, tarla verimliliği ve diğer şartları da dikkate alarak taahhüt ettikleri pancarı üretmek ve teslim etmekle yükümlü kılınmışlardır.

4634 sayılı "Şeker Kanunu" ve bu Kanuna istinaden 28.06.2002 tarih ve 24799 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Hammadde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliği" ile Kanun ve Yönetmelik doğrultusunda hazırlanan Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesinde, üreticilerin toplam kota miktarı, üzerinde ürettikleri pancarın C pancarı olduğu, C şeker karşılığı C pancarının alınıp alınmaması, şirket ile üretici ve/veya üretici temsilcilerinin mutabakatına bağlı olduğu, C pancarının alımına karar verildiği takdirde, fiyatı C şekerinin ihracatından oluşacak fiyata göre üretici gözlemcisi gözetiminde Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından tespit edileceği belirtilmektedir.

2004 yılı için toplam kota dışında üretilen pancarın C pancarı olarak alınmasına karar verilmiştir. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü ile üreticiler arasında pancar ekiminden önce "Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi" akdedilmiş olduğundan sözleşmede yazılı kotaların artırılması mümkün olmamaktadır.

Ülkemizde pancar üretiminin azaltılmaması için şeker pancarından benzine katkı maddesi olarak kullanılmak üzere Ethanol üretimi ile ilgili Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü çalışmaları devam etmektedir.

SORU 3) Örneğin Antalya'nın Elmalı İlçesi'ndeki pancar üreticilerinin fazla üretimden doğan kota fazlası ürünü için ne tür bir çözüm öneriyorsunuz?

CEVAP 3) 2003 yılı Şeker Pancarı Üretimi Kotalarının Daraltılmasıyla Oluşacak Alanlarda Alternatif Ürün Olarak, Mısır, Ayçiçeği, Soya Fasulyesi ve Yem Bitkisi Ekimi Yapan Üreticilere Bir Defaya Mahsus Olmak Üzere Yapılacak Telafi Edici Ödemeye Dair 28.04.2003 Tarih ve 2003/5512 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda, Bakanlığımızca 2004 yılı Mayıs ayında bu üreticilerimize telafi edici ödeme yapılmıştır.

Bu konuda, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğünün cevabi yazısında;

Elmalı İlçesindeki üreticilere 2004 yılı için 56.800 ton pancar üretim kotası tahsis edilerek pancar alımlarının devam ettiği belirtilmektedir. Üreticilerin isterlerse kota fazlası olarak üretilen pancarlarını C pancarı olarak Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğüne teslim edebilecekleri veya diledikleri gibi değerlendirilebilecekleri ifade edilmektedir.

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****: Mehmet Vedat YÜCESAN
Eskişehir Milletvekili****Esas No****: 7 / 4147**

Tüketime sunulan mal ve hizmetlerin, kullanım öncesinden tüketim aşamasına kadar geçen süreçte, tüketicinin sağlığına ve güvenliğine zarar vermemesini sağlamak yetkili mercilerin en önemli görevlerindedir. Tüketicilerin ortak talebi bu görevin layıkıyla yerine getirilmesidir. Söz konusu talebin karşılanabilmesi için yapılması gereken altyapı çalışmalarından biri, ürünlerin ve hammaddelerin analiz edildiği laboratuvarların, uluslararası akredite belgesine sahip olmasıdır. Laboratuvarların teknik yeterliliğinin artırılması, elde edilen sonuçların güvenilirliğinin pekiştirilmesi ve oluşturulan raporların uluslararası geçerlilik kazanması anlamına gelen uluslararası akreditasyon, AB'ye uyum çerçevesinde dikkate alınması gereken önemli bir konudur. 5 Kasım 2004 tarihinde ETV'de yayınlanan Artı Haber programına konuk olan Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Hasan Ekiz, Türkiye'de uluslararası akreditasyon sertifikasına sahip laboratuvar sayısının az olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda;

SORU 1. Türkiye'de uluslararası akreditasyon sertifikasına sahip laboratuvar sayısı kaçtır? Bu laboratuvarlar nerede bulunmaktadır ?

SORU 2. İnsan sağlığı bakımından gıdaların sağlıklı kontrollerinin yapıldığı bu laboratuvarlar hangi konularda akredite olmuşlardır? Bugüne kadar bu laboratuvarlarda tahlil edilen ürünlerin hammaddelerinde veya ürünlerin içeriğinde insan sağlığını tehdit eden kalıntılar bulunmuş mudur?

SORU 3. 2005 yılı bütçesinden laboratuvarların uluslararası akreditasyon sertifikası alabilmesine olanak sağlayacak iyileştirme ve geliştirmeye yönelik ne kadar kaynak ayrılmıştır? Bu hususta ne gibi çalışmalar planlanmaktadır?

SORU 4. Yurda sokulan tohumların tahlillerinin yapıldığı gümrük laboratuvarları akreditasyon sertifikasına sahip midir?

CEVAP 1.2.3.4. Bakanlığımıza bağlı Ankara, İstanbul ve İzmir İl Kontrol Laboratuvar Müdürlükleri 2004 yılı içerisinde Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmişlerdir. Ayrıca İstanbul ilinde bulunan ve Bakanlığımızdan faaliyet izni almış Megalab Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı DAR-DAB' tan akredite edilmiş, Aydın Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı hem DAR-DAB hem de Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş beş laboratuvarımız bulunmaktadır. Bursa Gıda Kontrol ve Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü 13.11.2003 tarihinde ve Mersin İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü' de 14.05.2004 tarihinde Türk Akreditasyon Kurumuna akreditasyon başvurusunda bulunmuşlardır.

Ankara İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü fındık, yer fıstığı, antepfıstığı, incir ve ezmeleri ile kırmızı biberde - aflatoksin B1,B2,G1 ve G2 tayini analizinde, yem, yem hammaddeleri ve yüksek lifli ürünlerde - aflatoksin B1,B2,G1 ve G2 tayini analizinde, çay, kekik, kurutulmuş otlar vb.' de - aflatoksin B1,B2,G1 ve G2 tayini analizinde, süt ve süt tozunda - aflatoksin M1 tayini analizinde, elma suyu, konsantresi ve içeceklerinde - patulin analizi, kuş üzümü ve kuru üzümde - okratoksin A tayini analizi ve tüm gıda maddelerinde - sorbik asit ve benzoik asit tayini analizlerinde,

İstanbul İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü tahıl ve tahıl ürünlerinde - rutubet

muhtevası tayini, protein tayini, ve kül tayini analizlerinde, soslar ve alkolsüz içeceklerde - sorbik ve benzoik asit tayini analizlerinde, çocuk mamalarında - kalsiyum ve fosfor tayini analizlerinde, tüm gıda maddelerinde - mezofilik aerobik bakteri tayini, koliform bakteri ve E. coli tayini, küf ve maya tayini, salmonella spp. tayini analizlerinde ve antepfıstığı ve fındıkta - toplam aflatoksin ve aflatoksin B1 tayini analizlerinde;

Izmir İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü kuru meyveler ve baharatlarda-toplam aflatoksin ve aflatoksin B1 tayini analizinde, yağlı-kuru meyvelerde - aflatoksin tayini analizinde ve alkolsüz içecekler ile kahve' de - kafein tayini analizinde akredite olmuşlardır.

Ayrıca Bakanlığımızca faaliyetine izin verilen Aydın Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı kurutulmuş meyvelerde – okratoksin A tayini analizinde ve kuru incirde – toplam aflatoksin ve aflatoksin B1 tayini analizinde, Megalab Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı' da aflatoksin (B1 ve toplam), arsenik, azotun mikrokimyasal tayini, bacillus cereus, bakır, benzoik ve sorbik asitler, BGYF (Parlak yeşilimsi san fluoresan) taraması, civa, clostridium perfringens, çinko, demir, diyet lif, duyusal, enerji, enterobaktericea, enterokok, escherichia coli, fekal koliform bakteri, içme ve kullanma sularında toplam bakteri,koliform bakteri, kadmiyum, karbonhidrat, koliform bakteri, konservede mikrobiyolojik analiz, kontaminantların analizi için numune alma, kurşun, kül, listeria, monocytogenes, maya - küf sayımı, mikrobiyolojik analiz için numune alma, nem, okratoksin A, protein, sakkarozlar (Bal) fruktoz, glukoz, sakkaroz, salmonella spp., staphylococcus aureus, su aktivitesi, su sertliği, şeker bileşenleri (meyve suları, pekmez, reçel, şekerleme) fruktoz, glukoz,sakaroz, toplam bakteri-mezofilik aerob sayımı, toplam katı madde ve nem, yağ, yapay tatlandırıcılar (aspartam, asesülfam K, sodyum sakkarin) analizleri konularında akredite olmuşlardır.

Bursa Gıda Kontrol ve Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü -içme sularında çinko tayini, yağsız gıda ürünlerinde - benzoik asit ve sorbik asit tayini, kuru kayısıda - kükürtdioksit tayini, fındıkta - aflatoksin analizi konularında, Mersin İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü' de antepfıstığında - aflatoksin analizi konusunda Türk Akreditasyon kurumuna başvuruda bulunmuşlardır.

Denetimlerde alınan numunelerde yapılan fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik analizler sonucunda kalıntı da dahil olmak üzere, alınan numunelerin Türk Gıda Kodeksine uygun olmaması durumunda 5179 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri gereğince cezai müeyyideler uygulanmaktadır.

2005 yılı içerisinde Bakanlığımız bütçesinin "Gıda Denetim Hizmetlerinin Desteklenmesi Projesi"nden Bakanlığımıza bağlı İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüklerinin ihtiyaçları için ekonomik birinci düzey 06 kaleminden 1.847.000 YTL ve ek önergenin TBMM' de kabulü sonrasında 03 kaleminden 1.100.000 YTL miktarında ödenek ayrılmıştır.

2005 yılı içerisinde Samsun ve Antalya İl Kontrol Laboratuvar Müdürlükleri tarafından Türk Akreditasyon kurumuna akreditasyon başvuruları yapılacaktır. Akredite olan laboratuvarların akreditasyon kapsamlarını genişletme çalışmaları devam edecektir.

2. - Samsun Milletvekili Haluk KOÇ'un, Samsun Kız Yetiştirme Yurdu'nda sendikaya ait yazıların bir milletvekili tarafından panodan indirildiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Güldal AKŞİT'in cevabı (7/4151)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla dilerim.

Prof. Dr. Haluk Koç
Samsun Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

8 Kasım 2004 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde, İktidar Partisinin Samsun Milletvekilinin 6 Kasım 2004 tarihinde Samsun İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bağlı Kız Yetiştirme Yurdu'na yaptığı ziyaret sırasında işyerinde yetkili Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikasına ait ilan panosunda asılı olan afişleri çıkardığına ilişkin habere yer verilmiştir. Sağlık Emekçileri Sendikası tarafından yapılan yazılı açıklamada da aynı olaya yer verilerek, Sayın milletvekilinin Samsun Kız Yetiştirme Yurdu çalışanlarına basın mensuplarının önünde "burada başka sendika yok mu?" şeklinde sorular yönelterek, işyerinde yetkili sendika üyelerine baskı yapmayı içeren davranışlarda bulunduğu belirtilmiştir. Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasını taşıyan ve 12 Haziran 2003 tarih ve 25136 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2003/37 sayılı Başbakanlık Genelgesinin 2. maddesinde aynen şu ifadelerle yer verilmiştir: "4688 sayılı Kanununun 23'üncü maddesinin son fıkrası hükmü gereğince, sendika işyeri temsilcilerine yer tahsisi ve ilan panosu temininin fiziki imkanlar çerçevesinde; kamu kurum ve kuruluşlarının toplantı veya konferans salonlarının ise uygun olması halinde işyeri sendikal faaliyetleri için sendikalara tahsisi konusunda gerekli kolaylıklar sağlanacaktır" Bu çerçevede;

1. Yukarıda içeriği belirtilen, Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasını taşıyan 2003/37 sayılı Başbakanlık Genelgesi halen yürürlükte midir?
2. Eğer yürürlükte ise, 4688 sayılı Yasa ve bu Yasaya dayalı hukuki düzenlemeler ortada iken, Sağlık Emekçileri Sendikasına ait ilan panosuna yapılan saldırının

sorumluları hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır? Herhangi bir işlem yapılmadı ise bunun gerekçeleri nedir?

3. Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecine ilişkin hazırlanan belgelerde ve bu konuda Avrupa Birliği yetkililerinin yaptıkları açıklamalarda, demokratikleşme konusunda yapılan düzenlemeler kadar bu düzenlemelerin uygulaması konusunun önemi vurgulanmaktadır. Hükümetin Avrupa Birliği sürecine ilişkin söylemlerine ters düşülmemesi ve demokratik kitle örgütlerine yapılan baskıları engellemek amacıyla, Partinizin milletvekilinin sebep olduğu olayların Hükümetin genel politikası olmadığına ilişkin bir açıklama yapılması düşünülmüyor mu?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)

SAYI : B.02.0.007/00. 2214
KONU : Yazılı Soru Önergesi

14.12/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

- İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 25.11.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4151-8143/25585 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 29.11.2004 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-396-3/5501 sayılı yazısı.

İlgi (a) ve (b) yazılar ile Samsun Milletvekili Sayın Prof.Dr.Haluk KOÇ'a ait Yazılı Soru Önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

**SAMSUN MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.HALUK KOÇ'UN
7/4151 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR****SORU 1:**

Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın imzasını taşıyan 2003/37 sayılı Başbakanlık Genelgesi halen yürürlükte midir?

CEVAP 1:

2003/37 sayılı Başbakanlık Genelgesi halen yürürlükte dir.

SORU 2:

Eğer yürürlükte ise, 4688 sayılı Yasa ve bu Yasaya dayalı hukuki düzenlemeler ortada iken, Sağlık Emekçileri Sendikasına ait ilan panosuna yapılan saldırının sorumluları hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır? Herhangi bir işlem yapılmadı ise bunun gerekçeleri nelerdir?

CEVAP 2:

Samsun Milletvekili Sayın Cemal Yılmaz DEMİR, 6 Kasım 2004 tarihi öğle saatinde Genel Müdürlüğümüz Samsun Kız Yetiştirme Yurdunu ziyaret etmişlerdir. Sayın milletvekili, basın mensupları ve beraberindekiler Kuruluş Nöbetçi Amiri tarafından etüd salonunda konuk edilmiştir. Kuruluş kapasitesi, çocukların durumu ve yapılan faaliyetler hakkındaki sorularının cevaplandırıldığı, kuruluştan ayrılmaları esnasında ise panodaki afişlere bakarak, başka sendikaya üye olup olmadığını sorduğu, panoda SES Sendikasına ait olan afişleri istediği, herhangi bir baskı ve saldırı olmadığı kuruluş nöbetçi amir raporundan anlaşılmaktadır.

ŞHÇEK personelinin konuyla doğrudan ilgili olmadığı dikkate alınarak, personel hakkında herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecine ilişkin hazırlanan belgelerde ve bu konuda Avrupa Birliği yetkililerinin yaptıkları açıklamalarda, demokratikleşme konusunda yapılan düzenlemeler kadar bu düzenlemelerin uygulanması konusunun önemli vurgulanmaktadır. Hükümetin Avrupa Birliği sürecine ilişkin söylemlerine ters düşülmemesi ve demokratik kitle örgütlerine yapılan baskıları engellemek amacıyla, Partinin milletvekilinin sebep olduğu olayların Hükümet genel politikası olmadığına ilişkin bir açıklama yapılması düşünülmüyor mu?

CEVAP 3:

Bir milletvekilinin panoda asılı sendika afişlerini yanına almasının gerçek nedenini ancak kendisinin bileceği bir gerçektir. Ayrıca ilgili milletvekilinin afişleri yırttığı, atığı konusunda da bir bilgi yoktur. Sadece yanına aldığı tutulan tutanaktan anlaşılmaktadır.

Hükümetimizin genel politikasının, ülkede demokrasiyi bütün kurum ve kurallarıyla hakim kılmaya yönelik olduğu açıktır. Son iki yılda bu yönde yapılan hukuki ve idari düzenlemeler bunun en açık delilidir.

Hükümetimizin bu kapsamda genel politikasının değişmediğini tüm halkımız yakından bilmektedir. Bu nedenle malum-u tekrar ilan etmeye gerek yoktur.

Saygılarımla.

Gülal AKŞİT
Devlet Bakanı

3. - Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN'ın, yıllar itibariyle ithalat ve ihracat oranına ve dış ticaret açığına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kürşad TÜZMEN'in cevabı (7/4206)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Kürşad TÜZMEN tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.
Saygılarımla.

Ümmet KANDOĞAN
DYP Denizli Milletvekili

- 1- Türkiye ile AB arasındaki dış ticaret hacminin 1995 yılında 27.9 milyar \$ iken 2003 yılı itibari ile % 101 lik artış ile 56.1 milyar \$ seviyesine ulaşmıştır.
Aynı dönemde AB' den yaptığımız ithalat miktar ve değeri nasıl bir seyir izlemiştir.
- 2- Gümrük Birliği öncesinde 1994 yılında GSMH içinde dış ticaret oranı % 30,6 dan 2003 yılına gelindiğinde % 48 lere çıkmıştır.
Aynı dönemde GSMH içinde ithalat ve ihracat artışları nasıl bir seyir izlemiştir.
- 3- 2003 ve 2004 yıllarında ülkemizin genel ihracat ve ithalat miktarları artışı nasıl bir gelişme göstermiştir?
- 4- Yine 2003 ve 2004 yıllarında dış ticaret açığımız nasıl bir seyir izlemiştir?

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.03.03.03 /
Konu : Soru Önergesi

15.12.04* 69586

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29/11/2004 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4206-8209/25739 sayılı yazı.

Denizli Milletvekili Sayın Ümmet KANDOĞAN'ın, (7/4206) esas numaralı yazılı soru önergesi ile ülkemizin dış ticaret gerçekleştirmeleri konusunda tevcih ettiği soruların cevapları ekte yer almaktadır.

Arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

EKLER :

- 1- Not (5) sayfa
- 2- Tablo (2) sayfa

7/4206 ESAS NUMARALI SORU ÖNERGESİ MUHTEVİYATI SORULAR VE CEVAPLARI HAKKINDA NOT

Soru 1: Türkiye ile AB arasındaki dış ticaret hacmi 1995 yılında 27,9 milyar \$ iken 2003 yılı itibariyle %101'lik artış ile 56,1 milyar \$ seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde AB'den yaptığımız ithalat değeri nasıl bir seyir izlemiştir?

Cevap 1: Türkiye ile AB arasındaki dış ticaret hacmi, Gümrük Birliği sonrasında hızlanarak artmıştır. 1995 yılında 16,8 milyar dolar olan AB'nden ithalatımız, 2003 yılında 31,7 milyar dolara ve 2004 yılının Ocak-Ekim döneminde ise 34,4 milyar dolara ulaşmıştır. Benzer şekilde, 1995 yılında 11,1 milyar dolar olan AB'ne ihracatımız, 2003 yılında 24,4 milyar dolara ve 2004 yılının Ocak-Ekim döneminde ise 26 milyar dolara ulaşmıştır. 1995 yılında 5,8 milyar dolar olan AB ile dış ticaret açığımız ise, 2003 yılında 7,2 milyar dolara, 2004 yılının ilk 10 ayında ise, 8,4 milyar dolara ulaşmıştır. (Bakınız Tablo 1)

Türkiye-AB dış ticaret ilişkisinin son on yıllık dönemdeki seyrine baktığımızda, 2004 yılı itibariyle, Gümrük Birliği öncesine göre AB ülkelerinden yapılan ithalatımızın yaklaşık iki kat, AB'ne ihracatımızın ise 2,4 kat arttığı görülmektedir. Sözkonusu dönemde ihracat artışında yaşanan ivmenin önümüzdeki dönemde de artarak devam etmesi ve AB ile dengeli bir dış ticaret ilişkisinin sürdürülmesi beklenmektedir. (Bakınız Tablo 2)

Soru 2: Gümrük Birliği öncesinde 1994 yılında GSMH içinde dış ticaret oranı %30,6 iken 2003 yılına gelindiğinde bu oran %48'lere çıkmıştır. Aynı dönemde GSMH içinde ithalat ve ihracat artışları nasıl bir seyir izlemiştir?

Cevap 2: 1994 yılında milli gelirimiz 132,3 milyar dolar, ithalat ve ihracatımız ise sırasıyla 23,3 ve 18,1 milyar dolar olmuştur. 2003 yılına gelindiğinde ise milli gelir 239,2 milyar dolara ulaşırken, ithalat ve ihracat da sırasıyla 69,3 ve 47,3 milyar dolar olmuştur. Tablo 3'ten görüleceği üzere, milli gelir büyümesi ile ithalat artışı arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Bu kapsamda, 1994 ve 1999'da %6,1, 2001 yılında ise %9,5 oranında daralan ekonomiye paralel olarak, ithalat da sözkonusu yıllarda sırasıyla %20,9, %11,4 ve %24 oranlarında gerilemiştir. Ekonomimiz 2002 yılından itibaren süratle toparlanma sürecine girmiş, 2002 ve 2003 yıllarında sırasıyla %7,9 ve %8,4 oranlarında büyümüştür. Bu yıllarda ithalatımız sırasıyla %24,5 ve %34,5 oranlarında artmıştır. İthalatın arttığı yıllarda, milli gelir büyümesine paralel olarak imalat sanayii üretiminin arttığı, Türk Lirasının yabancı paralar karşısında değer kazandığı ve iç talebin yükseldiği görülmektedir. Diğer taraftan, ithalatın azaldığı yıllar ise, Asya ya da Rusya krizi gibi uluslararası ölçekte bir krizin çıktığı veya ülkemizde ekonominin daraldığı yıllara denk gelmektedir.

Öte yandan, aynı dönemde ihracatımızın seyrine baktığımızda, ihracatın genelde kriz sonrası yıllarda önemli bir sıçrama yaptığı görülmektedir. Bunda, krizle beraber önemli oranda değer kaybeden Türk Lirasının ihracat ürünlerimizin rekabet gücünü artırmasının ve iş gücü maliyetlerinde sağlanan iyileşmenin etkisi bulunmaktadır. Türk Lirası'nın başta ABD doları olmak üzere yabancı paralar karşısında oldukça değerli olduğu son iki yılda ihracatımızda sağlanan artışta ise, işgücü verimliliğinin artması, birim iş gücü maliyetlerinin azalmaya devam etmesi, ihracat fiyatlarının artması, reel faizlerin düşmesi, euro/dolar paritesinin euro lehine seyrretmesi ve önemli etken olarak da ihracatımızda

otomotiv, beyaz eşya vb. gibi katma değeri yüksek ürünlerin ağırlığının artması etkili olmuştur.

1994-2003 dönemine ilişkin milli gelir, ithalat, ihracat, dış ticaret hacmi, dış ticaret dengesi ve dış ticaretin milli gelir içindeki payını gösteren rakamlar ekteki Tablo 3'te yer almaktadır.

Soru 3-4: 2003 ve 2004 yıllarında ülkemizin genel ihracat ve ithalat değerleri artışı nasıl gelişme göstermiştir? Bu yıllarda dış ticaret açığımız nasıl bir seyir izlemiştir?

Cevap 3-4:

• **İthalat Gelişmeleri:**

2004 yılının Ocak-Ekim döneminde ithalat, geçen yılın aynı dönemine göre %39,9 oranında artarak 78,2 milyar dolar olmuştur. İthalattaki mevcut artış eğiliminin devam edeceği ve ithalatın yıl sonunda 95 milyar dolar seviyesine ulaşabileceği düşünülmektedir. Söz konusu rakam, geçen yıla göre %37'lik bir artışa tekabül etmektedir.

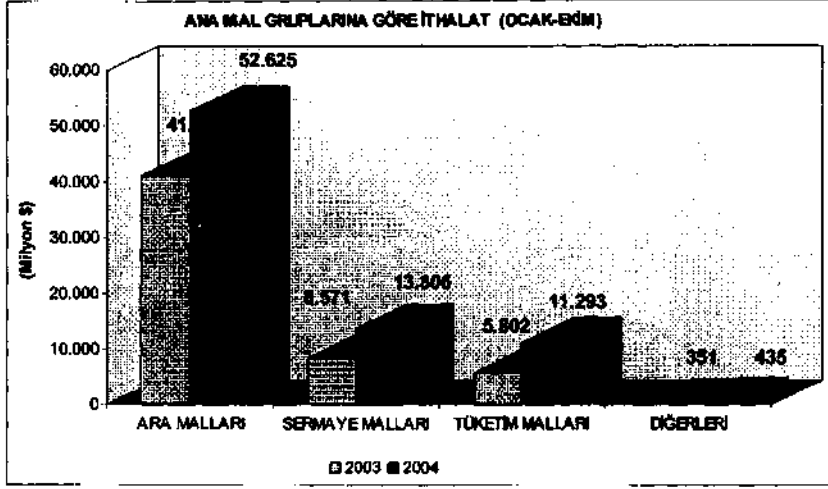
2004 yılında ithalatta yaşanan yüksek oranlı artış, büyük ölçüde, ekonomik büyümenin güçlenerek devam etmesinden, TL'nin yabancı paralara karşı değer kazanmasından, euro/dolar paritesinin euro lehine seyretmesinden ve başta ham petrol ve demir-çelik olmak üzere emtia fiyatlarında yaşanan artışlardan kaynaklanmıştır.

2004 yılında ekonominin büyüme eğilimi devam etmiştir. Bu çerçevede, yılın ilk yarısında milli gelir %13,5 büyümüş, imalat sanayii üretimi 2004 yılının ilk dokuz ayında %12,6 oranında artmıştır. 2004 yılının Ekim ayında imalat sanayii kapasite kullanım oranı ise %83 olmuştur.

Sanayi üretimimizin büyük oranda ithalata bağımlı olması nedeniyle, üretimdeki büyüme ithalatı tetiklemektedir. Bu çerçevede, 2004 yılının ilk on ayında üretimle bağlantılı ithalat kalemleri olan ara ve sermaye malları ithalatının artış oranları, sırasıyla %27,9 ve %61,1 olarak gerçekleşmiştir. Sermaye malı ithalatındaki önemli artış, yatırımların hızlandığına işaret etmektedir.

Üretim cephesinin yanı sıra ekonominin talep cephesinde de önemli bir canlanma görülmektedir. Bu kapsamda, iç talebe ilişkin en önemli veri olan özel sektör nihai tüketim harcamaları 2004 yılının ilk yarısında %13,5 oranında artmıştır. Beyaz Eşya Yan Sanayicileri Derneği'nin verilerine göre ise, 2004 yılının ilk on ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre, dört beyaz ana ürünün (Buzdolabı, çamaşır makinası, bulaşık makinası, fırın) üretimi ve iç satışları sırasıyla %37 ve %71 oranlarında artmıştır. Keza, Otomotiv Sanayii Derneği verilerine göre, 2004 yılının ilk on ayında, otomobil ve toplam taşıt araçlarının iç satışları ise sırasıyla %125,9 ve %147,3 oranlarında artmıştır.

Grafik 1. Ana Mal Grupları İtibari ile Ocak-Ekim Dönemi İthalatı

TL'nin yabancı paralar karşısındaki değerindeki değişim, özellikle kısa dönemde ithalatı doğrudan etkilemektedir. Kur değişiminin tüketim malları üzerindeki etkisi ise daha belirgindir. Bu nedenle, TL'nin değerlenmesi tüketim malları ithalatına yönelik eğilimi artırmaktadır. TL'nin, 2004 yılının Kasım ayı itibariyle reel olarak dolar karşısında %32,2, euro karşısında ise %7,5 değerli¹ olması nedeniyle, 2004 yılının Ocak-Ekim döneminde tüketim mallarının toplam ithalat içindeki payı geçen yılın aynı dönemine göre 4 puan artarak %14,4 olmuş, tüketim malları ithalatı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %94,6 oranında artmıştır.

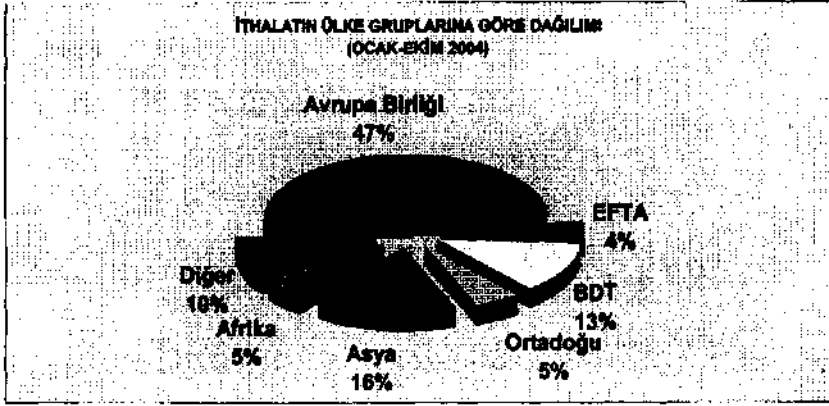
2004 yılı Ocak-Ekim döneminde ithalatı artan madde grupları; hava taşıtları, gemiler, suda yüzen taşıtlar, kara taşıtları ve bunların aksam, parçaları, gıda sanayiinin kalıntı ve döktüntüleri, bakır ve bakırdan eşya, mobilya ile ağaç ve ahşap eşyadır. Diğer taraftan, canlı hayvanlar, hububat, demiryolu ulaşım araçları vb. aksam ve parçaları, hayvansal, bitkisel katı ve sıvı yağların ithalatında ise azalma olmuştur.

İthalatta değer olarak ağırlığı olan önemli ürünler ise sırasıyla; mineral yakıtlar, mineral yağlar, kazanlar, makineler, mekanik cihazlar, kara taşıtları ve bunların aksam ve parçaları ve elektrik makina ve cihazlardır.

2004 yılı Ocak-Ekim döneminde ithalatının %47,2'si AB ülkeleri kaynaklıdır. Bu dönemde AB ülkelerinden yapılan ithalat bir önceki yılın aynı ayına göre %38,4 oranında artmıştır. 2004 yılının ilk on ayında önemli ithalat artışı yaşanan ülke grupları şunlardır: Yeni Üye Olan AB Ülkeleri (%66,8), Bağımsız Devletler Topluluğu Ülkeleri (%62,2), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri (%61), Diğer Asya Ülkeleri (%58,3), Diğer Avrupa Ülkeleri (%48)'dir.

¹ DTM Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü'nün Reel Kur Çalışması, Aralık 2004.

Grafik 2. Ocak-Ekim Dönemi İthalatın Ülke Grupları İtibari ile Dağılımı

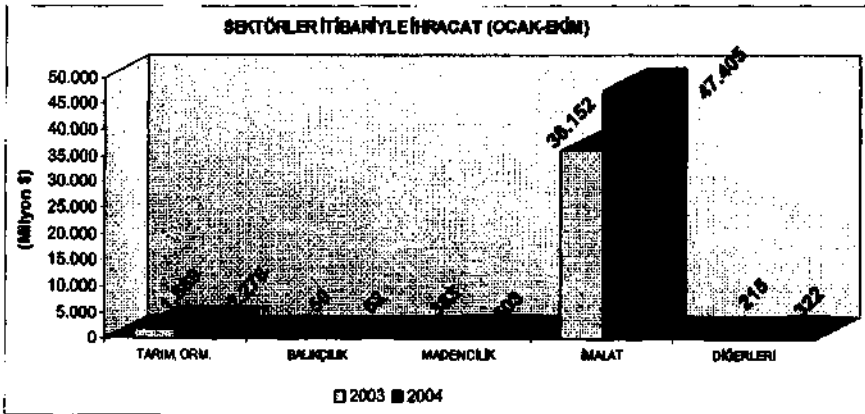

• İhracat Gelişmeleri:

Türk Lirası'nın halihazırda özellikle ABD doları karşısında oldukça değerli olmasına rağmen ihracat, daha önce değinilen olumlu etkiler sayesinde, 2004 yılının Ocak-Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre % 30,7 oranında artarak 50,6 milyar dolar olmuştur. İhracatçı Birlikleri kayıt rakamlarına göre ise, ihracat Kasım ayında 5,8 milyar dolar, Ocak-Kasım döneminde ise 57,3 milyar dolar olmuştur.

Sektörler itibariyle incelendiğinde, 2004 Ocak-Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre tarım-ormançılık ürünlerinin ihracatının %20,5 oranında artarak 2.276 milyon dolar, madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ihracatının %31,5 oranında artarak 503 milyon dolar ve imalat sanayi ürünleri ihracatının ise %31,1 oranında artarak 47.405 milyon dolar olduğu görülmektedir. İmalat sanayi ürünleri toplam ihracat içindeki %93,7'lik payı ile en önemli ürün grubunu oluşturmaktadır.

Grafik 3. Sektörler İtibari ile Ocak-Ekim Dönemi İhracatı

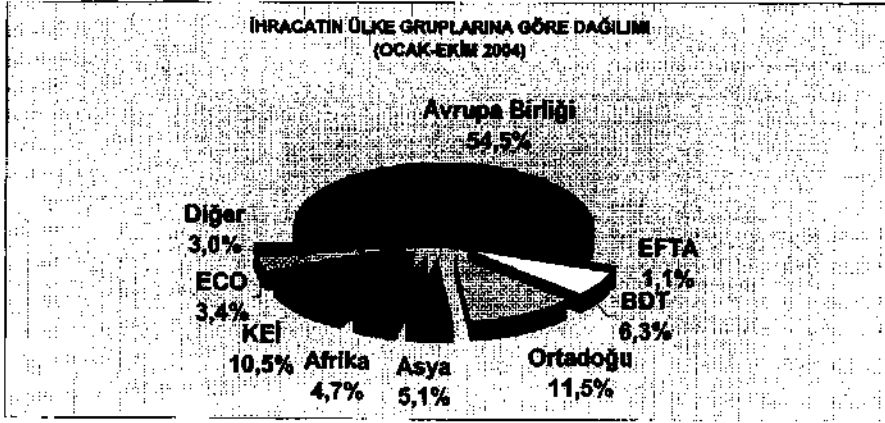

2004 yılı Ocak-Ekim döneminde ihracatı artan madde grupları; metal cevherleri, demir ve çelik, meşrubat ve alkollü içkiler, bakır ve bakırdan eşya, demir veya çelikten eşya, kara taşıtları ve bunların aksam ve parçalarıdır. Diğer taraftan, ihracatta değer olarak ağırlığı olan önemli ürünler ise sırasıyla; kara taşıtları ve bunların aksam ve parçaları, örme giyim eşyası, demir ve çelik, örülmemiş giyim eşyası, elektrikli makina ve cihazlar, kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve demir veya çelikten eşyadır.

Tekstil ve konfeksiyon ürünleri geleneksel olarak ihracatın yaklaşık %30'unu oluşturmaktadır. Bununla birlikte, son yıllarda ihracatın sektörel yapısında önemli bir değişim göze çarpmakta; makina ve ulaşım araçları gibi sermaye-yoğun ve katma değeri yüksek alt sektörlerin ihracat içerisindeki paylarının arttığı görülmektedir.

2004 yılı Ocak-Ekim döneminde ihracatın %54,5'i AB ülkelerine yapılmıştır. Bu dönemde AB ülkelerine yapılan ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %29,6 oranında artmıştır. 2004 yılının ilk on ayında önemli ihracat artışı yaşanan ülke grupları şunlardır: Orta Doğu Ülkeleri (%40,9), Diğer Avrupa Ülkeleri (%34,4), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ülkeleri (%34,2), Afrika Ülkeleri (%32,7) Bağımsız Devletler Topluluğu Ülkeleri (%32,6), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri (%31,5).

Grafik 4. Ocak-Ekim Dönemi İhracatının Ülke Grupları İtibari ile Dağılımı

• **Dış Ticaret Açığı:** 2003 yılının Ocak-Ekim döneminde 17,2 milyar dolar olan dış ticaret açığı, 2004 yılının aynı döneminde %60,7 oranında artarak 27,6 milyar dolar olmuştur. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 2003 yılının ilk on ayında %69,3 iken, bu oran 2004 yılının aynı döneminde %64,7 olmuştur.

Tablo 1:

YILLAR İTİBARIYLA AB-15 ÜLKELERİ İLE DIŞ TİCARETİMİZ

YILLAR	Milyon \$						
	İTHALAT	ARTIŞ %	İHRACAT	ARTIŞ %	HACİM	DENGE	İHR/İTH %
1995	16.861	54,5	11.078	28,3	27.939	-5.782	65,7
1996	23.138	37,2	11.549	4,2	34.687	-11.589	49,9
1997	24.870	7,5	12.248	6,1	37.117	-12.622	49,2
1998	24.075	-3,2	13.498	10,2	37.573	-10.577	56,1
1999	21.401	-11,1	14.348	6,3	35.749	-7.052	67,0
2000	26.610	24,3	14.510	1,1	41.120	-12.101	54,5
2001	18.280	-31,3	16.118	11,1	34.399	-2.162	88,2
2002	23.321	27,6	18.459	14,5	41.780	-4.863	79,1
2003	31.696	35,9	24.484	32,6	56.180	-7.212	77,2
2003/10	25.168	37,2	20.085	34,8	45.253	-5.083	79,8
2004/10	34.431	36,8	26.048	29,7	60.479	-8.384	75,7

Tablo 2:

YILLAR İTİBARIYLA AB-15 ÜLKELERİ İLE DIŞ TİCARETİMİZ-ENDEKS

YILLAR	İTHALAT	ARTIŞ %	İHRACAT	ARTIŞ %
1995	100	54,5	100	28,3
1996	137	37,2	104	4,2
1997	148	7,5	111	6,1
1998	143	-3,2	122	10,2
1999	127	-11,1	130	6,3
2000	158	24,3	131	1,1
2001	108	-31,3	145	11,1
2002	138	27,6	167	14,5
2003	188	35,9	221	32,6
2003/10	149	37,2	181	34,8
2004/10	204	36,8	235	29,7

Tablo 3:

YILLAR İTİBARIYLA MİLLİ GELİR VE DIŞ TİCARET RAKAMLARININ DEĞİŞİMİ

Milyon \$

Yıllar	Milli Gelir	İthalat	İthalat Değ. %	İhracat	İhracat Değ. %	Dış Ticaret Hacim	Dış Ticaret Denge	İth/MG %	İhr/MG %	DT/MG %
1994	132.298	23.270	-20,9	18.106	18,0	41.376	-5.164	17,6	13,7	31,3
1995	170.076	35.709	53,5	21.637	19,5	57.346	-14.072	21,0	12,7	33,7
1996	182.824	43.627	22,2	23.224	7,3	66.851	-20.402	23,9	12,7	36,6
1997	192.438	48.559	11,3	26.261	13,1	74.820	-22.298	25,2	13,6	38,9
1998	206.559	45.921	-5,4	26.974	2,7	72.895	-18.947	22,2	13,1	35,3
1999	185.266	40.671	-11,4	26.587	-1,4	67.258	-14.084	22,0	14,4	36,3
2000	201.439	54.503	34,0	27.775	4,5	82.278	-26.728	27,1	13,8	40,8
2001	148.215	41.399	-24,0	31.334	12,8	72.733	-10.065	27,9	21,1	49,1
2002	180.892	51.554	24,5	36.059	15,1	87.613	-15.495	28,5	19,9	48,4
2003	239.235	69.340	34,5	47.253	31,0	116.593	-22.087	29,0	19,8	48,7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

GÜNDEMİ

DÖNEM : 22 YASAMA YILI : 3

34 ÜNCÜ BİRLEŞİM

16 ARALIK 2004 PERŞEMBE

SAAT : 15.00

KISIMLAR

01 BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

02 ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

03 SEÇİM

04 OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

05 MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

06 GENEL GÖRÜŞME ve MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

07 SÖZLÜ SORULAR

08 KANUN TASARI ve TEKLİFLERİ İLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

DANIŞMA KURULU ÖNERİŐ

1. - Genel Kurulun toplantı günlerinden Salt gününün Denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşlerin görüşülmesine ayrılması, Salt ve Çarşamba günlerinde Birleşimin başında bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesi, Sunuşlar ve İşaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılmasının Genel Kurulun onayına sunulması, Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

(Genel Kurulun 11.12.2002 tarihli 8 inci birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİŐYON TOPLANTILARI

*** Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonu**

16.12.2004 Perşembe

Saat : 10.30

*** Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonu**

16.12.2004 Perşembe

Saat : 10.30

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

34 ÜNCÜ BİRLEŞİM 16 ARALIK 2004 PERŞEMBE SAAT : 15.00

01 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. - Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/500) (S. Sayısı: 605) (Dağıtma tarihi: 7.12.2004)

2. - Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/501) (S. Sayısı: 606) (Dağıtma tarihi: 7.12.2004)

3. - Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/502) (S. Sayısı: 607) (Dağıtma tarihi: 7.12.2004)

4. - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun Milli Saraylar Daire Başkanlığı ve Ona Bağlı Saray, Köşk, Kasrı ve Fabrikaların 2004 Yılı Faaliyetleri Hakkında İçtüzüğü'nün 177 ve Müteakip Maddeleri Gereğince Yaptığı Denetimle İlgili Rapor (5/6) (S. Sayısı : 673) (Dağıtma tarihi: 14.12.2004)

02 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

03 - SEÇİM

04 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

05 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

06 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

07 - SÖZLÜ SORULAR

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GİLEN DİĞER İŞLER

1. - Çanakkale Milletvekilleri Mehmet Daniş ve İbrahim Köşdere'nin; Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanununa Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/212) (S. Sayısı: 305) (Dağıtma tarihi: 15.12.2003)
2. - Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/821) (S. Sayısı : 701) (Dağıtma tarihi : 8.12.2004)
3. X - Terörizmin Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi Tadil Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/852) (S. Sayısı: 683) (Dağıtma tarihi: 24.11.2004)
4. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasındaki Mali İşbirliği Çerçevesinde Temin Edilecek Mali Yardımların Uygulanmasına İlişkin Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/861) (S. Sayısı : 694) (Dağıtma tarihi : 2.12.2004)
5. X - Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Lübnan Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/875) (S. Sayısı: 702) (Dağıtma tarihi: 7.12.2004)
6. X - Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Karantina ve Bitki Koruma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/909) (S. Sayısı: 703) (Dağıtma tarihi: 7.12.2004)
7. X - Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Küba Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Veterinerlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/921) (S. Sayısı: 704) (Dağıtma tarihi: 7.12.2004)
8. X - Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Moğolistan Gıda ve Tarım Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonları Raporları (1/926) (S. Sayısı: 705) (Dağıtma tarihi: 7.12.2004)
9. - Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Nevşehir Milletvekilleri Mehmet Elkatmış ve Osman Seyfi'nin; 6968 Sayılı Ziraî Mücadele ve Karantina Kanununun 16 ncı Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/923, 2/346) (S. Sayısı : 697) (Dağıtma tarihi : 2.12.2004)
10. X - Tohumculuk Kanunu Tasarısı ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/822) (S. Sayısı : 662) (Dağıtma tarihi : 14.9.2004)
11. - Elektrik Piyasası Kanunu, Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve Petrol Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/834) (S. Sayısı: 647) (Dağıtma tarihi: 12.7.2004)
12. X - Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun Tasarısı ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/846) (S. Sayısı: 646) (Dağıtma tarihi: 13.7.2004)
13. - Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/621) (S. Sayısı: 633) (Dağıtma tarihi: 2.7.2004)
14. - Dahiliye Memurları Kanunu, İl İdaresi Kanunu, İçişleri Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/802) (S. Sayısı: 461) (Dağıtma tarihi: 1.6.2004)
15. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman ve 14 Milletvekilinin; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/182) (S. Sayısı: 300) (Dağıtma tarihi: 8.12.2003)

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

16. - 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Diyanet İşleri Başkanlığına Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/622) (S. Sayısı: 201) (Dağıtma tarihi: 2.7.2003)

17. - Konya Milletvekili Atilla Kart'ın; 24.2.1983 Tarih ve 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/121) (S. Sayısı: 210) (Dağıtma tarihi: 3.7.2003)

18. - Mardin Milletvekili Muharrem Doğan ve 22 Milletvekilinin; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı: 129) (Dağıtma tarihi: 1.5.2003) (*)

19. - Denizli Milletvekili Mustafa Gazalçı ve 53 Milletvekilinin; 3 Mart'ın Her Yıl "Laiklik ve Öğretim Birliği Bayramı" Olarak Kutlanması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/93) (S. Sayısı: 139) (Dağıtma tarihi: 20.5.2003) (*)

20. - Bayburt Milletvekili Ülkü Güney'in; Bayburt İlinde Konursu, Gökçedere ve Masat Adıyla Üç Yeni İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/17) (S. Sayısı: 140) (Dağıtma tarihi: 22.5.2003) (*)

21. - Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekilleri Salih Kapusuz ve Haluk İpek, Bursa Milletvekili Faruk Çelik, Hatay Milletvekili Sadullah Ergin ile Ordu Milletvekili Eyüp Fatsa'nın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılması Hakkında İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/140) (S. Sayısı: 161) (Dağıtma tarihi: 11.6.2003)

22. - Bitlis Milletvekili Edip Safder Gaydalı'nın; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/114) (S. Sayısı: 176) (Dağıtma tarihi: 17.6.2003)

23. - Konya Milletvekili Atilla Kart'ın; 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa "Geçici Ek Madde" Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/139) (S. Sayısı: 245) (Dağıtma tarihi: 24.7.2003)

24. - Artvin Milletvekili Orhan Yıldız ve Üç Milletvekilinin; Kamulaştırma Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/173) (S. Sayısı: 256) (Dağıtma tarihi: 28.7.2003)

25. - Niğde Milletvekili Orhan Eraslan'ın; Küçük Esnaf ve Sanatkarlar ile Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme Kredilerinde 1.1.2003 Tarihine Kadar Olan Senet Protestolarının ve Karşılıksız Çeklerin Nazara Alınmaması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/110) (S. Sayısı: 278) (Dağıtma tarihi: 13.11.2003)

26. - Ardahan Milletvekili Ensar Ögüt ve 56 Milletvekilinin; Atatürk Millî Parkı Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/159) (S. Sayısı: 279) (Dağıtma tarihi: 13.11.2003)

27. - İzmir Milletvekili Canan Arıtman'ın; Türk Ceza Kanununun 492 nci Maddesinin Yedinci Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/54) (S. Sayısı: 404) (Dağıtma tarihi: 16.4.2004)

28. - Denizli Milletvekili Mustafa Gazalçı ve 96 Milletvekilinin; 17 Nisan'ın Her Yıl "Eğitim Bayramı" Olarak Kutlanması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/126) (S. Sayısı: 417) (Dağıtma tarihi: 26.4.2004)

29. - Kocaeli Milletvekili İzzet Çetin ve 9 Milletvekilinin; 4736 Sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/248) (S. Sayısı: 418) (Dağıtma tarihi: 26.4.2004)

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

30. - Antalya Milletvekili Osman Özcan ve 10 Milletvekilinin; Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/112) (S. Sayısı: 580) (Dağıtma tarihi: 11.6.2004)
31. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yaşınbayır'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İhtüzük Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/243) (S. Sayısı: 581) (Dağıtma tarihi: 11.6.2004)
32. - Yolsuzlukla Mücadele Kanunu Tasarısı ile İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/801) (S. Sayısı: 610) (Dağıtma tarihi: 18.6.2004)
33. - Bitlis Milletvekili Vahit Kiler'in; Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/249) (S. Sayısı: 615) (Dağıtma tarihi: 25.6.2004)
34. - Antalya Milletvekilleri Fikret Badazlı, Mehmet Dülger, Mevlüt Çavuşoğlu, Osman Akman ile Burhan Kılıç'ın; Antalya İli Kale İlçesi Adının "Demre" Olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Antalya Milletvekilleri Osman Kaptan, Atıla Emek, Osman Özcan, Tuncay Ercenk, Feridun F. Baloğlu, Hüseyin Ekmekçioğlu ve Nail Kamacı'nın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (2/60, 2/69) (S. Sayısı: 634) (Dağıtma tarihi: 2.7.2004)
35. - Kozmetik Kanunu Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonları Raporları (1/844) (S. Sayısı: 643) (Dağıtma tarihi: 12.7.2004)
36. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelemesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/137) (S. Sayısı: 483'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)
37. - Aydın Milletvekili Mehmet Semerci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelemesine Dair Raporu ve Aydın Milletvekili Mehmet Semerci'nin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/167) (S. Sayısı: 487'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)
38. - Artvin Milletvekili Orhan Yıldız'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelemesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı: 488'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)
39. - Konya Milletvekili Atilla Kart'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelemesine Dair Raporu ve Konya Milletvekili Atilla Kart'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı: 489'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)
40. - Denizli Milletvekili Mehmet Salih Erdoğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelemesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/180) (S. Sayısı: 490'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)
41. - Afyon Milletvekili Ahmet Koca'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelemesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı: 491'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

42. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı: 492'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)

43. - Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/192) (S. Sayısı: 493'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)

44. - Çorum Milletvekili Muzaffer Külcü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/222) (S. Sayısı: 499'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 12.11.2004)

45. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/91) (S. Sayısı: 468'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

46. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/92) (S. Sayısı: 469'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

47. - Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/93) (S. Sayısı: 470'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

48. - İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/94) (S. Sayısı: 471'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

49. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/95) (S. Sayısı: 472'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

50. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/96) (S. Sayısı: 473'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

51. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/97) (S. Sayısı: 474'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

52. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/98) (S. Sayısı: 475'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

53. - Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/99) (S. Sayısı: 476'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

54. - Amasya Milletvekili Akif Güllü'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 14 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/100) (S. Sayısı: 477'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

55. - Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/101) (S. Sayısı: 478'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

56. - Kahramanmaraş Milletvekili Ali Sezal'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/102) (S. Sayısı: 479'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

57. - Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/104) (S. Sayısı: 480'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

58. - Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/105) (S. Sayısı: 481'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

59. - Trabzon Milletvekili Asım Aykan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/132) (S. Sayısı: 482'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

60. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/138) (S. Sayısı: 484'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

61. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/146) (S. Sayısı: 485'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

62. - Düzce Milletvekili Metin Kaşıköğlü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/162) (S. Sayısı: 486'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

63. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/211) (S. Sayısı: 494'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

64. - Yozgat Milletvekili Mehmet Erdemir'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/212) (S. Sayısı: 495'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

65. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/214) (S. Sayısı: 497'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

66. - Çorum Milletvekili Muzaffer Külcü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/220) (S. Sayısı: 498'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

67. - İzmir Milletvekili Hakkı Ülkü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve İzmir Milletvekili Hakkı Ülkü'nün İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/223) (S. Sayısı: 500'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

68. - Çorum Milletvekili Muzaffer Külcü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/224) (S. Sayısı: 501'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

69. - Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Malatya Milletvekili Muharrem Kılıç'ın İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/225) (S. Sayısı: 502'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

70. - Tunceli Milletvekili Hasan Güyüldar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair Raporu ve Tunceli Milletvekili Hasan Güyüldar'ın İÇTÜZÜĞÜN 133 ÜNCÜ MADDESİNE GÖRE RAPORA İTİRAZI (3/230) (S. Sayısı: 503'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

71. - Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Erteleenmesine Dair

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Raporu ve Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/231) (S. Sayısı: 504'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

72. - Hatay Milletvekili Sadullah Ergin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/244) (S. Sayısı: 505'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

73. - Kahramanmaraş Milletvekili Hanefi Mahçiçek'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/245) (S. Sayısı: 506'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

74. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/247) (S. Sayısı: 507'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

75. - Mersin Milletvekili Mustafa Eyiceoğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Ankara Milletvekili Oya Araslı ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/248) (S. Sayısı: 539'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

76. - Özel Öğretim Kurumları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/857) (S. Sayısı: 682) (Dağıtma tarihi: 19.11.2004)

77. - Kütahya Milletvekili Hüsnü Ordu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/249) (S. Sayısı: 510'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

78. - Hatay Milletvekili Gökhan Durgun'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Hatay Milletvekili Gökhan Durgun'un İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/250) (S. Sayısı: 511'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

79. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/251) (S. Sayısı: 512'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

80. - Mersin Milletvekili Mustafa Eyiceoğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/259) (S. Sayısı: 513'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

81. - Kocaeli Milletvekilleri Nihat Ergün ve Osman Pepe'nin Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin

08 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/268) (S. Sayısı: 516'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

82. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/269) (S. Sayısı: 517'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

83. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/270) (S. Sayısı: 518'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

84. - Karaman Milletvekili Fikret Ünlü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Karaman Milletvekili Fikret Ünlü'nün İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/271) (S. Sayısı: 519'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

85. - Kocaeli Milletvekili Nevzat Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/272) (S. Sayısı: 520'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

86. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/273) (S. Sayısı: 521'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

87. - Gaziantep Milletvekili Mehmet Sarı'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/282) (S. Sayısı: 529'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

88. - Kütahya Milletvekili Soner Aksoy'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/283) (S. Sayısı: 530'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

89. - Kocaeli Milletvekilleri Mehmet Vecdi Gönül, Osman Pepe ve Nevzat Doğan'ın Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/284) (S. Sayısı: 531'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

90. - Kocaeli Milletvekili Nevzat Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/285) (S. Sayısı: 532'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

91. - Kocaeli Milletvekilleri Nevzat Doğan ve Nihat Ergün'ün Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/286) (S. Sayısı: 533'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

92. - Kocaeli Milletvekilleri Nihat Ergün ve Muzaffer Baştopçu'nun Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/287) (S. Sayısı: 534'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

93. - Kocaeli Milletvekilleri Nevzat Doğan ve Nihat Ergün'ün Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/288) (S. Sayısı: 535'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

94. - Kocaeli Milletvekilleri Osman Pepe, Mehmet Vecdi Gönül, Nevzat Doğan ve Muzaffer Baştopçu'nun Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/289) (S. Sayısı: 536'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 23.11.2004)

95. - Kocaeli Milletvekilleri Nihat Ergün, Mehmet Vecdi Gönül ve Muzaffer Baştopçu'nun Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/261) (S. Sayısı: 515'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 24.11.2004)

96. - Zonguldak Milletvekili Polat Türkmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/299) (S. Sayısı: 537'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 24.11.2004)

97. - Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/305) (S. Sayısı: 538'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 24.11.2004)

98. - Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/306) (S. Sayısı: 540'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 24.11.2004)

99. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/260) (S. Sayısı: 514'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

100. - Kocaeli Milletvekilleri Nevzat Doğan ve Osman Pepe'nin Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet

08 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporları ve Artvin Milletvekili Yüksel Çorbacıoğlu ve 15 Milletvekilinin İttüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/274) (S. Sayısı: 522'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

101. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İttüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/276) (S. Sayısı: 523'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

102. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İttüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/277) (S. Sayısı: 524'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

103. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İttüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı: 525'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

104. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İttüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/279) (S. Sayısı: 526'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

105. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İttüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/280) (S. Sayısı: 527'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

106. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonun Kovuşturmanın Milletvekilliği Sifatının Sona Ermesine Kadar Ertelenmesine Dair Raporu ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Sefa Sirmen'in İttüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/281) (S. Sayısı: 528'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi: 25.11.2004)

107. X - Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanun Tasarısı ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/918) (S. Sayısı : 686) (Dağıtma tarihi : 29.11.2004)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunamadığından, görüşmeleri bir defaya mahsus olmak üzere ertelenmiştir.

Dönem : 22

Yasama Yılı : 3

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 673)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun Millî Saraylar Daire Başkanlığı ve Ona Bağlı Saray, Köşk, Kasır ve Fabrikaların 2004 Yılı Faaliyetleri Hakkında İçtüzüğün 177 ve Müteakip Maddeleri Gereğince Yaptığı Denetimle İlgili Rapor (5/6)

TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu

Esas No. : 5/6

Ağustos 2004

**MİLLÎ SARAY, KÖŞK VE KASIRLARDAKİ
İNCELEME VE DENETLEME RAPORU**

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. Denetim ve İnceleme Yapılan Birimler	5
A. İncelenen ve Desteklenen Çalışmalar	5
1. Bilim ve Değerlendirme Kurulu	5
2. Ayniyat Yönetmeliği	5
3. İlaçlama Faaliyetleri	6
4. Rutubet - Nem Önleme Çalışmaları	6
5. Restorasyon Çalışmaları	6
6. Yıldız Porselen ve Hereke Halı Fabrikası	7
7. Tasarruf Önlemleri	7
8. Bilgi İşlem Ağı	8
9. Açılış ve Tanıtım	9
10. Bütçe	9
B. Eleştiri ve Tavsiyelerimiz	10
1. Bütünsel Bakış Oluşturulması	10
2. Obje Envanterinin Tamamlanması	10
3. Yönetimsel Sorunların Çözümü	12
4. Tanıtım Faaliyetlerinin Artırılması	12
5. Sosyal İmkânların Geliştirilmesi ile Halka Daha Aktif Hizmet Verilmesi	13
6. Yeni Tefriş Alanları ve Sergilenmeyen Objelerin Halkla Buluşturulması	13
7. Mülkiyet Sorunlarının Çözümü	14
8. Bakım ve Onarım Faaliyetleri için Bütçe Olanaklarının Kullanılması	14
9. Genel Bütçeden TBMM Vakfına Bakım, Onarım, Muhafaza Amacıyla Gönderilen Özel Ödeneğin Tahsis Amacı Dışında Kullanılması	15
10. Fabrikaların Verimliliğinin Artırılması ve Yeniden Organizasyonu	16
a) Yönetici Yapısı	16
b) Kârlılık Değerlendirmesi	16
11. Üç Boyutlu Lazer Tarayıcı Sistemi Desteklemesi	17
12. Birimler Tarafından Yapılan Taleplerin Karşılanması	17
C. Sonuç	20

I. DENETİM VE İNCELEME YAPILAN BİRİMLER

Türkiye Büyük Millet Meclisi TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu olarak almış olduğumuz karar gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Saraylar Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan Millî Saray, Köşk ve Kasırlarda 19 - 31 Temmuz tarihleri arasında denetim ve incelemelerde bulunulmuştur.

Yapılan denetim ve incelemeler sonucunda Millî Saraylar Daire Başkanlığı bünyesinde 1186 personel ile görev yapan Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Yıldız Şale Köşkü, İhlamur Kasırları, Maslak Kasırları, Küçüksu Kasrı, Aynalıkavak Kasrı, Beykoz Kasrı, Yalova Atatürk Köşkü, Florya Atatürk Deniz Köşkü, Filizi Köşk, Yıldız Porselen Fabrikası, Hereke İpekli Dokuma ve Halı Fabrikasında Komisyon üyelerimiz tarafından incelemeler yapılmıştır.

A. İNCELENEN VE DESTEKLENEN ÇALIŞMALAR

1. Bilim ve Değerlendirme Kurulu

Misyonu, kıymet biçilmez millî kültür mirasımızın gelecek kuşaklara en iyi şekilde aktarılması olan Millî Saraylar Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan Saray, Köşk ve Kasırların korunması bilimsel çalışma yöntemlerinin uygulanmasıyla mümkündür. İşte bu nedenle, Millî Saraylar Dairesi Başkanlığı bünyesindeki kültür varlıklarımızın ve çevrelerinin her türlü koruma ve geliştirilme faaliyetlerinin yürütülmesi, rölöve ve restorasyon projelerinin incelenmesi, uygulama ve aksaklıkların izlenerek bilimsel ve teknik önerilerin geliştirilmesi görevlerini yapmak, Millî Saraylar Daire Başkanlığına yardımcı olmak üzere, 15 Ocak 2004 tarih ve 25 sayılı TBMM Başkanlık Divanı Kararı ile Bilim ve Değerlendirme Kurulu ve Danışmanlar Komitesi kurulması kabul edilmiştir. Daha önceleri yalnızca üç bilim adamından oluşan Bilim Kurulu bu yönetmelikle yeniden yapılandırılmış ve değerli bilim ve sanat adamı Prof. Dr. Metin SÖZEN Başkanlığında konularında uzman yedi üyeden oluşan kurul göreve başlamıştır.

2. Ayniyat Yönetmeliği

"Ölçülemeyen şeylerin yönetilmesi mümkün değildir" anlayışından hareketle, Millî Saraylarda yer alan kültür varlıklarımızın envanter kayıtlarının düzenli şekilde tutulması da Komisyonumuzca oldukça önemsenmektedir.

Bu nedenle, bilimsel bir sayım yapmak için "Millî Saraylar Daire Başkanlığı Ayniyat Yönetmeliği" adıyla yeni bir Ayniyat Yönetmeliği oluşturulması memnuniyet vericidir. 4 Mart 2004 tarih ve 33 sayılı TBMM Başkanlık Divanı Kararı ile kabul edilmiş, 31 Mart 2004 tarih ve 25419 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan bu yönetmelikle, sayım ve zimmet esasları bilimsel hale getirilmiş, tarihî eşya kavramını yeniden tanımlamış ve bu çerçevede daha önce "demirbaş" statüsünde bulunan Atatürk'e ait eşyalar ilk defa tarihî eşya kapsamına alınmıştır.

Envanter çalışmaları reklamı az olan ancak emek yoğunluğu gerektiren bir uğraştır. Bu yüzden Millî Saraylar Daire Başkanlığına bağlı saray, köşk ve kasırlarda bulunan tarihî ve demirbaş eşyaların 72 661 kaydı içeren envanter kayıtlarının yazılı defterlerden bilgisayar ortamına aktarılıp güvence altına alınmış olması son derece önemlidir. Bu projenin ikinci aşaması olan, objelerin dijital fotoğraflarının çekilerek sisteme yüklenmesi ve barkodlanması çalışmalarının, Dolmabahçe Sarayı dışında tüm saray, köşk ve kasırlarda tamamlanmış bulunduğunu gözlemlemiş bulunmakla beraber bu çalışmaların Dolmabahçe Sarayında da bir an önce tamamlanması gerekmektedir.

3. İlaçlama Faaliyetleri

Millî Saraylar bünyesinde gerçekleştirilen koruma faaliyetlerinin en önemlilerinden bir tanesi de ahşap zararlılarına karşı başlatılmış olan ilaçlama faaliyetleridir. Bu çerçevede 12 Ocak 2004 tarihinde Küçüközü Kasrında başlayan fümigasyon yöntemiyle ilaçlama çalışmaları 12 Haziran 2004 tarihinde tamamlanmıştır. Uygulamalar, Millî Saraylar Daire Başkanlığı bünyesindeki İlaçlama Birimi ile Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü Entomoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri ile birlikte gerçekleştirilmiştir.

TBMM Hesaplarını İnceleme Komisyonu olarak olumlu sonuçlarını Küçüközü Kasrında gözlemlediğimiz ilaçlama uygulamalarının zaman içerisinde genişletilerek Beylerbeyi Sarayı başta olmak üzere Millî Saraylar bünyesindeki bütün saray, köşk ve kasırları kapsayacak şekilde devam etmesi Komisyonumuzca tavsiye edilmektedir.

4. Rutubet - Nem Önleme Çalışmaları

Dolmabahçe Sarayı ve İhlamur Kasrında ortam neminin giderilme çalışmaları yanında bodrum katı döşeme ve duvarlardaki kapiler nemin giderilmesi ile ilgili aktif elektro-osmos çalışmaları için pilot bölge olarak seçilmiştir. Topraktaki nemin kapiler hareketle yükselmesini önlemek için aktif elektro-osmos ağı kurulmuş ve enjeksiyon yöntemiyle de nemle mücadele başlatılmıştır. Bu yöntemle Dolmabahçe Sarayı ve İhlamur Kasrında olumlu neticeler alınmış olup bu çalışmalar Komisyon üyelerince yerinde görülmüş, alınan olumlu sonuçların tüm saray, köşk ve kasırları kapsayacak şekilde devam etmesi Komisyonumuzca tavsiye edilmektedir.

5. Restorasyon Çalışmaları

Yapılan incelemeler neticesinde, kültür varlıklarımızla ilgili her türlü restorasyon ve koruma çalışmalarının dışarıdan hizmet satın alınmaksızın tamamıyla Millî Saraylar Daire Başkanlığının konusunda uzman kendi personel ve imkânlarıyla başarılı şekilde gerçekleştiriliyor olması, hatta kurumun bu anlamda diğer kamu kurumlarına da destek verebilecek düzeyde olması anlamlı bulunmuştur.

Dolmabahçe Sarayında çatı ahşap konstrüksiyon onarımı ve kurşun örtünün tümüyle yenilenmesi çalışmalarında 9250 m²'si (% 62'lik bölüm) tamamlanmış olduğu görülmüş, kalan % 38'lik bölümün de en kısa sürede tamamlanması tavsiye edilmiştir.

Çatılardaki kurşun örtünün yenilenmesi çalışmalarında dışarıdan kurşun alınmayıp eski kurşunların yerinden sökülerek % 98 geri dönüşümü sağlanarak tekrar kullanılması sevindirici bulunmuştur.

Musahiban Dairesi deniz cephesi sıva çalışmaları ve pencere doğramaları tamamlanmış olup, restorasyon çalışmaları yerinde incelenmiştir.

İstanbul silüetinde önemli bir yeri olan Dolmabahçe Sarayı'nın tüm deniz cephesi ve daha önce aydınlatılmayan Velihaht Dairesi'nin dış aydınlatmalarının tamamlandığı görülmüş, bu şekilde Dolmabahçe Sarayının tüm ihtişamıyla 24 saat görülebilir bir simge olması anlamlı bulunmuştur.

Beylerbeyi Sarayı Giriş Kontrol Binasının tamamlanmış ve güvenlik amacıyla X-Ray cihazının kurulduğu yerinde görülmüştür. Yine Beylerbeyi Sarayında büyük havuzun boşaltılarak temizlendiği, filtre takılarak bahçe sulamaya hazır hale getirildiği görülmüştür.

Aynalıkavak Kasrının bodrum kat ve dış duvarlarının restorasyon çalışmaları yerinde görülmüştür. Dış ve ara bölme duvarları açılarak, çürümüş olan taşıyıcı ahşap konstrüksiyonun çürüyen kısımlarının değiştirilme işinin devam ettiği görülmüştür.

Yıldız Çini ve Porselen Fabrikası'nda Sosyal Tesis Binası olarak adlandırılan yapının güçlendirilmesi tamamlanarak kafeterya olarak düzenlenme çalışmalarına devam edildiği görülmüştür. Ayrıca, ambar binasının onarımına başlandığı da tespit edilmiş olup, bu kısımda modern bir depolama sistemi oluşturulması gerekmektedir.

Öte yandan saray, köşk ve kasırlardan objelerin restorasyonunun periyodik olarak devam ettiği görülmüştür. Saray, köşk ve kasırlarımızdaki stuko sıva yapım ve onarımı ile ilgili kurulan stuko atölyesi komisyon üyelerince yerinde incelenmiş, bakım ve onarım dönük bu tür atölyelerin geliştirilmesi gerekliliği müşahade edilmiştir.

Ayrıca Komisyon üyelerince Milli Saraylar Daire Başkanlığı tablo atölyesinde yapılan restorasyon çalışmaları yerinde görülmüş yetkililerden ayrıntılı bilgiler alınmıştır. Bu atölyelerdeki personelin yurtdışında eğitim görmüş olması ve yapılan çalışmaların bilimsel yöntemlerle gerçekleştirilmesi takdire şayan görülmüştür.

İstanbul deprem kuşağı üzerinde bulunması nedeniyle Milli Saraylarımız sürekli deprem riski altında bulunmaktadır. Olası bir depreme hazırlıksız yakalanmamak için Milli Saraylar Daire Başkanlığının oluşturmuş olduğu "Yapısal Olmayan Deprem Risklerinin Tespiti ve Azaltılması Komisyonu" nun çalışmaları bizzat katılmak suretiyle incelenmiştir.

6. Yıldız Porselen ve Hereke Halı Fabrikası

Osmanlı döneminde Fabrika-i Hümayun olarak kurulmuş olan Yıldız Porselen İşletmesi ve Hereke Halı Fabrikasında Komisyon Üyeleri ile birlikte yerinde incelemelerde bulunulmuştur. Sadece kâr amaçlı fabrikalar olmaktan çok milli kültürümüzün yaşatıldığı birer okul olarak değerlendirdiğimiz bu birimlerle ilgili de dikkat çekici gelişmeler görülmüştür.

Yıldız Porselen İşletmesi'nde gerçekleştirilen iyileştirmeler çerçevesinde kalitenin iyileştirilmesi, zayıf atın asgariye indirilmesi konusu üzerinde durularak, ISO 9000 kalite belgesine başvurulduğu görülmüştür. Dolmabahçe Kültür Satış Reyonuna sofralık eşya standı açıldığı ve tavsiyelerimiz üzerine yapılan tanıtım levhası sayesinde satışlarda % 400 artış gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu dönemde satış fiyatlarına zam yapılmamasına ve personel ücretlerinde artış olmasına rağmen, üretimde geçen yıl aynı tarihlere kıyasla adet bazında % 20 oranında artış sağlandığı görülmüş, bu artışın aynı oranda satışlara da yansıtıldığı kayıtlardan anlaşılmıştır.

Hereke İpekli Dokuma ve Halı Fabrikasında ise ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi Uygulanması benimsenmiş olup, bu sistemin gereği olan eğitimler ve dokümantasyonun hazırlanmasının tamamlandığı görülmüştür. "Dünya Markası" olan tarihi Hereke Halılarının kalitesini koruyup geliştirerek özgün tarihi halı desenlerini bilgisayar ortamında arşivlemek için yapılan çalışmalar incelenmiş ve bu çerçevede 110 özgün-tarihi halı deseni bilgisayar ortamında arşivlenmesinin gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu çalışmalar tarihi değerlerin çağdaş yöntemlerle kayıt altına alınması bakımından desteklenmektedir. Fabrikanın Halı Ünitesinin 2004 yılının ilk 6 ayında, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla % 120 üretim artışı gerçekleştirildiği kayıtlardan anlaşılmış ve memnuniyet verici bulunmuştur. Bu dönemde üretimdeki işçilik payının, personel ücretlerindeki artışa rağmen % 22 oranında azaldığı kayıtlardan anlaşılmış, söz konusu verimlilik artışı yönetim açısından önemli bulunmuştur. Öte yandan alınan tasarruf önlemleri ile Fabrikanın su, elektrik, ısıtma, akaryakıt giderleri ile posta ve telefon harcamalarında önemli oranda tasarruf sağlandığı yapılan incelemelerden anlaşılmıştır.

7. Tasarruf Önlemleri

Milli Saraylar Daire Başkanlığının Aycell Haberleşme Genel Müdürlüğü'nün TBMM İdari Teşkilatına uygulamış olduğu ücretsiz görüşme tarifesinden daha fazla yararlanmak amacıyla,

Nisan 2004 tarihinden itibaren tüm Saray, Köşk, Kasır, İşletme ve Sosyal Tesis telefon santrallerine bağlanan sabit GSM terminalleri (FCT) sayesinde telefon giderlerinde % 30 oranında tasarruf sağlandığı kayıtlardan anlaşılmıştır.

Ayrıca, Yıldız Şale, Maslak Kasrı ve Beylerbeyi Sarayında bahçe sulama suyu giderlerinin azaltılması amacıyla açılacak kuyuların verimli olup olmayacağını tespiti amacıyla jeofizik etütleri yapıldığı görülmüş olup, olumlu sonuçlanan bu çalışmalar Komisyonumuzca desteklenmiştir.

8. Bilgi İşlem Ağı

İçinde yaşamakta olduğumuz bilgi çağında tüm modern kurumlar bilgi işlem teknolojisinin uzağında kalamayacaklarını anlamışlar bu nedenle de ciddi miktarda yatırımı bu alana yöneltmektedirler. Millî Saraylar Daire Başkanlığının da bu yöndeki çalışmalarını tamamlamış olduğunu ve Millî Saraylar Bilgi İşlem ağına geçtiğimiz haftalarda hizmete girdiğini görmek son derece memnuniyet vericidir.

Bu çerçevede Dolmabahçe Sarayında kurulan Lokal Networks ile Hazine-i Hassa Dairesi, Mefruşat Dairesi, Dolmabahçe Sarayı İdarî Bürolar, Gedikli Cariyeler, Kızlarağası Binası ve Musahiban Dairesi Bilgi İşlem Ağına tamamlanmış görülmüştür. İncelemelerimizde sistemin Mefruşat Dairesinde bulunan Bilgi İşlem Merkezinden yönetilmekte olduğunu ve tüm binalara fiber optik kablo ile sistemin birbirine bağlandığı görülmüştür. Toplam 230 milyar TL. ye mal olan bu projenin kullanımının yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi gerekmekte olup, bu projenin halkımızın Millî Saraylar Daire Başkanlığına bağlı saray, köşk ve kasırlardaki objelerin internet ortamında gezip-görebileceği noktaya taşınması son derece anlamlı olacaktır.

9. Açılışlar ve Tanıtım

Yapılan incelemeler neticesinde, Millî Saraylar Daire Başkanlığı İletişim Ofisi üzerinden yürütülen tanıtım faaliyetleri takdire değer bulunmuştur. Bu yolla yazılı ve görsel medyada yayınlanan yüzün üzerinde haberle gündeme taşınan Millî Saraylarımız yapılan özel haberler, canlı yayınlar ve belgelerle de kamuoyu gündeminde pozitif bir yer edinmiştir.

1 Eylül 2003 tarihinden itibaren Millî Saraylar Daire Başkanlığının pek çok yeni açılış başarıyla gerçekleştiği yerinde görülmüştür.

Bunlar;

- Saat Atölyesi'nde restore edilen 65 adet saatin yer aldığı Türkiye'nin ilk ve tek Saat Müzesi, Dolmabahçe Sarayı "İç Hazine Dairesi"nde açılmıştır.

- Camlı Köşk restorasyonu tamamlanarak ziyarete açılmıştır.

- Cumhuriyetimizin ilk yıllarında, Dolmabahçe Sarayından Cumhurbaşkanlığı Çankaya Köşkü'ne gönderilen ve Cumhurbaşkanlığı'ndan Millî Saraylar Daire Başkanlığına geri iade edilen 7.947 adet eserin bir bölümü "III. Değerli Eşyalar Sergisi" adı altında ziyarete açılmıştır.

- 1938 yılından beri ziyaretçilere kapalı olan, Atatürk tarafından kullanılan asansör onarıp, engelli ziyaretçilerin hizmetine sunulmuştur. Ayrıca Atatürk'ün Saray'da kaldığı yıllarda kullandığı banyo ilk kez ziyarete açılmıştır.

- Son Halife Abdülmecid Efendi'ye ait yağlı boya tablo, desen, fotoğraf, renkli baskı, renkli eskiz, resim defteri ve resim malzemeleri, Dolmabahçe Sarayı'nda 26 Ocak 2004 tarihinde ziyarete açılmıştır.

- Abdülmecid Efendi'nin Dolmabahçe Sarayı'nda bulunan kütüphanesi zenginleştirilerek halkın kullanımına ve ziyarete açılmıştır.

- Saray süslemelerinde sıkça kullanılan kuş resimleri Kuş Sergisi adı altında Camlı Köşk Sanat Galerisi'nde 26 Ocak 2004 tarihinden itibaren sergilenmeye başlamıştır.

- Dolmabahçe Sarayını ziyaret eden ziyaretçilerin Beylerbeyi Sarayını da görmelerini sağlamak ve tarihi birebir yaşatmak düşüncesiyle 7 Mayıs 2004 tarihinden itibaren Sultan Kayıklar faaliyetine başlamış ve iki saray arasında ve İstanbul Boğazında gezinti seferleri düzenlenmektedir.

- Kültür ve Eğitim çalışmaları kapsamında çalışan personele İngilizce ve Osmanlıca kursları düzenlenmiştir.

- Ülkemizde gerçekleştirilen NATO Zirvesinin Dolmabahçe Sarayında yapılması ve bu konuda ev sahipliği yapılmış olması, hem Ülkemizin hem de Millî Saraylarımızın uluslar arası arenada tanıtımına katkı da sağlamıştır.

- 5 yıldır yayınlanmamış olan kültür ve sanat ağırlıklı Millî Saraylar (MS) dergisi yeniden çıkarılmıştır.

Bu çalışmaların aynı hızda devam etmesi ve Sanayi Araçları Sergisi ile Saray Ressamı Fausto Zonaro Resim Sergisinin bu çerçevede süratle gerçekleştirilmesi yönündeki Komisyon tavsiyeleri ilgililere iletilmiştir.

Tüm bu tanıtım faaliyetleri ve yapılan yeniliklerle beraber yapılan yeni fiyat düzenlemeleri ve indirimler ile birlikte Millî Saraylara ait mekanları ziyaret eden ziyaretçi sayısında önemli miktarlarda artış gözlemlenmiştir. Bu ve buna benzer çalışmalarla Millî Sarayların halkla buluşması ve bütünleşmesi ilkesinde başarıya ulaşıldığı yakinen görülmüştür.

10. Bütçe

2004 yılında Millî Saraylara tahsis edilen 28,6 trilyon TL ödeneğin Temmuz ayı itibarıyla 13,5 trilyonunun kullanıldığı, bunun 10,6 trilyonu personel, 1,2 trilyonu sosyal güvenlik kesenekleri, 1,5 trilyonu mal ve hizmet alımları, 119 milyarı cari transfer, 18 milyarı da sermaye giderlerinden oluşmaktadır. Kalan ödeneğin ise, ihtiyacı karşılayacak düzeyde olduğu görülmüştür. Bütçenin ayrıntı kalemlerine bakıldığında personel giderlerinin yıllara göre reel olarak azalma gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca yıllar itibarıyla enflasyondan arındırılmış rakamlar incelendiğinde, zaman içerisinde harcamalarda da azalma olduğu görülmüştür.

Harcanan Tübitak	2000 Yılı (Milyon TL)			2001 Yılı (Milyon TL)			2002 Yılı (Milyon TL)			2003 Yılı (Milyon TL)		
	Ödenek	Harcanan	Kalan	Ödenek	Harcanan	Kalan	Ödenek	Harcanan	Kalan	Ödenek	Harcanan	Kalan
Kadro Personel Aykırıları	6.736.000	4.821.810	1.906.990	6.992.000	6.861.614	30.386	10.780.000	10.211.422	557.578	12.075.000	12.239.314	835.484
Kadro kapsamı ve İ/İB Bn.	140.000	37.592	102.407	36.000	41.456	8.544	65.000	64.820	180	260.000	224.912	36.918
Kadro Personel Ödenekleri	690.000	556.297	133.703	1.820.000	768.604	251.800	1.220.000	980.230	239.770	1.430.000	1.336.525	111.475
İşçi Ödenekleri (Kad. Tm.) Birimlere	4.906.000	3.368.271	1.511.728	4.425.772	4.371.133	54.639	6.453.000	5.945.850	507.150	5.360.000	5.003.020	296.971
İSTİMC Personel Ödenekleri										5.160.000	4.890.237	1.049.763
Yükseköğretim, Bilimsel Araştırma, Yabancı Akademisyen ve Sanatçıların	2.655.000	1.130.911	1.514.089	1.667.000	1.214.470	452.530	2.301.000	1.906.151	394.849	3.320.000	1.806.901	1.623.099
Millî Saraylar, Saraylar, Müzeler ve Ödenekleri	5.300.000	518.535	2.981.465	3.764.000	16.380	3.747.620	4.045.000		4.045.000	1.750.000		1.750.000
Diğer Yıllık Harçlar	286.050	75.240	210.210	275.000	57.785	217.215	465.000	200.012	164.988	1.360.000	972.181	208.819
TOPLAM	18.961.050	10.936.477	6.934.972	18.693.837	13.391.263	4.762.974	26.378.000	19.484.886	6.793.114	31.865.000	28.625.100	6.820.819

B. ELEŞTİRİ VE TAVSİYELERİMİZ

Türkiye Büyük Millet Meclisine tarihî miras olarak ve millet adına devredilmiş olan Millî Saray, Köşk ve Kasırlar ile fabrikaların bu tarihî mirasa layık bir şekilde korunması ve yaşatılması amacıyla Komisyonca yürütülen denetim ve incelemeler sonucunda aşağıdaki hususlar tavsiye olarak ortaya konmuştur.

1. Bütünsel Bakış Oluşturulması

Ata yadigarı varlıklarımız bizim tarihî değerlerimizdir. Bu itibarla birini diğerinden ayırmak, ayrı ayrı değerlendirmek mümkün değildir. Dolayısıyla bu değerlerin korunması, bakım ve onarımları ile gelecek kuşaklara taşınması maksadıyla yapılan çalışmalar bir bütün olarak değerlendirilmeli, tek tek çözümler aramak yerine bu değerlerle ilgili bütünsel bir bakış açısı oluşturulmalıdır. Yapılan çalışmalarda standartlar belirlenmeli, diğer ülke deneyimlerinden de yararlanılmalı, faydası görülen sonuçlar tüm ünitelere uygulanabilir aşamaya getirilmelidir.

Bu amaçla;

► Millî Saraylar denildiğinde saray, kasır ve köşkler bir bütün olarak akla geliyor ise çözümlerde bu başlık altında bir bütün olarak değerlendirilmeli ve uygulanmalıdır. Bu yolla mikro çözümler yanında makro olarak bir yaklaşım sergilenmelidir.

► Öncelikler sırası belirlenmeli, acil çözüm bekleyen konular bu sıralamanın başında yer almaktadır.

► Kaynaklar öncelikle tarihî değerlerin bakım, onarım ve restorasyonuna ayrılmalıdır. İdari ihtiyaçlara dönük yatırımlar bu ihtiyaçlar karşılandığı ölçüde ikincil olarak değerlendirilmelidir.

► Faaliyetler projelendirilmeli, projelerde öngörülen süreler rasyonel olarak tespit edilmeli ve tatbikatları da bu süreler içerisinde tamamlanmalıdır.

2. Obje Envanterinin Tamamlanması

Millî Saraylarda ilk envanter çalışması, 1923-1924 yıllarında yapılmış olup, araştırmacıların incelemesine sunulmuştur.

Bugün, Millî Saraylar envanterine ilişkin genel olarak "1952 envanteri" olarak adlandırılan tek bir kayıt bulunmaktadır. Halen bilgisayar ortamına aktarma çalışmaları sürdürülen ve yasal belge olarak kabul edilmekte olan 1952 Millî Saraylar Envanteridir. Bu defterlerin maksimum envanter numaraları dikkate alınmak suretiyle yapılan hesaplamalar dikkate alındığında,

10 281 kaydın "Tarihî" 62 380 kaydın ise "Demirbaş" olmak üzere toplam 72 661 eşya kaydının yer aldığı anlaşılmaktadır.

Eşyalar kayıt altına alınırken, tek eşya, grup, takım olarak kaydedilmişler; birden fazla parçaya sahip objelerin bir çoğu, bir envanter numarası altında tanımlanmıştır.

Yukarıda verilmiş olan rakamlar kayıt sayılarını ihtiva etmekte olup, gerek günümüz envanter anlayışı, gerek eser irdeleme anlayışı dikkate alındığında, bir envanter numarası verilmiş olan takımların farklı cinsten birçok parçayı içermesi sebebiyle, toplam eşya sayıları konusunda **teknik olarak net rakamları içermemektedir.**

Millî Saraylar envanterine ilişkin net sayısal verilere, sürdürülmekte olan sayım ve tespit çalışmalarının bilgisayar sistemine aktarılması ve bu çalışma sonuçlarının değerlendirilmesi süreci sonrasında ulaşılabileceği anlaşılmaktadır.

Mevcut envanter kayıtlarının ve objelerin genel durumları izlendiğinde, ilk kayıt çalışmalarının bir tespit envanteri niteliğinde olduğu; herhangi bir ayrıştırmaya tâbi tutulmadan, tarihi ve bedii değer taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın saray, köşk ve kasırlarımızda görülen tüm eşyalar kayıt altına alınmaya çalışılmıştır.

Millî Saraylar Daire Başkanlığınca yapılan sayımlarda, birçok objenin kayıt altına alındıkları mekânlardan başka yerlerde sergilendikleri, tüm bu hareketler esnasında, eşyalara ait envanter numaralarında bozulmalar ve eksilmeler olduğu anlaşılmaktadır.

Günümüzde ise, 17 Ağustos 1999 yılı depremi etkileri de düşünülerek, depoların yerlerinin değiştirilmesi ve yeni konsepte göre depo oluşturulması talepleri yapılmaktadır. Bu da daha önce tamamlandığı düşünülen çalışmaların zaman süreci içerisinde beliren ihtiyaçlara göre farklı boyutta yeniden ele alınması gereğini ortaya koymaktadır.

Gerek "**Saray eşyası atılamaz**" düşüncesinin hâkim olması, gerek geçmişten günümüze sürdürülmekte olan tasnif ve düzenleme çalışmalarının tamamlanmasının beklenmesi, birçok hurda ve köhne durumdaki eşyanın saray bodrumlarında ve depolarında bekletilmesine neden olmuş; bu durum da basın organlarına malzeme olmuş ve kamuoyuna kötü yansımıştır.

Bu programlar sonrası, bu alanlarda yeniden tasnif, düzenleme ve depolama çalışmaları sürdürülmüş, köhne eşyaların terkinini konusunda görüş istenen uzmanlar, başında yer alan bu programların da etkisinde kalarak, sorumluluk almak istememiştir.

Saray müdürlüklerinde emeklilik ya da görev değişiklikleri gibi sebeplerle, zimmet devri çalışmaları, sayım ve tespit çalışmalarını etkileyen bir diğer etken olmuştur. Örneğin Dolmabahçe Sarayında devir teslimin gündeme geldiği 27.9.1996 tarihinden günümüze kadar gelen 7 yılı aşkın süreçte, beş kez devir teslim işlemi başa dönmek suretiyle tekrarlanmış; ama hiçbir zaman bir kişiye sarayın tamamının zimmetlenmesi gerçekleştirilememiştir. Basın ve yayın organlarında da gündeme gelen "**Ölüye Zimmet**" olayı, bugüne kadar yapılmış olan çalışmalarla boyutu oldukça küçülmüş olmasına rağmen, bir gerçeği ifade etmektedir.

Yapılan açıklama ve değerlendirmeler ışığında mal saymanlığının veri tabanı tam işler vaziyete ulaşmış bir envanter bilgi sistemine kavuşturulması gerekmektedir. Bu maksatla Millî Saraylar Daire Başkanlığında TBMM BİM tarafından veri girişine imkân sağlayacak bir envanter programı yazılmış, envanter kayıtlarına ilişkin verilerin giriş işlemi, 2001 yılının başlarında, hedeflenen süreler içerisinde bitirilerek, programın birinci aşaması tamamlanmış; ikinci aşaması olan, saray, köşk ve kasırlarımızda fiilî sayımların yapılarak, sayım sonucu elde edilen mekân ve eşya bilgilerinin daha sonra yapılacak sayımlarla karşılaştırılmasına imkân sağlayacak biçimde bilgisayar ortamına aktarılması, eşyaların barkodlanması ve dijital fotoğraflarının çekilerek sisteme yüklenmesi çalışmalarına aşamalı olarak geçilmiştir.

Mal Saymanlığı Bilgisayar Sistemi projesinin son aşaması ise, sayım ve tespiti yapılan eşyalara taklidi mümkün olmayan barkod ya da RFID otomatik tanıma teknolojilerini içeren özel baskılı etiketlerin takılması olup, bu hususta yürütülmekte olan çalışmalarda; sisteme ait donanım, RFID içeren etiket, portatif el terminalleri, okuyucular, barkod ve RFID yazıcıları, iletişim üniteleri ve ihtiyaç duyulacak yazılım ve tamamlayıcı malzemelerin gerekli olduğu tespit edilmiştir. Bu hususta mevcut teknolojiler araştırılarak ön şartlar oluşturulmuş; ancak bazı teknik eksiklikler sebebiyle projelendirme çalışmaları gecikmiştir.

Bu sistemin tam olarak gerçekleştirilmesi halinde sisteminin sağlayacağı faydalar:

- Saray, köşk ve kasırlarımızda bulunan tarihî ve demirbaş eşyalara ilişkin kayıtların bilgisayar ortamına aktarılarak **güvence altına alınması** sağlanması,
- Verilere hızla ve sağlıklı olarak **ulaşılabilme imkânı**,
- Kayıtların kolayca çoğaltılarak, **birden fazla sayım heyeti kurulabilme imkânı** sağlanması,
- **Devir ve teslim işlemlerinin süratli ve daha sağlıklı** bir şekilde yapılabilme imkânının sağlanması,
- Periyodik **denetim** yapabilme imkânının sağlanması,
- Envanter hakkında istatistik bilgilere ulaşma imkânının sağlanması,
- Sayımlarda dijital fotoğraf makinesi ile eşyaların bu günkü görüntülerinin bilgisayar ortamına aktarılması, **daha sonraki sayımlarda eşya tanımlanmasında bu görüntülerden yararlanılması imkânını** vermesi,
- Saray, köşk ve kasırlarımızda bulunan tüm tarihî ve demirbaş eşyaların, taklit edilemeyen yeni bir etiket ile işaretlenerek, kayıtlarına uygunlukların teyit edilmesinin sağlanması,
- Yapılan tüm değişikliklere ait raporların, sağlıklı ve daha hızlı oluşturulmasının sağlanması,
- Etiketlerin RFID özelliği sayesinde, tarihî eşyalara dokunulmadan, tek tek ya da çoklu sayım imkânı sağlanacak (5-50 cm mesafeden, bu mesafe içerisinde üst üste dizili birden fazla objenin sayımı, el sürülmeksizin yapılabilecektir); sayım esnasında hassas eşyalarda oluşabilecek hasarlar engellenecektir.
- Eşyalarla ilgili güvenlik kontrol altyapısı da hazırlanarak, muhtelif denetim raporları alınabilecektir.

Başlı başına bir proje olan Millî Saraylar Bilgi Sistemine desteğin artırılması gerekmektedir. Objeye envanteri çalışmalarının tamamlanması **tarihsel** bir hizmet olacaktır. Bu itibarla bu projenin Bütçe olanaklarıyla desteklenerek bir an önce sonuç alınması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

3. Yönetimsel Sorunların Çözümü

Millî Saraylar Daire Başkanlığında bir başkan, 3 başkan yardımcısı ve 2 adet grup başkanlıkları yer almaktadır. Yani bir anlamda başkan yardımcılarının yardımcısından söz edilebilir. Bir saray, köşk yada kasırla ilgili bilgi akışı saray müdürünü de dahil ettiğimizde bu kademelerin tamamından geçmekte, böylece uzun bir bürokratik silsile izlemektedir. Bu işlem akışına TBMM merkez teşkilatı da dahil edildiğinde ivediliği olan işlerin gerçekleşmesi oldukça uzun bir dönem alabilmektedir.

Hal böyle olunca, saray personeline bildirilen bir ihtiyaç, saray müdürü, grup başkanı, başkan yardımcısı, başkan, genel sekreter yardımcısı, genel sekreter kademelerinin tamamının bilgisine sunulacak nitelikte ise bu süreç hem ihtiyacın zamanında karşılanamamasına, hem de her kademedeki yöneticinin sorumluluğundan geçmektedir.

Bu itibarla Millî Saraylarla ilgili yönetimsel yapının norm kadro çalışmaları ile süratli ve sonuç alınabilir bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Öte yandan sorumlulukların devri ile sorunların süratle çözülmesine de olanak sağlanabilecek, yersiz bürokrasi engellenebilecektir.

4. Tanıtım Faaliyetlerinin Arttırılması

Millî Saray, köşk ve kasırlar ile bağlı işletmelere yönelik tanıtım faaliyetlerinin gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde arttırılması son derece önemlidir. Bu husus genel bütçe imkânlarıyla desteklenmeli ziyaretçi sayısının arttırılmasına katkı sağlanmalıdır.

Bu mekanlarla ilgili tanıtımın birkaç yönde değerlendirilmesi gerekmektedir. **Bunlardan biri Yıldız Porselen İşletmesi ve Hereke Halı Fabrikasında** üretilen ürünlerin tanıtımıdır. Burada yapılan üretimin pazarlama olanakları ile talebinin artırılması bu yerlerin kârlılığını yükselterek TBMM'nin elinde bir KİT gibi görünmelerini engelleyebilecektir. Örneğin Dolmabahçe Kültür Satış Reyonuna tavsiyelerimiz üzerine yapılan tanıtım levhası sayesinde satışlarda % 400 artış gerçekleştirildiği görülmüştür. Bilimsel pazarlama faaliyetleri araştırılmalı, buraların üretimine dönük talep artırılmaya çalışılmalıdır.

Bir diğer tanıtım saray, köşk ve kasırlarımızın gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde tanıtımını artırarak buralara dönük ziyaretçi kapasitesinin artırılmasına dönük çalışmalar olmalıdır. Bu tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilirken uluslararası müzecilik örneklerinden faydalanarak, İstanbul'un özel değerleriyle bütünleşmiş tanıtım faaliyetleri yürütülebilecektir.

Son olarak tanıtım konusunda ziyaretçilerin saray, köşk ve kasırlarımızı ziyaretleri sırasındaki tanıtım faaliyetlerinden söz edilebilir. Bu alanlar rehberler tarafından ziyaretçilere gezdirilirken bilimsel olarak hazırlanan ortak metinler kullanılmalıdır. Her rehber tarafından standart bir sunum yapılmalı ve bilimsel güncellemeler ışığında bu metinler güncellenmelidir.

Öte yandan geziler sırasında teknik imkânlardan istifade edilmesi de son derece önemlidir. Bu alanda uluslararası düzeyde kullanılan teknikler araştırılmalı, gezi güzergahları dolaşırken birçok dilde hizmet verebilen teknik cihazların kullanılması yönünde çalışmalar yürütülmelidir. Gezi odalarında, salonlarında vb... o oda, salon vb... nin özelliğini, yer alan eşyaları tanıtan teknik tabelalar kullanımı ile ziyaretçilerin bu pankartlardan istifade edilmesi sağlanabilir.

Açıklanan nedenlerle tanıtım konusundaki bilimsel veriler ve uluslararası örnekler araştırılmalı, gerekli maliyet bütçe olanakları ile desteklenmelidir.

5. Sosyal İmkânların Geliştirilmesi ile Halka Daha Aktif Hizmet Verilmesi

Ülkemizde TURİNG tarafından işletilen bazı kasır ve müstemilatında geliştirilen sosyal olanaklarla buraların halka daha aktif hizmet verdiği ve gelirlerini arttırdığı da bir vakıa olup, bu yöndeki çalışmaların Millî Saray, Köşk ve Kasırlarımızda da uygulanabilirliği araştırılmalı ve değerlendirilmelidir.

Saray, köşk ve kasırlarımız mevcut konum, çevre düzenlemesi ve muazzam bahçeleriyle halen düğün, toplantı gibi faaliyetler için hizmet verebilmektedir. Diğer taraftan bir kısmının içerisinde kafeterya olanakları da bulunmaktadır.

Bu faaliyetlerin zenginleştirilmesi yolları aranmalı, böylelikle halkın daha fazla ziyaretine olanak sağlanmalı, öte yandan gelir getirici bu faaliyetler ile kendi gelirleri ile bakım ve onarımlarını sürdürebilir bir noktaya taşınması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Ancak bu çalışmalar yapılırken, mevcut tarihî mirasın özgün nitelikleri de göz önünde bulundurulmalı, korunmaları ihmal edilmemelidir.

6. Yeni Tefriş Alanları ve Sergilenmeyen Objelerin Halkla Buluşturulması

Yürütülen denetim ve incelemeler sırasında özellikle Dolmabahçe Sarayında yeni açılan tefriş alanlarının olduğu görülmüş bu alanların açılması için büyük gayretler sarfedildiği tespit edilmiştir. Ancak halen Dolmabahçe Sarayında tefrişe açık olmayan tarihî mekanların mevcudiyeti de yapılan incelemelerde görülmüştür.

Bu alanların bir an önce halka açılması tarihî mirasımızla halkın ve yabancı ülke ziyaretçilerinin buluşması açısından önem arz etmektedir.

Diğer taraftan yine Dolmabahçe Sarayının depolarında halen sergilenmeyen bir çok obje bulunduğu yapılan incelemeler sırasında görülmüştür. Bu objelerin tarihi araştırmalar ile bulunacak veriler sonucu sarayların özgün yerlerinde sergiye açılması yada depo müze olarak adlandırılabilir yöntemler ile yeni sergi alanlarında ziyaretçilerle buluşturulması anlamlı olacaktır.

Bu anlamda Yıldız Sarayının Kültür Bakanlığından Türkiye Büyük Millet Meclisine devri önemli bir aşama olacaktır. Böylelikle Dolmabahçe Sarayında yer alan Yıldız Sarayına ait özgün objeler bu Sarayda sergilenebilecektir. Bu itibarla Yıldız Sarayının devriyle ilgili süratle ve bir an önce netice alınmalıdır.

7. Mülkiyet Sorunlarının Çözümü

Komisyonumuzca yapılan denetim ve incelemeler sırasında, sınırlı mesai imkânları içerisinde, haksız ve hukuksuz olarak trafiğe kapatılıp çıkmaz sokak haline getirilen Yahya Efendi Sokağını aslına dönüştürülmek suretiyle trafiğe açılarak Yıldız Porselen fabrikasına halkın ulaşımının kolaylaştırılması, Küçüksu Kasrı sol tarafından denize dökülen Küçüksu Deresinin İSKİ tarafından ıslah edilmesi, Florya Atatürk Köşkü yanında bulunan ve belediyenin elindeki arsanın köşk bünyesine dahil edilmesi ve Florya Atatürk Köşkü sahilindeki yosunlaşmayla mücadele edilmesi konularıyla ilgili Komisyonumuz Üyeleri ile birlikte İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı nezdinde temaslarda bulunulmuş ve olumlu neticeler alınmıştır.

Ancak Millî saray, köşk ve kasırlarımızın öteden beri devam eden mülkiyet sorunlarına daha kapsamlı bir yaklaşım gerekmektedir. Buraların özgün alanlarına kavuşturulması için bir çalışma grubu oluşturulması, bu çalışma grubu marifetiyle mülkiyetle ilgili sorun ve alternatifli çözüm önerilerinin belirlenmesi önem taşımaktadır.

8. Bakım ve Onarım Faaliyetleri İçin Bütçe Olanaklarının Kullanılması

Yıllar itibariyle Millî Saraylar Daire Başkanlığına restorasyon, bakım ve onarım amacıyla tahsis edilen ve kullanılan ödeneğin yapısı incelendiğinde, genel olarak aşağıda görüldüğü gibi bu ödeneklerin kullanılmadığı görülmektedir.

Bütçe Yılı	Millî Sarayların Toplam Bütçe Odenegi	Restorasyon Bakım ve Onarım İçin Tahsis Edilen Ödenek	Harcanan Ödenek	Kalan Ödenek	Harcama Oranı (%)
2000	18.861.050.000.000	3.500.000.000.000	518.555.000.000	2.981.445.000.000	0,15
2001	18.095.837.000.000	3.764.000.000.000	16.305.000.000	3.747.695.000.000	0,00
2002	26.278.000.000.000	4.945.000.000.000		4.945.000.000.000	0,00
2003	31.556.000.000.000	1.750.000.000.000		1.750.000.000.000	0,00
2004 (Haziran)	28.651.400.000.000	511.560.000.000	18.075.000.000	493.485.000.000	0,04

Bunda bu güne kadar bu tür harcamaların TBMM Vakfı tarafından karşılanmasının da büyük etkisi vardır. TBMM Vakfı aracılığı ile bakım onarım ve restorasyon hizmetleri için 2000 yılında 1,1 trilyon, 2001 yılında 1,1 trilyon, 2002 yılında 987 milyar, 2003 yılında 2,5 trilyon ve 2004 yılında da 2,1 trilyon harcama yapılmıştır.

Ancak bakım, onarım ve restorasyona ihtiyaç olduğuna göre genel bütçe ile tahsis edilen ödeneklerin ihtiyaç olan rasyonel alanlarda ve zamanında kullanılması ile bu tarihi mirasın ölçülemeyecek değeri muhafaza edilebilecektir.

9. Genel Bütçeden TBMM Vakfına Bakım, Onarım, Muhafaza Amacıyla Gönderilen Özel Ödeneğin Tahsis Amacı Dışında Kullanılması

2919 Sayılı TBMM Genel Sekreterliği Teşkilat Kanununun 13 üncü maddesinde Millî Saray, köşk ve kasırların gezi ücretlerinin yıllık hasılatının Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinde açılacak "Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfına Yardım" tertibine ödenek kaydolunacağı ve bu gelirin sadece millî saray, köşk ve kasırların bakım, onarım ve muhafazalarında kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. TBMM Vakfının son dört yıla ait gelir ve gider türleri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak gösterilmektedir.

Gelir Türleri	2000	2001	2002	2003
GEZİ BİLETLERİ GELİRİ	1.407.596.750.000	2.031.288.750.000	2.632.464.500.000	2.984.298.250.000
YİDEO ÇEKİM GELİRİ	23.500.000.000	53.620.000.000	70.115.500.000	65.422.500.000
FOTOĞRAF GELİRİ	54.118.000.000	110.490.000.000	132.239.500.000	147.538.500.000
MEKAN KİRA GELİRİ(BAĞİS)	146.722.985.825	175.160.873.282	333.489.205.000	543.713.607.000
YAYIN GELİRİ	27.032.171.014	34.326.395.189	35.716.483.000	37.432.780.000
HATIRA EŞYA GELİRİ	53.936.015.775	75.819.491.606	112.686.028.000	106.530.000.000
KAFETERYA SOS.TESİS GELİRİ	279.089.632.124	439.376.778.847	684.970.147.000	899.411.000.000
MÜHTELİP GELİRLER (Balçeç Bileti, Sigara,Dis, Fair Kaubiyö vb.)	47.422.448.627	214.674.070.952	417.187.044.393	50.741.000.000
TOPLAM	2.039.418.003.365	3.134.956.359.876	4.448.068.407.393	4.835.087.637.000

Harcama Türleri	2000	2001	2002	2003
PERSONEL GİDERİ	745.424.734.430	826.272.477.901	1.159.129.372.000	1.502.435.000.000
EĞİTİM GİDERLERİ	54.984.512.080	55.753.511.208		
KÖLÜR TANITIM GİDERLERİ	6.765.280.212	6.061.220.321	12.993.225.000	35.909.000.000
HATIRA EŞYA+YAYIN GİDERİ	123.783.171.109	62.635.967.111	80.509.142.000	139.556.000.000
KAFETERYA SOS.TESİS GİDERLERİ	234.872.776.795	338.591.891.403	523.978.096.000	742.344.000.000
DEMİRCİBAŞ GİDERLERİ	11.218.499.615	28.271.851.609	69.851.276.000	204.405.000.000
TEKRİR GİDERLERİ	71.861.857.725	17.419.125.493	168.265.483.000	210.631.000.000
SOSYAL TESİS İŞLETME GİDERLERİ	132.885.373.264	183.940.210.468	232.317.687.000	366.933.000.000
MÜHTELİP GİDERLER	16.148.782.621	114.449.285.449	377.732.772.000	79.294.000.000
RESTORASYON GİDERLERİ	753.488.906.297	1.168.155.890.833	987.135.790.000	2.316.541.000.000
RESTORASYON VE KÜLTÜR TANITIMINA İLİŞLİ PERSONEL		105.063.341.299	130.671.130.000	585.216.000.000
TOPLAM	2.151.433.795.648	3.196.615.663.695	4.162.604.681.000	6.783.585.900.000

Son 3 yıl itibarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfına millî saray, köşk ve kasırların bakım, onarım ve muhafazalarında kullanılmak amacıyla aktarılan ödenek miktarı ile bu ödenekten millî saray, köşk ve kasırların bakım, onarım ve muhafazalarında kullanılan miktar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Yıllar	Özel Ödenek (Harcama) Toplamı (1000 TL)	MİB saray, köşk ve kasırların bakım, onarım ve muhafaza amacıyla kullanılması	Restorasyon ve Kültür Tanıtımına İlgili Personel Giderleri	Toplam Restorasyon ve Onarım Gideri	Personel Giderleri Dahil Edilmiş Diğer Kullanıcı Tutar	Personel Giderleri Dahil Edilmiş Diğer Kullanıcı Tutar
2001	2.109.568.250	1.168.155.000	99.062.360	1.565.217.241	846.281.000	941.413.280
2002	2.588.554.750	987.135.790	130.671.130	1.517.827.628	4.070.737.120	601.394.960
2003	3.088.766.250	2.316.541.000	815.216.000	3.102.077.000	35.216.790	872.128.780

Yukarıdaki verilerden, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfına milli saray, köşk ve kasırların bakım, onarım ve muhafazalarında kullanılmak amacıyla aktarılan ödenegin ancak bir kısmının bu amaçla kullanıldığı; kalanının ise amacı dışında kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bir taraftan Genel Bütçe ile restorasyon bakım ve onarım maksadıyla tahsis edilen ödenekler hemen hemen hiç kullanılmaz iken öte yandan özel ödenek suretiyle TBMM Vakfına aynı amaçla aktarılan ödeneklerin kullanılmaması arzulan gaye ile elde edilmek istenen sonuçlara ulaşılamamasına sebep olmuştur.

10. Fabrikaların Verimliliğinin Arttırılması ve Yeniden Organizasyonu

Milli Saraylar Daire Başkanlığı bünyesinde yer alan Yıldız Porselen İşletmesi ve Hereke Halı Fabrikasında yapılan denetim ve incelemeler neticesinde, söz konusu fabrikalar sadece kâr amaçlı fabrikalar olmaktan çok milli kültürümüzün yaşattığı birer okul olarak görülmele birlikte bu birimlere ait tespit ve değerlendirmelerimiz aşağıdaki gibidir;

a) Yönetici yapısı:

Yıldız Porselen İşletmesinde 1 işletme müdürü, 2 işletme müdür yardımcısı, 1 üretim müdürü (vekalet), 1 planlama müdürü, 1 makine ve enerji müdürü (vekalet), 1 çini el dekor müdürü (vekalet), 1 muhasebe müdürü (vekalet), 1 personel müdürü (vekalet) olmak üzere toplam 130 çalışanı olan bu işletmede 9 adet yönetici olarak nitelendirilebilecek kadro bulunmaktadır. Bu kadrolardan beşi vekaleten yürütülmektedir.

Hereke Halı Fabrikasında ise 1 fabrika müdürü, 2 fabrika müdür yardımcısı, 1 personel müdürü, 1 el halı işletme müdürü, 1 ipeklilik dokuma müdürü, 1 muhasebe müdürü (boş) 1 ticaret müdürü (boş), 1 planlama müdürü (boş), olmak üzere toplam 51 fiili çalışan olan bu fabrikada 9 adet yönetici olarak nitelendirilebilecek kadro bulunmaktadır. Bu kadrolardan 3 adedi boştur.

Söz konusu işletme ve fabrikanın kapasite ve personel sayıları düşünüldüğünde, bazı yönetici kadroları her ne kadar vekaleten de yürütülse, yönetim sistemlerinin yeniden ele alınması, gerekiyorsa birkaç fonksiyonun bir müdürlük olarak yeniden organize edilmesi önem arz etmektedir.

b) Kârlılık Değerlendirmesi:

Denetim ve inceleme yapılan Yıldız Çini ve Porselen İşletmesi ile Hereke Halı ve İpeklilik Dokuma Fabrikasının gelir tabloları incelendiğinde kâr ettikleri görülmektedir. Ancak bu işletme ve fabrikanın personel, elektrik, su gibi ana giderlerini ve dolayısıyla maliyetlerini oluşturan unsurların genel bütçe içinde karşılandığı ve dolayısıyla kâr analizine katılmadığı düşünüldüğünde gerçek kârlılığın tespiti için bu unsurların da hesaba katılması gerekir. Bu unsurlar dikkate alındığında ise her iki birimde de yıllar itibarıyla zarar edildiği aşağıdaki tabloda görülmektedir.

<i>İşletme/Fabrika Adı</i>	<i>2000 Zararı</i>	<i>2001 Zararı</i>	<i>2002 Zararı</i>	<i>2003 Zararı</i>	<i>2004 (Mayıs) Zararı</i>
Yıldız Çini ve Porselen İşletmesi	419.394.000.000	616.440.000.000	823.610.500.000	566.741.664.000	835.859.248.000
Hereke Halı ve İpeklilik Dokuma Fabrikası	281.691.811.000	67.472.703.000	234.666.000.000	609.746.918.000	284.855.488.000

Bu itibarla her iki ünitenin gerek yönetim ve gerekse işletme rasyonelliği açısından yeniden değerlendirilmesi önem arz etmekte olup, alternatif çözüm arayışlarına ihtiyaç vardır.

11. Üç Boyutlu Lazer Tarayıcı Sistemi Desteklenmesi

3 Boyutlu lazer tarayıcı ile tarihi ve kültürel mirasımızın koruma ve güçlendirme çalışmalarına taban olacak 3 boyutlu sayısal ortamda modellenmesi, grafik planların ve hali hazır haritaların oluşturulması, dijital ortamda arşivlenmesi, deformasyon ölçümlerinin çok hızlı ve yüksek hassasiyette yapılması sağlanabilecektir. Bu yolla tüm saray, köşk ve kasırlara ait detaylı hali hazır haritalar, sayısal rölöveler sayısal modellemeler, dijital resimler, fotoplan ve ortofotolar ile plan profil ve kesitlerin elde edilmesi sağlanacaktır.

Örneğin Dolmabahçe Sarayının tüm iç ve dış mekanlarının, içindeki eşyalarının tüm sayısal modellerinin, çizgisel ve resimsel rölövelerinin üretimini **1 yıl gibi kısa bir sürede bitirmek mümkündür.**

Bu kadar geniş kapsamlı bir hizmeti karşılayacak olan projenin bütçe olanakları ile desteklenmesinin son derece anlamlı olacağı değerlendirilmektedir.

12. Birimler Tarafından Yapılan Taleplerin Karşılanması

Saray, köşk ve kasırlarımızca Millî Saraylar Daire Başkanlığına yapılan taleplerin bir an önce yerine getirilmesi gerekmektedir. Komisyonumuzun Millî Saray, köşk ve kasırlarda yapmış olduğu inceleme ve denetimler neticesinde tespit ettiği ihtiyaçlar aşağıda detaylarıyla verilmiştir.

Dolmabahçe Sarayı

1. Sarayın bodrum katında saray yaşantısını yansıtan mutfak, çay ocağı, hizmetlilerin mekanları aslına uygun şekilde restore edilerek gezi güzergâhına açılması,
2. Dolmabahçe sarayındaki tarihî halıların uygun bir mekanda sergilenmesi,
3. Sarayın güvenliği için kamera sisteminin kurulması.

Beylerbeyi Sarayı

1. Saray içindeki tüm askılı objelerin avizeler dahil olmak üzere depreme karşı sağlamlaştırılması, porselen objelerin buldukları yerlerde uzmanlarca korunmaya alınması,

2. Sarayın 2 nolu salonunda bulunan 11 adet dolabın içerisinde bulunan değişik seksiyonlara ait (porselen, cam ve tekstil) toplam 1115 adet 6 takım 39 parça olan objelerin ayrı ayrı ve günün şartlarına uygun depolanması,

3. Harem bahçesi giriş kapısının itfaiye araçlarının girebileceği ölçülerde yeniden restore edilmesi,

4. Sarayın özellikle güneş alan cephe camlarını ultraviyole ve filtreli saydam lamilasyon yapılarak objelerin korunması ve enerjiden tasarrufla ziyaretçilerin mekanları tarihî konumda görmelerinin sağlanması,

5. Kalorifer sisteminin, sarayın tünel giriş ile 2-3 ve 4 nolu personelin oturduğu odalarda da yapılması, bu odaların elektrikli sobalarla ısıtıldığından yangın tehlikesinin ve enerji kaybının önüne geçilmesi, Sarayın üst bahçelerdeki havuz suyunun sirkülasyon olmaması nedeniyle kirlilik oluşturmakta, sirkülasyon sisteminin yapılarak bu sorunun,

6. Bahçe sulaması için artezyen açılarak 50 ila 70 milyara varan su faturası ödemelerinin önüne geçilmesi,

7. Sarayın bilet satış ve giriş bölümüne ve güvenlik açısından önemli görülebilecek yerlere kamera sisteminin konulması,

8. Uzun süredir dedektör alarmı veren ahır köşkün çatısının yeniden onarımının yapılması.

Aynalıkavak Kasrı

1. Kasırdaki bulunan 432 parça küçük obje (5 sandık) ile tarihî mobilya başta olmak üzere diğer objelerin (halı-aydınlatma) güvenli bir mekana taşınmasının sağlanması,

2. Taşıma işleminin müze araştırmacısı ve seksiyon sorumlularının denetiminde gerçekleştirilmesi.

Maslak Kasrı

1. 1993 Yılında Cumhurbaşkanlığı çalışma köşkü olarak kullanılması nedeniyle bazı değişikliklere uğramıştır. Odalarda eski ve yeni eşyalar birarada sergilenmekte olup, uzmanlar tarafından araştırma yapılarak aslına uygun tefriş edilmesi,

2. Büyük Av Köşkünün dış cephe ahşap kaplamalarında ve diğer binaların kapı ve pencerelerinde çürümeler mevcut olup, gerekli önlemlerin alınması,

3. Eski olan su şebekesinin değiştirilmesi,

4. Yüksek su faturalarını önlemek için bahçe sulaması için artezyen açılması,

5. Büyük Av Köşkünün yağmurlu havalarda bodrum katına su dolmasının engellenmesi için gerekli çalışmaların başlatılması,

6. Kasrın ana giriş kapısının her iki yanında bulunan ve kullanılmayan nöbet kulelerinin kaldırılarak yerine uygun bir giriş kapısının yapılması,

7. Kasrın 7 nolu salonunda bulunan ve depremde duvardan kısmen ayrılan şöminenin ve üzerindeki aynanın restore edilmesi.

Beykoz Kasrı

1. Restorasyon çalışmaları devam eden Beykoz Kasrının kapalı mekan oluşturulması ve yağmurdan korunması açısından çatı onarımlarının bir an evvel bitirilmesi,

2. Çatı kaplaması biten odaların tavanlarında süsleme (kalemkar) çalışmalarına başlanması,

3. Çevre duvarlarının gözden geçirilerek sağlamlaştırılması,

4. Hava hamamın deforme olan kısımlarının restore edilmesi,

5. Balıkçılar tarafı deniz kıyısına duvar, dikenli tel veya başka bir şekilde caydırıcı engel konulması,

6. Kasrın güvenli korunması ve kollanması için kapalı devre güvenlik sisteminin kurulması,

7. Bahçelerde mevcut 10 adet havuz ile 4 adet tarihî çeşmelerin mermer onarımları ile birlikte havuzların su kaçırmayacak şekilde izole edilmesi,

8. Kasrın restore çalışmalarının, bir an evvel bitirilmesi için maddi kaynağın temin edilmesi.

Yıldız Şale Köşkü

1. 1 Nolu salonda bulunan tarihî 406 m²'lik halının bakım ve onarımının yapılması,

2. Rutubet önleme çalışmalarına başlanması,

3. Ferhan binalarının dış cephe duvarlarının restore edilmesi, aydınlatma ve bahçe düzenlemelerinin yapılması.

Küçüksu Kasrı

1. Küçüksu Kasrı ile Küçüksu arasındaki bahçenin çevre duvarlarının yapılması ve üzerine demir parmaklıkların monte edilme işlerinin bitirilmesi,

2. İskelenin turizme açılması için rehabilitasyon çalışmalarının bitirilmesi,

3. Küçüksu deresi ıslah çalışmalarının İSKİ tarafından bitirilerek Küçüksu Deresi denizağzı civarında biriken balçık ve kirliliğin İSKİ tarafından temizlenmesinin sağlanması.

İhlamur Kasrı

1. İhlamur Kasrı bahçe duvarlarının kötü durumda olup, bakım ve onarımlarının yapılması,

2. İhlamur Kasrını yangına karşı kurulmuş olan su rezervinin jeneratör sistemine kavuşturulması,

3. Kışlık kafeterya olarak kullanılan Maiyet Köşkünün üst kat arka odasında yer yer dökülen ve kabaran stukoların onarımının yapılması,

4. Maiyet Köşkünün nem alma sistemi için sökülen sıvalarının yapılarak onarımın tamamlanması,

5. Mabeyn ve Maiyet köşklarinin kapı ve pencerelerinin yağmur suyu girmemesine karşı macun ve boya işlerinin yapılması.

Florya Deniz Atatürk Köşkü

1. Köşk içi ve dışının boyanması,

2. Köşk içindeki halıların değiştirilmesi,

3. Köşkün su tesisatının yenilenmesi,

4. Köşk sahilinde ve Köşkü ayakta tutan sütunlarda oluşan yosunların İSKİ tarafından temizlenmesi.

Yalova Atatürk Köşkü

1. Atatürk Köşküne tahsis edilen 6 dönüm arazinin 23 dönüme çıkartılması,

2. Köşke tahsis edilen arazinin güvenlik açısından etrafının tel örgü ile çevrilmesi,

3. Yaverlik Köşkü ile yeni alınan sinema binasının restorasyon programına alınarak bakım ve onarımının yapılması,

4. Köşk odalarının duvar kağıtlarının eski haline getirilmesi,

5. Köşk Pencere ve doğramalarının yenilenip boyanması,

6. Köşk ve Genel Sekreterlik binalarının yağmur derelerinin yenilenmesi.

C. SONUÇ

Geliştirilmesi gereken yönleri olmakla beraber Millî Saraylar Daire Başkanlığının kararlı bir şekilde gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler kültür mirasımızın korunup geliştirilmesi yolunda yapılan önemli faaliyetlerdir. Komisyonumuz tarihimizin bize mirası olan millî servetimizin nadide eserleri Millî Saraylarımızın gelecek kuşaklara en iyi şekilde taşınması için üstlendiği denetleme görevini milletimiz adına en iyi şekilde gerçekleştirme gayretini sürdürecektir olup, yapılan denetim ve incelemeler sonucu önemli görülen takdire değer faaliyetler ile tespit ve tavsiyeler yukarıda zikredilmiştir.

19 - 31 Temmuz 2004 tarihleri arası Millî Saray, Köşk ve Kasırlara ilişkin inceleme ve denetim raporu Genel Kurulun Bilgisine arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>M. Ergün Dağcıoğlu</i>	<i>A. İhsan Merdanoğlu</i>	<i>Adem Tatlı</i>
Tokat	Diyarbakır	Giresun
Denetçi	Sözcü	Üye
<i>Saffet Benli</i>	<i>İsmail Ericekli</i>	<i>İsmail Soylu</i>
Mersin	Çankırı	Hatay
Üye		Üye
<i>M. Beşir Hamidi</i>		<i>Fehmi Öztunç</i>
Mardin		Hakkâri

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 607)

Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/502)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

15.3.2004

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310-3857

Konu : Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin'in yasama dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 27.2.2004 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.02-1.128.12.2004/09573 sayılı yazısı.

213 sayılı Vergi Usul Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.02-1.128.12.2004/09573

27.2.2004

Konu : Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin'in yasama dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

213 sayılı Vergi Usul Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Abdurrahman Müfit Yetkin hakkında yapılan hazırlık soruşturması sırasında adı geçenin, Şanlıurfa İlinden Milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, yasama dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında düzenlenen fezlekeli evrak Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığının 29.1.2004 gün ve Bk.2004/598 sayılı yazısı ekinde alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması konusunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Cemil Çiçek

Bakan

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

Esas No. : 3/502

28.5.2004

Karar No. : 94

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

213 sayılı Vergi Usul Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin hakkında düzenlenen Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Dair Başbakanlık Tezkeresi ve eki dosya hakkındaki Hazırlık Komisyonu Raporu, Karma Komisyonumuzun 26.5.2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Karma Komisyonumuz isnat olunan eylemin niteliğini dikkate alarak Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit Yetkin hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Burhan Kuzu</i>	<i>Atilla Koç</i>	<i>Mehmet Ali Bulut</i>
<i>İstanbul</i>	<i>Aydın</i>	<i>Kahramanmaraş</i>
<i>Kâtip</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>Uğur Aksöz</i>	<i>Abdullah Torun</i>
<i>Sakarya</i>	<i>Adana</i>	<i>Adana</i>
	(Muhalefet şerhi eklidir)	
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>F. Hüseyin Kutlu</i>	<i>İbrahim Hakkı Aşkar</i>	<i>Halil Ünlütepe</i>
<i>Adıyaman</i>	<i>Afyon</i>	<i>Afyon</i>
		(Muhalefet şerhi eklidir)
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Oya Araslı</i>	<i>Haluk İpek</i>	<i>Atilla Emek</i>
<i>Ankara</i>	<i>Ankara</i>	<i>Antalya</i>
(Muhalefet şerhim eklidir)		(Muhalefet şerhi ekli)
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Tuncay Ercenk</i>	<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>	<i>Metin Kaşıkoğlu</i>
<i>Antalya</i>	<i>Denizli</i>	<i>Düzce</i>
(Muhalefifim)		
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Mustafa Nuri Akbulut</i>	<i>Nimet Çubukçu</i>	<i>Yılmaz Kaya</i>
<i>Erzurum</i>	<i>İstanbul</i>	<i>İzmir</i>
		(Muhalefet şerhi ektedir)
<i>Üye</i>	<i>Üye</i>	<i>Üye</i>
<i>Musa Sivacioğlu</i>	<i>Süleyman Sarıbaş</i>	<i>Mehmet Kurt</i>
<i>Kastamonu</i>	<i>Malatya</i>	<i>Samsun</i>

Üye <i>İlyas Sezai Önder</i> Samsun (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Ahmet Çağlayan</i> Uşak	Üye <i>Halil Özyolcu</i> Ağrı
Üye <i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	Üye <i>Hasan Kara</i> Kilis	Üye <i>Mehmet Ziya Yergök</i> Adana (Karşı oy)
Üye <i>Feridun Fikret Baloğlu</i> Antalya (Karşı oy)	Üye <i>Orhan Yıldız</i> Artvin	Üye <i>Yüksel Çorbacioğlu</i> Artvin (Karşıyım)
Üye <i>Semiha Öyüş</i> Aydın	Üye <i>Feridun Ayzazoğlu</i> Çorum (Karşı oy)	Üye <i>Muzaffer Külcü</i> Çorum
Üye <i>Mahmut Durdu</i> Gaziantep	Üye <i>Recep Özel</i> Isparta	Üye <i>Mehmet Yılmazcan</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu	Üye <i>Harun Tüfekçi</i> Konya	Üye <i>Kerim Özkul</i> Konya
Üye <i>Muharrem Kılıç</i> Malatya (Karşı oy)	Üye <i>İsmail Bilen</i> Manisa	Üye <i>Orhan Eraslan</i> Niğde (Karşıyım)
Üye <i>Ömer Kulaksız</i> Sivas	Üye <i>Mehmet Nuri Saygun</i> Tekirdağ (Karşı oy)	Üye <i>Bekir Bozdağ</i> Yozgat

KARŞI OY YAZISI

Anayasamızın 83 üncü maddesinde yasama dokunulmazlığı başlığı altında mutlak ve geçici anlamda iki tür dokunulmazlık düzenlenmiştir. Mutlak dokunulmazlık, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulmalarını sağlamaktadır. Mutlak dokunulmazlık adı verilen ve kaldırılması söz konusu olmayan bu dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin düşüncelerini serbestçe ifade etmelerine imkân tanınmaktadır.

Geçici dokunulmazlık ise, seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin Meclisin kararı olmadıkça tutulmamasını, sorguya çekilememesini, tutuklanmamasını ve yargılanmamasını; hakkında verilmiş olan ceza hükmünün üyelik sıfatı sona erinceye kadar yerine getirilmemesini sağlamaktadır.

Geçici dokunulmazlık TBMM kararı ile kaldırılabilir.

Geçici dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin yasama çalışmalarına katılımının tutuklanma, sorguya çekilme, yargılanma veya tutulma gibi nedenlerle engellenmemesi ve siyasî iktidarın keyfileşebilecek suç isnatları veya ceza kovuşturmalarına karşı korunmasıdır.

Günümüzde pek çok ülkede geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltıldığı görülmektedir.

Türkiye ise bu gelişimin dışında kalmıştır.

Bu durum, geçici dokunulmazlığın toplum tarafından giderek bir ayrıcalık olarak görülmesine yol açmıştır.

Son zamanlarda kimi vatandaşlarımızda yolsuzluk olaylarının bir bölümünün siyasetçiyle bağlantılı olduğu ve dokunulmazlık nedeniyle bu yolsuzlukların takibinin güçleştiği yolunda bir kanı oluşmaya başlamıştır. Bu kanı, parlamentonun saygınlığının olumsuzca etkilenmesine ve dokunulmazlıkların hukuk devletinin gerçekleşmesinin önündeki bir engel olarak görülmesine neden olmaktadır.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda yargı organlarından gelen taleplerin sonuca bağlanmasının uzun zaman alması veya Meclisçe genellikle kovuşturmanın milletvekili sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verilmesi, toplumun adalet duygusunu da zedelemektedir.

Diğer yandan dokunulmazlığının kaldırılmaması, hakkında suç isnadı bulunan milletvekilinin yargılanma hakkından yararlanmasına da imkân bırakmamaktadır.

Bütün bu kanı ve değerlendirmelerin siyasal yaşamımızdaki olumsuz etkilerinin daha büyük boyutlara ulaşmasını engellemek için Anayasamızın 83 üncü maddesinin değiştirilmesi ve geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltılması gerekmektedir. Bu konuda CHP ve siyasî partilerimizin pek çoğu 2002 seçimleri sırasında topluma taahhütte bulunmuştur.

Ancak şu ana kadar böyle bir Anayasa değişikliği gerçekleştirilmemiştir.

Bu durumda, milletvekili dokunulmazlığının hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesini güçleştirici bir husus haline dönüşmemesi, TBMM'nin saygınlığını zedeleyecek eleştirilere neden olmaması ve milletvekillerinin yargılanarak aklanma hakkından yararlanmalarını engellememesi için bir tek çözüm kalmıştır; o da, hakkında dokunulmazlığının kaldırılması istemi bulunan milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesidir.

Bu nedenlerle, Komisyonun, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.

<i>Uğur Aksöz</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Halil Ünlütepe</i>
Adana	Adana	Afyon
<i>Yüksel Çorbacıoğlu</i>	<i>Oya Araslı</i>	<i>Feridun F. Baloğlu</i>
Artvin	Ankara	Antalya
<i>Tuncay Ercenk</i>	<i>Atila Emek</i>	<i>Feridun Ayvazoğlu</i>
Antalya	Antalya	Çorum
<i>Yılmaz Kaya</i>	<i>Muharrem Kılıç</i>	<i>Orhan Eraslan</i>
İzmir	Malatya	Niğde
	<i>İ. Sezai Önder</i>	
	Samsun	

Dönem : 22

Yasama Yılı : 2

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 606)

Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/501)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipier

Genel Müdürlüğü

15.3.2004

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310-3856

Konu : Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in yasama dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 27.2.2004 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.02-1.128.11.2004/09572 sayılı yazısı.

4208 sayılı Kararın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.02-1.128.11.2004/9572

27.2.2004

Konu : Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez'in yasama dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

4208 sayılı Kararın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanuna muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Süleyman Bölünmez hakkında yapılan hazırlık soruşturması sırasında adı geçen, Mardin İfinden milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, yasama dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında düzenlenen fezlekeli evrak Antalya Cumhuriyet Başsavcılığının 30.1.2004 gün ve BM.2004/429 sayılı yazısı ekinde alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması konusunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Cemil Çiçek

Bakan

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

Esas No. : 3/501

28.5.2004

Karar No. : 134

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanuna muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez hakkında düzenlenen Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Dair Başbakanlık Tezkeresi ve eki dosya hakkındaki Hazırlık Komisyonu Raporu, Karma Komisyonumuzun 26.5.2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Karma Komisyonumuz isnat olunan eylemin niteliğini dikkate alarak Mardin Milletvekili Süleyman Bölünmez hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Burhan Kuzu</i>	<i>Atilla Koç</i>	<i>Mehmet Ali Bulut</i>
İstanbul	Aydın	Kahramanmaraş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>Uğur Aksöz</i>	<i>Abdullah Torun</i>
Sakarya	Adana	Adana
Üye	(Muhalifim)	
<i>F. Hüseyin Kutlu</i>	Üye	Üye
Adıyaman	<i>İbrahim Hakkı Aşkar</i>	<i>Halil Ünlütepe</i>
Üye	Afyon	Afyon
<i>Oya Araslı</i>	Üye	(Muhalefet şerhi ekli)
Ankara	<i>Haluk İpek</i>	Üye
(Karşı oy yazım ektedir)	Ankara	<i>Atila Emek</i>
Üye	Üye	Antalya
<i>Tuncay Ercenk</i>	<i>Mehmet Salih Erdoğan</i>	(Muhalefet şerhi ekli)
Antalya	Denizli	Üye
(Muhalifim)	Üye	<i>Metin Kaşıkoğlu</i>
Üye	<i>Nimet Çubukçu</i>	Düzce
<i>Mustafa Nuri Akbulut</i>	İstanbul	Üye
Erzurum	Üye	<i>Yılmaz Kaya</i>
Üye	<i>Süleyman Sarıbaş</i>	İzmir
<i>Musa Sivacıoğlu</i>	Malatya	(Muhalefet şerhi ektedir)
Kastamonu		Üye
		<i>Mehmet Kurt</i>
		Samsun

Üye
İlyas Sezai Önder
Samsun
(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
Ramazan Can
Kırıkkale

Üye
Feridun Fikret Baloğlu
Antalya
(Karşı oy)

Üye
Semiha Öyüş
Aydın

Üye
Mahmut Durdu
Gaziantep

Üye
Hakkı Köylü
Kastamonu

Üye
Muharrem Kılıç
Malatya
(Karşı oy)

Üye
Ömer Kulaksız
Sivas

Üye
Ahmet Çağlayan
Uşak

Üye
Hasan Kara
Kilis

Üye
Orhan Yıldız
Artvin

Üye
Feridun Ayyazoğlu
Çorum
(Karşı oy)

Üye
Recep Özel
Isparta

Üye
Harun Tüfekçi
Konya

Üye
İsmail Bilen
Manisa

Üye
Mehmet Nuri Saygun
Tekirdağ
(Karşı oy)

Üye
Halil Özyolcu
Ağrı

Üye
Mehmet Ziya Yergök
Adana
(Karşı oy)

Üye
Yüksel Çorbacıoğlu
Artvin
(Karşıyım)

Üye
Muzaffer Külücü
Çorum

Üye
Mehmet Yılmazcan
Kahramanmaraş

Üye
Kerim Özkul
Konya

Üye
Orhan Eraslan
Niğde
(Karşıyım)

Üye
Bekir Bozdağ
Yozgat

KARŞI OY YAZISI

Anayasamızın 83 üncü maddesinde yasama dokunulmazlığı başlığı altında mutlak ve geçici anlamda iki tür dokunulmazlık düzenlenmiştir. Mutlak dokunulmazlık, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulmalarını sağlamaktadır. Mutlak dokunulmazlık adı verilen ve kaldırılması söz konusu olmayan bu dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin düşüncelerini serbestçe ifade etmelerine imkân tanınmaktadır.

Geçici dokunulmazlık ise, seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin Meclisin kararı olmadıkça tutulamazlığını, sorguya çekilememesini, tutuklanamazlığını ve yargılanamazlığını; hakkında verilmiş olan ceza hükmünün üyelik sıfatı sona erinceye kadar yerine getirilmemesini sağlamaktadır.

Geçici dokunulmazlık TBMM kararı ile kaldırılabilir.

Geçici dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin yasama çalışmalarına katılımının tutuklanma, sorguya çekilme, yargılanma veya tutulma gibi nedenlerle engellenmemesi ve siyasi iktidarın keyfîleşebilecek suç isnatları veya ceza kovuşturmalarına karşı korunmasıdır.

Günümüzde pek çok ülkede geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltıldığı görülmektedir.

Türkiye ise bu gelişimin dışında kalmıştır.

Bu durum, geçici dokunulmazlığın toplum tarafından giderek bir ayrıcalık olarak görülmesine yol açmıştır.

Son zamanlarda kimi vatandaşlarımızda yolsuzluk olaylarının bir bölümünün siyasetçiyle bağlantılı olduğu ve dokunulmazlık nedeniyle bu yolsuzlukların takibinin güçleştiği yolunda bir kanı oluşmaya başlamıştır. Bu kanı, parlamentonun saygınlığının olumsuzca etkilenmesine ve dokunulmazlıkların hukuk devletinin gerçekleşmesinin önündeki bir engel olarak görülmesine neden olmaktadır.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda yargı organlarından gelen taleplerin sonuca bağlanmasının uzun zaman alması veya Meclisçe genellikle kovuşturmanın milletvekili sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verilmesi, toplumun adalet duygusunu da zedelemektedir.

Diğer yandan dokunulmazlığının kaldırılmaması, hakkında suç isnadı bulunan milletvekilinin yargılanma hakkından yararlanmasına da imkân bırakmamaktadır.

Bütün bu kanı ve değerlendirmelerin siyasal yaşantımızdaki olumsuz etkilerinin daha büyük boyutlara ulaşmasını engellemek için Anayasamızın 83 üncü maddesinin değiştirilmesi ve geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltılması gerekmektedir. Bu konuda CHP ve siyasi partilerimizin pek çoğu 2002 seçimleri sırasında topluma taahhütte bulunmuştur.

Ancak şu ana kadar böyle bir Anayasa değişikliği gerçekleştirilmemiştir.

Bu durumda, milletvekili dokunulmazlığının hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesini güçleştirici bir husus haline dönüşmemesi, TBMM'nin saygınlığını zedeleyecek eleştirilere neden olmaması ve milletvekillerinin yargılanarak aklanma hakkından yararlanmalarını engellememesi için bir tek çözüm kalmıştır; o da, hakkında dokunulmazlığının kaldırılması istemi bulunan milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesidir.

Bu nedenlerle, Komisyonun, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.

<i>Uğur Aksöz</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Halil Ünlütepe</i>
Adana	Adana	Afyon
<i>Yüksel Çorbacıoğlu</i>	<i>Oya Araslı</i>	<i>Feridun F. Baloğlu</i>
Artvin	Ankara	Antalya
<i>Tuncay Ercenk</i>	<i>Atilla Emek</i>	<i>Feridun Ayvazoğlu</i>
Antalya	Antalya	Çorum
<i>Yılmaz Kaya</i>	<i>Muharrem Kılıç</i>	<i>Orhan Eraslan</i>
İzmir	Malatya	Niğde
	<i>İ. Sezai Önder</i>	
	Samsun	

Dönem : 22

Yasama Yılı : 2

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 605)

Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/500)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

15.3.2004

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310-3855

Konu : Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in yasama dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 27.2.2004 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.02-1.128.8.2004/09571 sayılı yazısı.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Tokat Milletvekili Feramus Şahin hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.02-1.128.8.2004/09571

27.2.2004

Konu : Tokat Milletvekili Feramus Şahin'in yasama dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Feramus Şahin hakkında Tokat Asliye Ceza Mahkemesine açılan dava sebebiyle yapılan yargılama sırasında adı geçenin, Tokat İlinden milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, yasama dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında usuli muamelelerin durdurulmasına ve evrakın Tokat Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, dair, Tokat Asliye Ceza Mahkemesinin 6.10.2003 gün ve 2003/392-552 sayılı kararını havi dosya anılan yer Cumhuriyet Başsavcılığının 22.1.2004 gün ve B/116 sayılı yazısı ekinde alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Tokat Milletvekili Feramus Şahin hakkında kovuşturmayla devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması konusunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Cemil Çiçek

Bakan

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden
Kurulu Karma Komisyon

Esas No. : 3/500

28.5.2004

Karar No. : 55

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2820 sayılı Siyasal Partiler Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Tokat Milletvekili Feramus Şahin hakkında düzenlenen Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Dair Başbakanlık Tezkeresi ve eki dosya hakkındaki Hazırlık Komisyonu Raporu, Karma Komisyonumuzun 26.5.2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Tokat Milletvekili Feramus Şahin Komisyonumuza yazılı olarak dokunulmazlığının kaldırılması talebini iletmıştır.

Karma Komisyonumuz isnat olunan eylemin niteliğini dikkate alarak Tokat Milletvekili Feramus Şahin hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan <i>Burhan Kuzu</i> İstanbul Kâtip <i>Ayhan Sefer Üstün</i> Sakarya	Başkanvekili <i>Atilla Koç</i> Aydın Üye <i>Uğur Aksöz</i> Adana (Muhalefet şerhi eklidir)	Sözcü <i>Mehmet Ali Bulut</i> Kahramanmaraş Üye <i>Abdullah Torun</i> Adana
Üye <i>F. Hüsrev Kutlu</i> Adıyaman	Üye <i>İbrahim Hakkı Aşkar</i> Afyon	Üye <i>Halil Ünlütepe</i> Afyon (Muhalefet şerhi eklidir.)
Üye <i>Oya Araslı</i> Ankara (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Haluk İpek</i> Ankara	Üye <i>Atilla Emek</i> Antalya (Muhalefet şerhi ekli)
Üye <i>Tuncay Ercenk</i> Antalya (Muhalefifim)	Üye <i>Mehmet Salih Erdoğan</i> Denizli	Üye <i>Metin Kaşkoğlu</i> Düzce
Üye <i>Mustafa Nuri Akbulut</i> Erzurum	Üye <i>Nimet Çubukçu</i> İstanbul	Üye <i>Yılmaz Kaya</i> İzmir (Muhalefet şerhi ektedir)

Üye <i>Musa Sivacıoğlu</i> Kastamonu	Üye <i>Süleyman Sarıbaş</i> Malatya	Üye <i>Mehmet Kurt</i> Samsun
Üye <i>İlyas Sezai Önder</i> Samsun	Üye <i>Ahmet Çağlayan</i> Uşak	Üye <i>Halil Özyolcu</i> Ağrı
(Muhalefet şerhi eklidir.)		
Üye <i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	Üye <i>Hasan Kara</i> Kilis	Üye <i>Mehmet Ziya Yergök</i> Adana
		(Karşı oy)
Üye <i>Feridun Fikret Baloğlu</i> Antalya	Üye <i>Orhan Yıldız</i> Artvin	Üye <i>Yüksel Çorbacıoğlu</i> Artvin
(Karşı oy)		(Karşıyım)
Üye <i>Semiha Öyüş</i> Aydın	Üye <i>Feridun Ayvazoğlu</i> Çorum	Üye <i>Muzaffer Külcü</i> Çorum
	(Karşı oy)	
Üye <i>Mahmut Durdu</i> Gaziantep	Üye <i>Recep Özel</i> Isparta	Üye <i>Mehmet Yılmazcan</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu	Üye <i>Harun Tüfekçi</i> Konya	Üye <i>Kerim Özkul</i> Konya
Üye <i>Muharrem Kılıç</i> Malatya	Üye <i>İsmail Bilen</i> Manisa	Üye <i>Orhan Eraslan</i> Niğde
(Karşı oy)		(Karşı oy)
Üye <i>Ömer Kulakstz</i> Sivas	Üye <i>Mehmet Nuri Saygun</i> Tekirdağ	Üye <i>Bekir Bozdağ</i> Yozgat
	(Karşı oy)	

KARŞI OY YAZISI

Anayasamızın 83 üncü maddesinde yasama dokunulmazlığı başlığı altında mutlak ve geçici anlamda iki tür dokunulmazlık düzenlenmiştir. Mutlak dokunulmazlık, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulmamalarını sağlamaktadır. Mutlak dokunulmazlık adı verilen ve kaldırılması söz konusu olmayan bu dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin düşüncelerini serbestçe ifade etmelerine imkân tanımaktır.

Geçici dokunulmazlık ise, seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin Meclisin kararı olmadıkça tutulmamasını, sorguya çekilememesini, tutuklanmamasını ve yargılanmamasını; hakkında verilmiş olan ceza hükmünün üyelik sıfatı sona erinceye kadar yerine getirilmemesini sağlamaktadır.

Geçici dokunulmazlık TBMM kararı ile kaldırılabilir.

Geçici dokunulmazlığın amacı, milletvekillerinin yasama çalışmalarına katılımının tutuklanma, sorguya çekilme, yargılanma veya tutulma gibi nedenlerle engellenmemesi ve siyasi iktidarın keyfileşebilecek suç isnatları veya ceza kovuşturmalarına karşı korunmasıdır.

Günümüzde pek çok ülkede geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltıldığı görülmektedir.

Türkiye ise bu gelişimin dışında kalmıştır.

Bu durum, geçici dokunulmazlığın toplum tarafından giderek bir ayrıcalık olarak görülmesine yol açmıştır.

Son zamanlarda kimi vatandaşlarımızda yolsuzluk olaylarının bir bölümünün siyasetçiyle bağlantılı olduğu ve dokunulmazlık nedeniyle bu yolsuzlukların takibinin güçleştiği yolunda bir kanı oluşmaya başlamıştır. Bu kanı, parlamentonun saygınlığının olumsuzca etkilenmesine ve dokunulmazlıkların hukuk devletinin gerçekleşmesinin önündeki bir engel olarak görülmesine neden olmaktadır.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması konusunda yargı organlarından gelen taleplerin sonuca bağlanmasının uzun zaman alması veya Meclisçe genellikle kovuşturmanın milletvekili sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar verilmesi, toplumun adalet duygusunu da zedelemektedir.

Diğer yandan dokunulmazlığının kaldırılmaması, hakkında suç isnadı bulunan milletvekilinin yargılanma hakkından yararlanmasına da imkân bırakmamaktadır.

Bütün bu kanı ve değerlendirmelerin siyasal yaşantımızdaki olumsuz etkilerinin daha büyük boyutlara ulaşmasını engellemek için Anayasamızın 83 üncü maddesinin değiştirilmesi ve geçici dokunulmazlığın kapsamının daraltılması gerekmektedir. Bu konuda CHP ve siyasi partilerimizin pek çoğu 2002 seçimleri sırasında topluma taahhütte bulunmuştur.

Ancak şu ana kadar böyle bir Anayasa değişikliği gerçekleştirilmemiştir.

Bu durumda, milletvekili dokunulmazlığının hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesini güçleştirici bir husus haline dönüşmemesi, TBMM'nin saygınlığını zedeleyecek eleştirilere neden olmaması ve milletvekillerinin yargılanarak aklanma hakkından yararlanmalarını engellememesi için bir tek çözüm kalmıştır; o da, hakkında dokunulmazlığının kaldırılması istemi bulunan milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesidir.

Bu nedenlerle, Komisyonun, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi yolundaki kararına katılmıyoruz.

<i>Uğur Aksöz</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Halil Ünlütepe</i>
Adana	Adana	Afyon
<i>Yüksel Çorbacıoğlu</i>	<i>Oya Araslı</i>	<i>Feridun F. Baloğlu</i>
Artvin	Ankara	Antalya
<i>Tuncay Erceenk</i>	<i>Atila Emek</i>	<i>Feridun Ayvazoğlu</i>
Antalya	Antalya	Çorum
<i>Yılmaz Kaya</i>	<i>Muharrem Kılıç</i>	<i>Orhan Eraslan</i>
İzmir	Malatya	Niğde
	<i>İ. Sezai Önder</i>	
	Samsun	